

Athomae:
Bempensis.
De Imita-
tione: ẽ ẽ ẽ
Ahrísti: ẽ ẽ
Libri: ẽ ẽ
Quatuor: ẽ

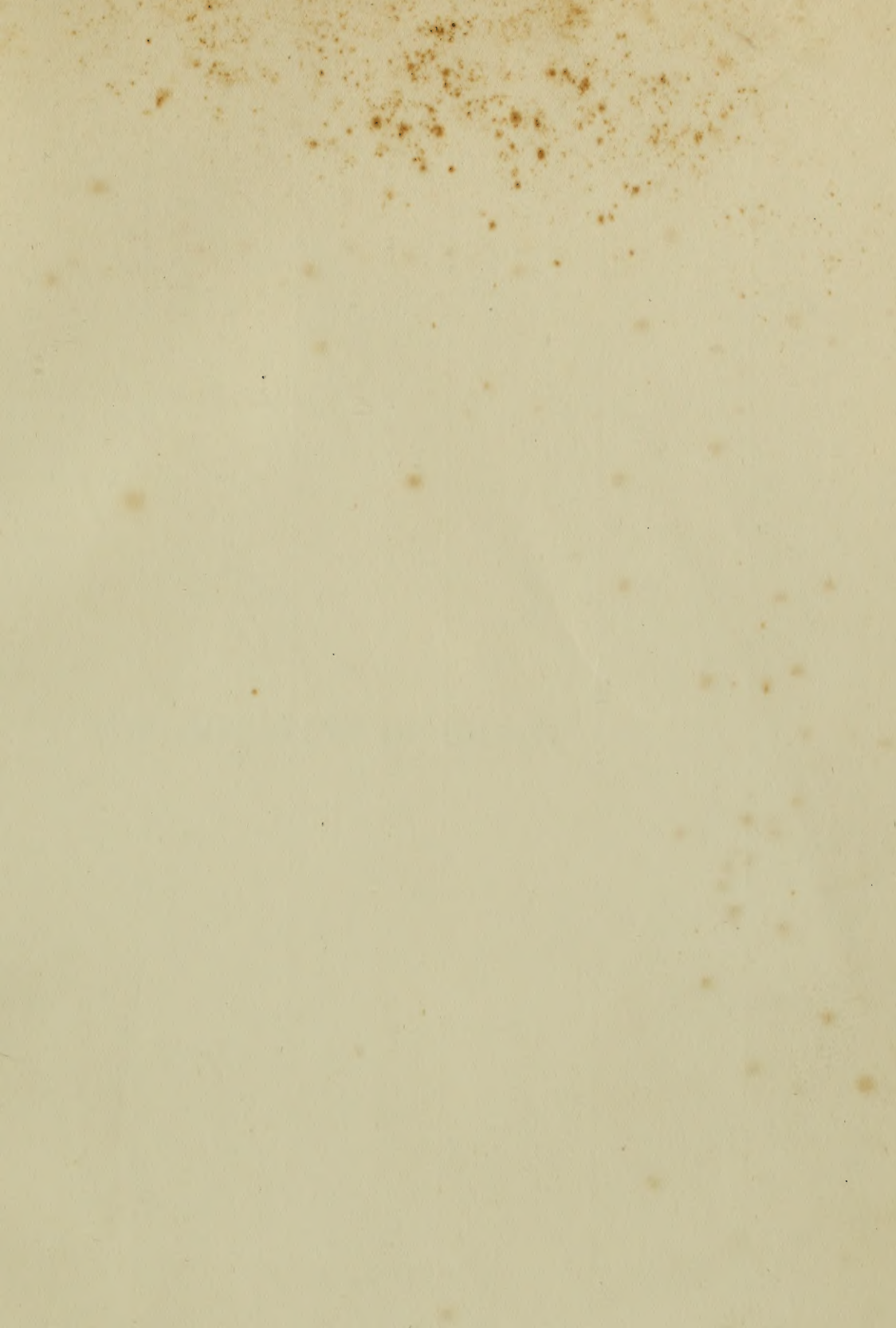

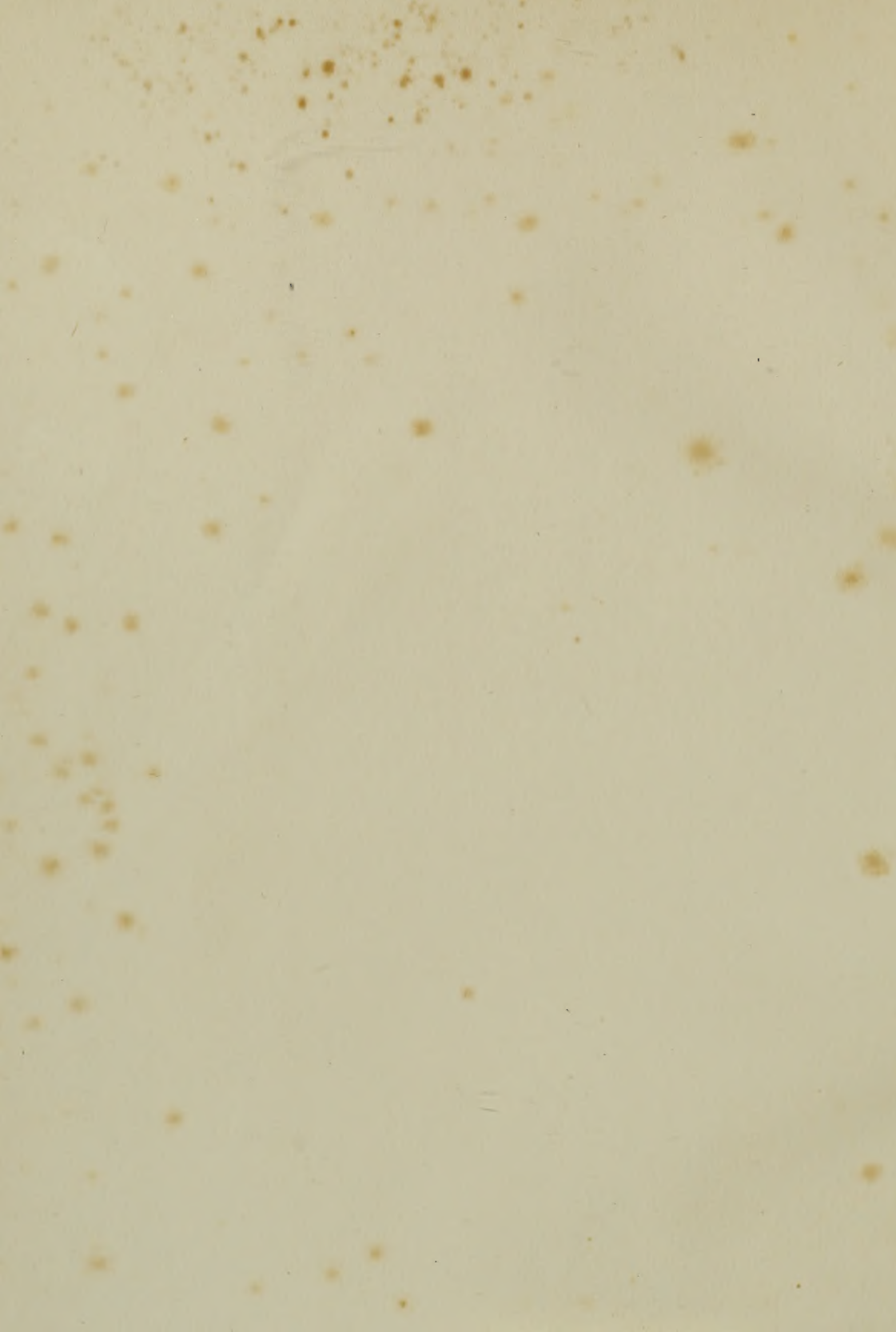
BRIGHAM YOUNG UNIVERSITY
PROVO, UTAH

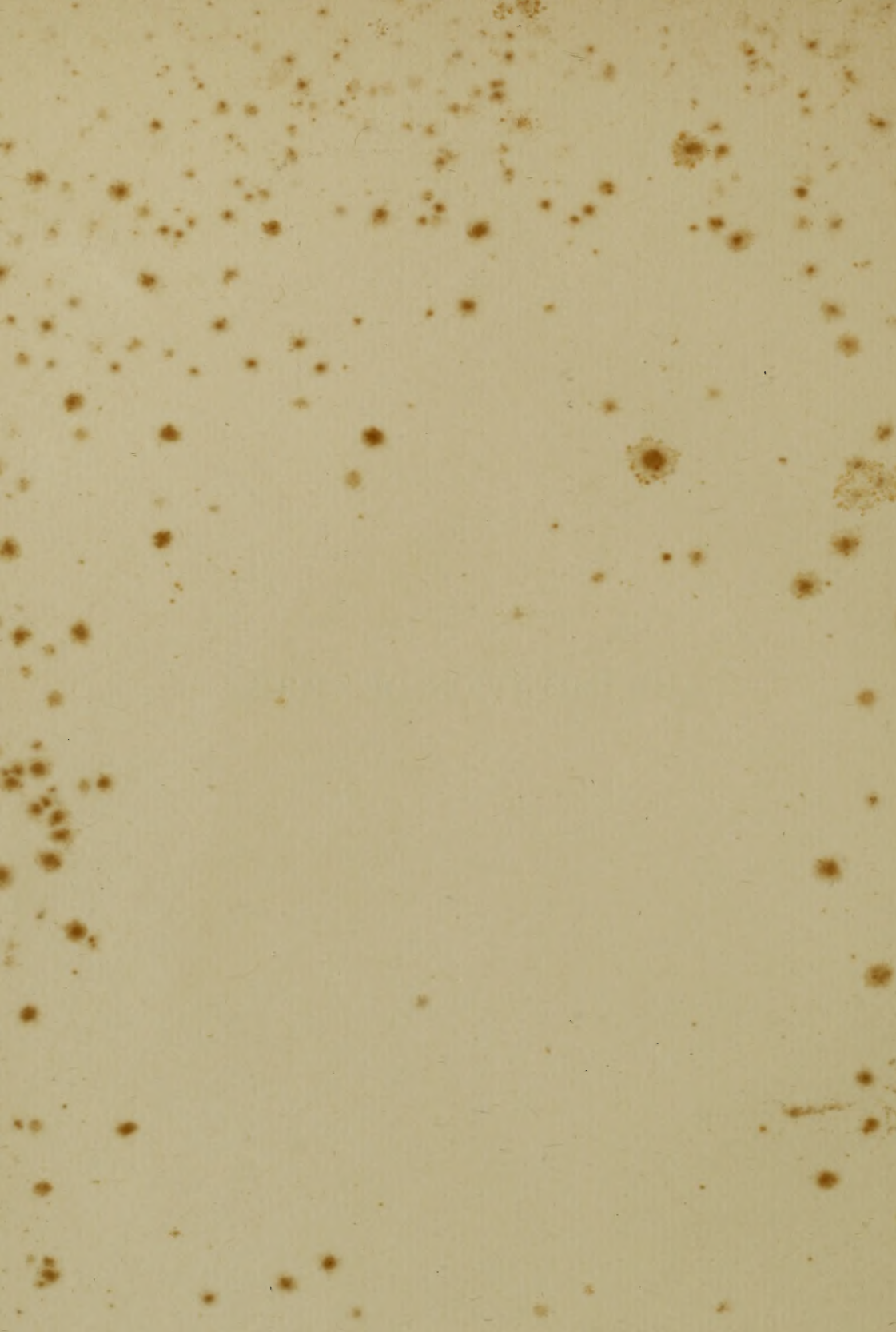

Digitized by the Internet Archive
in 2010 with funding from
Brigham Young University

THE IMITATION OF CHRIST

THE
IMITATION OF CHRIST

BY

THOMAS À KEMPIS

*A Facsimile Reproduction of the First Edition
printed at Augsburg in 1471-2*

WITH AN INTRODUCTION

BY

CANON W. J. KNOX LITTLE, M.A.

LONDON
ELLIOT STOCK, 62, PATERNOSTER ROW, E.C.
1893

INTRODUCTION.

HERE are several treatises belonging to the class of devotional theology, and meant to assist in the advance of the spiritual life, which are of the highest excellence, which come from the pens of great servants of God, and are valuable possessions of the Christian Church. Among these may be reckoned such works as St. Francis of Sales' *Devout Life* and Scupoli's *Spiritual Combat*—the one from France, the other from Italy; and in England such books as Law's *Serious Call*, or in poetry George Herbert's *Temple* and Keble's *Christian Year*. At the very head of all such works, however, and *facile princeps* in devotional literature, is the *Imitation of Christ*.

This wonderful book is—like the *Divina Commedia*—a landmark in the history of the human mind. It is impossible for anyone who habitually uses it, or seriously thinks upon the question, to doubt its unique position. *Securus judicat orbis terrarum* is a test which may be said to apply to it with entire appropriateness. From every part of Christendom, from devout persons belonging to different nationalities, and speaking in different languages; from those who are directly connected with some one of the Apostolically-ordered parts of the Church, as well as from those who belong to some one of the various bodies which are

more or less separated from her,—there is one general and unvarying acclaim of testimony bearing witness to the fact that wherever souls have any serious desire to serve and love God, they have felt the power of this marvellous book.

Although there has been considerable controversy in later times as to the authorship, and although some great names such as Mabillon and Cajetan have been arrayed on the side of the argument in favour of a Benedictine or other authorship of the book,—it may be fairly said that, on the whole, now the evidence is so overwhelming that there is what may be called an almost general *consensus* of belief that the author was none other than he whose name is so closely associated with it, viz., St. Thomas à Kempis. Those who are interested in the controversy, and, indeed, in the whole history of this wonderful little book, would do well to read—if they wish to go deeply into the subject—the works of Kettlewell* and of the Italian, Santini,† and, above all, that beautiful little book which summarizes excellently the results of all the histories and investigations on the subject, and which gives, in a handy form and sympathetic spirit, the most useful information, called *The Story of the “Imitatio Christi,”* by Leonard A. Wheatley.‡

Thomas à Kempis, whom, then, we may assume to have been the real author of the *Imitation*, was born of pious parents in the town of Kempen in A.D. 1380. After some years of early training, he came under the influence and teaching of the celebrated monastic community in Holland called the “Brothers of the Common Life.” His natural disposition appears to have been singularly in tune with the sweet, clear tone of charity and simplicity which distinguished that community. He spent seven years in diligent study,—never dissevered from devotion,—under the guidance of members of the Brotherhood at Deventer, and, in fact, sang in the

* *Thomas à Kempis and the Brothers of Common Life*, 2 vols., 8vo, London, 1882; and *Authorship of the ‘De Imitatio ne Christi,’* 1 vol., 8vo.

† *I Diritti di Tommaso da Kempis*, 2 vols., 8vo, Rome, 1879.

‡ Published by Elliot Stock, London, 1891.

choir of the principal church of that town, of which John Bohme—a close friend of the founder of the Brotherhood—was Vicar.

The Brotherhood of the Common Life was one of those monastic communities which *grew up* in a natural and healthy way from small beginnings to meet a real need. It was founded by Gerrard Groot, who was born at Deventer in 1340, and who after considerable success in the paths of learning, abandoned all thought of worldly advancement, in order more closely to serve God and his fellow-men. He was not, however, the only founder. Florentius Redewyn, who had been a Canon of the Cathedral of Utrecht, and possessed of considerable wealth, had been moved by Groot's simple and impressive teaching, and abandoned his preferments in order to join his friend. Together they formed a small band of earnest men at Deventer, who devoted themselves to help others by directing them in their studies, and by making copies of the Bible, and of the Breviary and Missal and of the writings of the saints, which was a charitable work at that time when printing had not yet been invented. These bound themselves together at first to live "a common life of good will." They were intent upon being "in the world but not of the world," and, as a matter of fact, they commended themselves and their teachings to others by their simple and sensible unworldliness. They encouraged one another, and helped those whom they could reach—to conquer self, to subdue and purify passion, to mortify self-will, and to live a simple, devout, but busy life, keeping God always before them. Idleness they discountenanced. They made copies of the Bible and other books. They tilled the ground and worked at useful handicrafts, and those of them who were ordained gave themselves to preaching and other clerical duties.

It had been the desire of Gerrard Groot to form, from the Brotherhood, a distinctly monastic establishment, and for this he prepared the way. He died of the plague, however, before his desire could be fully accomplished. His friend Florentius was

able to carry out his wishes, and *he* founded the celebrated monastery of Windesheim in 1386. Within comparatively few years after the foundation—so great a hold did this religious movement take on the minds of the men of that time—there were some five-and-forty, or more, religious houses in connection with it. The Brotherhood adopted the rule of St. Augustine, and their establishment became one class of Augustinian Canons Regular. They were in close sympathy with the Cistercians and Carthusians, whose spirit was much akin to their own. On the foundation of Windesheim some of the Brethren, both clerical and lay, remained for teaching and working purposes at Deventer. It was under the influence of these that Thomas à Kempis came in his early years, and he formed the most devoted attachment to the founder, Florentius. After his seven years of study he spent five years of novitiate in the Augustinian house of Mount St. Agnes, near Zwolle, of which his brother, John à Kempis, was at that time Prior. In the seventh year from his entry he was ordained to the priesthood, and devoted himself to the duties of the pulpit and the confessional, and to devotion and to the composition of religious treatises. He had taken his vows in A.D. 1406, and died in his 91st year in 1471. In those intervening years his life was a life of quietness, and work, and love.

There seems to have been only one serious external disturbance. He had been elected Sub-prior in 1425; some difficulties had arisen; the district had been placed under interdict by the Pope, and the Brothers for the time had been driven out of their monastery. For some fourteen months or so Thomas had been absent in consequence, during which time he attended his brother in his serious illness. On his return he found a new Sub-prior in his place, and he entered quietly on the life of an ordinary monk. In A.D. 1448 he was again elected to that office, and he continued to fill the place from that time until his death. It is clear from the writings of a contemporary historian that he won the respect and love of all, and that many were drawn to the

monastery at Mount St. Agnes by admiration for the Sub-prior. We have every reason to believe that he was a man who, by the grace of God, to a marvellous degree practised what he taught. He was, like many thoroughly devout men, of extraordinary *diligence*. The contemplative life, and indeed a deeply *religious* life, has been sometimes contrasted in thought with the *active* life. This contrast, up to a certain point, seems to be justified by Our Lord's saying as to Mary and Martha. There have been, of course, examples of some who have exaggerated their duties of *devotion* at the expense of their duties of *action*. On the whole, however, this is only a proof that there has been, in such, an insufficient sense of devotion. Very holy men have been enabled to hold the balance more true, and at any rate the danger of the Western mind—especially in our own times—does not seem to lie in this direction. Those who are inclined to think of St. Thomas à Kempis as *merely* a recluse, and given to meditation, should remember his great *diligence* and the earnest advice which he has given to monks on this subject. In his *Life of Florentius* he advises the novices “never to be altogether idle, but to be either reading, or writing, or praying, or meditating, or labouring on something for the good of the community.” We learn that he himself had a quick eye and a skilful hand, and that he wrote out the Bible in four volumes, and many other works, for the use of the monastery.

Those who thoughtlessly, and from prejudice, and without examining carefully the condition of the Middle Ages, decry the monastic system of the Past, are—often all unconsciously—guilty of grave ingratitude. The monasteries, especially the Benedictine houses, and these Augustinian foundations, have preserved to us the Holy Scriptures and the great classical authors both of Greece and Rome and of the European nations, including our own. As printing was not then invented, humanly speaking all, or most of these, must have perished but for the diligence of the monks. Then, again—and the Brothers of the Common

Life are no exception to this—when the outside world was in a state of continual strife, and the poor subjected to cruelty and oppression, it was such houses as these which both gave opportunities for peace and devotion and the cultivation of religion and literature, *and* which afforded protection to the poor.

In this monastic quietude,—which lent itself admirably not only to prayer and meditation, but also to useful toil, — St. Thomas à Kempis formed that character which made it possible — under God's blessing — to produce such a work as the *Imitation*.

It seems to have been the custom of the Brothers to make collections of helpful teachings from the Bible and the Fathers. These books of extracts Gerrard Groot had recommended to the Brethren of his community. They were called *Rapiaria*, and there are several examples of them. To this practice of "*collections*" we owe probably at least the *form* of the *Imitation*. The *Imitation* really consists of four treatises. The name by which the book is now known was, in fact, the title of the first of the four. In the first two the intention seems to be to teach the blessedness of the Christian life by giving the reader counsels which are "useful to a spiritual life," and those which are calculated to "draw us to the inner life." The third treatise, it is believed, is probably that generally known as the *fourth* book. It deals with the subject of the Holy Eucharist, the benefits of which can be *fully* entered into by those alone who have learnt the lesson of the first two treatises. The fourth treatise, now called "the third book of the *Imitation*," is of greater length, and treats of the deeper spiritual things concerned with "inward consolation."

The *Imitation* may be said to be the outcome, humanly speaking, at once of the scholasticism and mysticism of the Middle Ages. Scholasticism did its own good work, and helped to the development of an *exact* theology. The scholastic movement—like other movements—had its faults, and ran wild,

and became, as we should say, "high and dry." From this, mysticism was in one sense a reaction. It was a movement of souls to seek and know by experience those deep spiritual truths of which exact theology is the precise outward statement and safeguard. Mysticism, too, had its weak points at last. Its danger was to degenerate into dreaminess or fancifulness, and *Quietism* afterwards illustrated this danger. Human nature is the same at all times, and subject to the same or similar perils. In our own country a careful and exact theology showed a tendency to become *hard*; while *spiritual* revivals showed at last a tendency to become fanciful or unreal. The mysticism of the *Imitation* escapes these dangers. It is based upon an *exact* theology; it is deeply spiritual; its spiritual teaching, whilst tender and unearthly, is eminently practical and strong. This is proved from the unquestionable fact—without going further—that this little book has been the dearest and most helpful companion to "all sorts and conditions of men"—to the most energetic and practical, as well as to the most retired, in every age and country since it first was written.

The first characteristic, then, which strikes us about it is its power of leading us into the deeper spiritual truths without forgetting the safeguards of exact theological thought. In this connection it is, perhaps, well to notice that fault has been found with the *Imitation* on the ground—so it is said—that it encourages a kind of spiritual selfishness. This charge seems to me to be quite without foundation. It is a charge indeed not unlikely to suggest itself in days like our own, when there is a tendency to make Philanthropy do entire duty for Christianity. In one sense, of course, Religion may be said to be selfish; but if religion is accused of *selfishness*, in the usual sense of that word, a fallacy lurks in such a statement. Man, to be true to his higher nature, *must* have an end before him, and *must* make for that end. Man must live for some object. *The* object of life—the only one which can satisfy at once thought, and will, and affection—is God.

To love God is to have the highest reward. To do this is to deny "self" in a thousand ways. To do this, however, may be called—by what is practically a misuse of language—"selfishness." "The self-existent, the all-perfect Being," so it has been well said, "could not surround Himself with creatures who were to find the final satisfaction of their various powers and instincts in something other than Himself. He is the End of all beings, as He is the Centre and Source of all existences, by an inevitable necessity, because He is God." And again the same writer well expresses this truth when he says : "To take really a wise forethought for the spiritual self—to act and to refrain from action accordingly—is to be truly disinterested as well."* This *kind of selfishness* is taught in the *Imitation*, but this *kind of selfishness* is Christianity. No man can help others in the Christian religion unless he himself first is a sincere Christian. Men are not powerful by what they *say*, or what they *do*, unless they are first powerful by what they *are*. Our Lord Himself said, "What shall it profit if a man gain the whole world and lose *himself*?" The charge of *selfishness* cannot be sustained against the *Imitation*.

Another characteristic is this : the author of the *Imitation* has fully grasped the truth—so often forgotten—that to *imitate* Christ is not to follow our Master in accidental resemblances, but to govern our lives by His spirit and temper under entirely different conditions. Men have wrecked their faith or have been carried into wild extravagances before now by contemplating—in a narrow and despairing spirit—the apparently yawning gulf which opens between the teachings of the Sermon on the Mount and the forms and arrangements of later society. The severe and serious sayings of Christ remain as admonitions and ideals, but Providence and History, and the Development of Society, and the arrangements and interpretations of the Catholic Church, are also revelations of the Will of God, and the author of the *Imitation* saw clearly the great truth that to imbibe the Spirit of

* The late Dr. Liddon : sermons preached in St. Paul's Cathedral, August 26th, 1877, and again December 1st, 1878.

Christ under the varying conditions which are endorsed by these forms of revelation and to apply it diligently to altered circumstances *is* to follow Christ.

Another characteristic is the following—so it seems to me. This wonderful saint realized that Christianity is *not only* a system of consolation, but that it is also a serious rule, that there is such a thing as the “Law of Christ.” For this reason, this beautiful little book is a healthy antidote to the wild antinomianism of modern religious systems. As Christians, we cannot think and act and speak just as we like. There is such a thing as *the Truth*. To hold *the Truth* not only leads to, it is part of, the Christian state of mind. Thought and affection and action—*i.e.*, intellect and desire, and the expression of both in deed—these for a Christian must be disciplined, and placed under the Rule of Christ. This the author of the *Imitation* saw and felt.

Such forces as these, however, would not be sufficient, without something more, to move and control mankind. A landscape may be exactly drawn, and its facts may be exactly stated, and yet such drawing or such statement will never bring home the *whole* truth about it, or place the details in precise proportion or exact perspective, unless some attention is paid to *atmosphere*. The *atmosphere* of the Christian life is *Love*. Exact theology and the Rule of Christ are valuable, indeed they are necessary; but, as applied to mankind, they are disjointed, they may even become repulsive, unless surrounded by the atmosphere of *Love*. This was the interior spirit of the Lord's life. This is the being and texture of the life of God. To learn *this* is the reason for living at all. To teach *this* is the justification of the existence of the Catholic Faith and the Catholic Church. The very temper of the *Imitation*—even in its most severe and trenchant sayings—is Divine Charity. To open it anywhere is to breathe the air of Heaven, and to be raised above the common world, right up into communion with God, with a sweet sense and a perfect certainty that there is no

mere sentimentality, or unreality, or straining too far, or—that “*prima materia* of the Devil”—*Cant*, but the real, solid, serious fact of beautiful and spiritualized human Love going out towards God and, for God’s sake, towards man.

If there be any truth in this, such a book was sure to command the suffrages of mankind, and so it has done. “*Anima naturaliter Christiana*”—“The soul is by nature Christian”—is the expression of a great truth. Let men be ever so overcome by sin or carried away by prejudice, they are so great, they come from such a parentage, and they have before them such a destiny, that the deep truths of Life and God must find a response in their souls. The *Imitation* has been loved and is loved by those who have used it, really because, like all great works of genius—but super-eminently of religious genius—in dealing, as it does, with the highest things, it expresses the yearning of human souls. The soul—whatever half-way houses it finds in earthly things—is yearning for God:

“L’onda dal mar divisa
Bagna la valle e ’l monte,
Va passegiera
In fiume,
Va prigioniera
In fonte,
Mormora sempre, e geme
Fin che non torna al mar :
Al mar, dov’ ella nacque,
Dove acquistò gli umori,
Dove da’ lunghi errori
Spera di riposar.”*

* Metastasio—*Artaserse. Atto Terzo, scena prima, ad fin :*

“Waters from the sea uptorn
The valleys and the mountains lave,
Down rushing rivers calling
From prisoned fountains falling,
They murmur and they rave
With passion for the main,
From whence they came in cloud and rain,
Hearing its voice for long in vain,—
The mighty main where they were born,—
Far from the lands their drops have worn,—

So wrote Metastasio—thinking of the longing of an exile for his country—so men have felt—in thinking of the soul's longing for its Heavenly Father's Heart as its own true Home—but no man—not among the inspired writers of the sacred Scriptures—has ever expressed this so fully and so perfectly as the author of the *Imitation*.

Then again—as is natural enough in the saints—for while *pietists* may be foolish, *saints* are always sensible—this little work is a perfect handbook of the common-sense of eternity. That common-sense is taught us in St. John's Gospel; and the *Imitation*, with its teaching of true unselfishness and love of God, is after all only an expansion, illuminated by genius and goodness—of the saying of the Divine Teacher: "If any man wills to do His Will, he shall know,"*

It remains to remind the reader of the enormous number of manuscripts and editions through which this wonderful little work has passed. The large number of religious houses which, as we have seen, were so soon connected with the first great monastery of the Brothers of the Common Life, together with the fact of their close connection—which we have noticed—with the Cistercians and Carthusians—accounts, as it has been felt, for the wide circulation, even during St. Thomas's life-time, of the *Imitation*. This, indeed, is one proof that it was written by him; but this wide circulation would never have taken place had it not been for the remarkable character of the book itself. Nevertheless, the number of MSS. of the *Imitation* existing is enormous. Some of these are undated, but the larger number are dated. The controversy alluded to above would probably never have arisen, had they all been *signed*. *Ama nesciri*, however—*love to be unknown*—was the motto of the Brothers of the Common Life, and St. Thomas à Kempis—like all the great servants of Christ—

Wherein, when all their wand'rings past,
They long to lose themselves at last."

—*The above translation has been kindly written for me by the Duke of Argyll.*

* St. John vii. 17.

was prepared to "let his light shine" when God was glorified thereby, but, as far as possible, *himself* to sink out of sight, and to lead the hidden life. The MSS., then, are multitudinous; still more multitudinous, if possible, are the printed editions and translations. This book has been translated again and again into every modern language. The invention of printing gave it, of course, a still wider circulation than the most vigorous efforts of diligent copyists could have done. And here it gains another slight glory. It is one of the earliest books ever printed. The first edition (the *editio princeps*) was printed by Günther Zainer, at Augsburg, about 1471 or 1472. St. Thomas was then living. The interest of the present volume—to which this is a slight introduction—lies in this—that it is a careful and exact reproduction of that first printed edition. Mr. Elliot Stock has already done much for the *Imitation*. Nothing, however, that he has done hitherto can surpass in interest this beautiful and careful reproduction of the first printed presentation of this wonderful little work.

To literary men the *Imitation* may be recommended as a noble example of that simplicity and perfection of *style* which is a mark of the highest genius. To thoughtful theologians it comes home as a work of true religion based upon a careful and exact theology. To deeply religious souls it approaches with a tender touch of a well-known hand—the hand of Christ—which can lead them on to higher things. To the way-worn and the weary it appeals by its simple and straightforward teaching of a life of peace, even here, to those who seek God. To *all* men, if they use it, it must speak of the better things for which their souls are longing; it must remind them that, while they should make efforts to advance in goodness, those efforts—even with the grace of Christ—must be "toilsome and incomplete," but that

"God's greatness flows around our incompleteness,
Round our restlessness, His rest."

W. J. KNOX LITTLE.

Incipit libellus consolatorius ad instructōs deuotoꝝ
Cuius primū capitulū est de imitatione xpi ⁊ contemptu
damni vanitatum mundi. Et q̄dam totū libellum
sic appellant scilicet libellum de imitatione xpi. sicut
euangelium **M**athei appellatur liber generacōis ihu
xpi Et q̄ in primo capitulo fit mentio de generacōne
xpi scdm carnem **I**ncipit primum capitulum

Qui sequit me nō ambulat in tenebris dic
oñs. **H**ec sunt verba xpi q̄b̄ ad monemū
q̄tenus vitam eius et mores imitemur si
velim⁹ veraciter illuīari et ab oī cecitate
cordis libari Summū igit̄ studiū n̄m sit i
uita ihu meditati. **D**octrina xpi. cēs doctrinas scōꝝ
p̄cellit. et qui sp̄m dei habent. ibi manna absconditū
inuenient. **S**ed ɔtingit q̄ multi ex frequenti auditu
euangelij paruum desiderium sentiunt. quia sp̄itū
dei non habent. **Q**ui autem vult plene et sapire xpi
verba intelligere. oportet vt totam vitam suam ali
studeat p̄formare. **Q**uid p̄est tibi alta de trinitate
discutere. si careas humilitate vnde displiceas sancte
trinitati. **V**ere alta verba non faciunt sanctum et
iustum. sed virtuosa vita efficit hominem deo carum
Opto magis sentire compunctionem q̄m scire eius
diffinitionem. **S**i scires totam bibliam exterius et
omnium philosophoꝝ dicta. q̄d totum p̄celler. sine
caritate et gratia dei. **V**anitas vanitatum ⁊ omnia
vanitas p̄ter amare deū et illi soli huire. **I**sta ē sūma
sapientia p̄ contemptum mundi tendere ad celestia.
Vanitas igitur est diuitias p̄curas querere et in
illis sperare. **V**anitas q̄ est honores mundi ambire
et in altum se extollere. **V**anitas est carnis desideria
sequi et illa desiderare. **V**nde post mortem oportet
grauiter puniri. **V**anitas est longam vitam optare
et de bona vita non curare. **V**anitas est presentem
vitam solum a tendere. et q̄ fūta sunt non p̄cuīdere.

Vanitas est diligere qđ cum oī celeritate transit. et illuc non festinare vbi sempiternū gaudium manet. **M**emento freq̃nter illius prouerbij qđ non faciabitur oculus visu. nec impletur auris auditu. **S**tude ergo cor tuū ab amore visibiliū abstrahere ⁊ ad inuisibilia te transferre. **N**am sequentes suam sensualitatem maculant conscientiam et perdunt dei gratiam.

De humili scire sui ipsius. **C**aplm secundum
Omnis homo naturaliter scire desiderat. Sed scientia sine timore dei quid importat. melior est profecto humilis rusticus qui deo seruit q̃ superbus philosophus qui se neglecto cursum celi considerat. **Q**ui bene seipsum considerat et cognoscit sibiip̃si vilescit nec laudibus delectatur humanis. **S**i scirem omnia que in mundo sunt et non essem in caritate. quid me iuuaret coram deo qui me iudicaturus est ex facto. **Q**uietisce animo sciendi desiderio quia magna inuenitur ibi distractio ⁊ deceptio. **S**cientes libenter volunt videri et sapientes dici. **M**ulta sunt que scire parum vel nihil anime profunt. **E**t valde insipiens est qui aliquibus vanis intendit magis q̃m hijs que salutē sue deseruiunt. **M**ulta verba non faciant animam sed bona vita refrigerat mentem et pura conscientia magnam prestat ad deū pficientiā. **Q**uanto plus et melius scis tanto grauius inde iudicaberis. nisi enim sanctius vixeris. **N**oli ergo extolli de ulla arte vel scientia. sed potius time de data tibi noticia. **S**i tibi videtur qđ multa scis et satis bene intelligis. scito tamen qđ sunt multo plura que nescis. **N**oli altum sapere sed ignorantiam tuam magis fatere. **Q**uid vis te alicui p̃ferre cum plures totiores te inueniantur et magis in lege p̃iti. **S**i vis vtiliter aliquid scire et discere. ama nesciri et pro nihilo reputari. **H**ec est altissima ⁊ vtilissima lectio suiip̃sui vera cognitio et respectio. de seipso nihil

aut deuotus heremita **S**epe meliores in estimatione
hominum grauius periclitati sunt propter nimiam suam confidentiam
Vnde multum utilius est ut non careant penitus
temptationibus. sed sepius impugnentur ne nimium securi
sint ne forte in superbiis elueantur. ne etiam ad extiores
solaciones licentius declinent. **O** qui nunquam infortunii
licentiam quereret et qui nunquam cum mundo se occuparet
quod bonam conscientiam seruaret **O** qui omnem vanam
solicitudinem amputaret et solum diuina ac salutaria
cogitaret et totam spem suam in deo constitueret qui
magnam pacem et quietem posuisset **N**emo dignus
est celesti consolatione. nisi qui diligenter se exercuerit
in sancta operatione. Si vis cordetenus opungi intra
cubile tuum et excludere tumultum mundi sicut scriptum est
In cubilibus vestris conpugimini **I**n cella inuenies
quod refores sepius ammitteres. **C**ella continuata
dulcescit et male custodita tedium generat. **S**i in
principio tue conuersionis bene eam incolueris et
custodieris erit tibi postea dilecta amica et gratissimum
solacium. **I**n silentio et quiete proficit anima deuota et
discit abscondita scripturarum **I**bi inuenit fluentia lacri-
marum quibus singulis noctibus se lauet et mundet ut
creatori suo tanto familiarior fiat quanto longius ab
omni seculari tumultu regit **Q**ui ergo se abstrahit a
notis et amicis appropinquabit sibi deus cum angelis
sanctis. **M**elius est latere et sui curam agere quam se negledo
signa facere. **L**audabile est homini religioso raro
foris ire. fugere. videri. nolle etiam homines videre
Quid vis videre quod non licet habere. **T**ransit mundus
et occupiscentia eius **T**rahunt desideria sensualitas ad
spaciandum sed cum hora transierit. quod nisi grauitatem
conscientie et cordis dispositionem importat. **L**etus exitus
triste sepe reditum parit. **E**t leta vigilia serotina triste
mane facit. **S**ic omne gaudium carnale blande
intrat sed in fine morietur et punit **Q**uid potest alibi

vivere qđ hic nō vivet. Ecce celū ⁊ terra ⁊ oīa elemēta
nonne existis oīa facta sunt. Quid pōt alicubi videri
qđ diu sub sole pōt permanere. Credis forsan satiari s̄
nō poteris ptingere. Si cuncta videres pōtia qđ esset
nisi vana visio. leua oculos tuos ad xū in excelsis et
ora p pccis tuis et negligēcijs. Dimitte vana vanis
tu aut intente illis q̄ tibi pcepit deus. Clade super te
ostīū tuū ⁊ voca ad te ih̄m dīlēm tuū. Mane cū eo in
cella q̄ nō inueies alibi tantā pacē. Si nō exisses nec
qđcūq; de rumorib; audisses meli; in bō pace pmāsisse.
Ex quo noua te aliquanto delectant audire. s̄ ex te
et in te turbatio nem cordis tollerare

De conpunctione cordis Cap. xxi.

Si vis aliqđ p̄ficere q̄ sua te in timore dei et
noli ēē nimis liber. s̄ sub disciplina cohibe
oēs sensus tuos. nec inepte te tradas leticie
Da te potius ad cordis opūctō; ⁊ inuenies deuocō; Cō
pūctio mltā bō parit. q̄ dissolutō cito p̄tere s̄ fuenit.
Vix ē qđ hō vnq; pōt in hac vita p̄fecte letari q̄ suum
exilium s̄fidat. ⁊ tam mltā p̄icta aīe sue pensat p̄pter
leuitatē cordis et negligēciam defectuum nōz non
sentimus dolores aīe n̄re. s̄ sepe vane iocamur quanto
merito flere deberemus. Non ē vera libertas nec bona
leticia nisi in timore dei cum bona consciencia. Felix
est qui potest abicere omne impedimentum deuocōis
et ad vniōnem se redigere sancte opūctionis. Felix
qui a se abdicat qđcūq; suā s̄ficiēciam maculare pōt
vel grauare. Certa viriliter consuetudo consuetudine
vincitur. Si tu scis homines dimittere ipsi bene
dimittent tētua facta facere. Non attrahas tibi ros
aliorum. nec te implicēs causis maiorum. Habe sp̄
oculum primo super te et amoueas te specialiter p̄e
omnibus dilectis tuis. Si non habes fauorem hoīm
noli ex inē tristari. sed hoc sit tibi graue quia non
habes te satis bene et circumspecte sicut decet seruum

tenere. et de alijs semper bene et alta sentire. **M**agna
sapia est et pfectio si videris aliq apte peccare vel aliq
guia peccare. tamen no debes te meliorem estimare.
q nescis qm diu possis in bono stare. **O**mnes fragiles
simus sed tu neminem teipso fragiliorem tenebis

De doctrina veritatis Cap. iij.

Hic est quem veritas p se docet no p figuras
errores inscutes s sicuti se habet. **N**ra opinio
et nē sensus fallit et modicu vixet **Q**uid pæst
magna cavillatio. de obscuris et multis rebo de quibo
non arguem in iudicio q ignoscavimus. **G**randis
insipientia q neglectis utilibo et necessarijs ad salutē
aie vltro intendi curiosis et damnosis. oculos habentes
non videmus et qd cure nobis de generibo et speciebo
Qui eternum verbum loquit a multis opinionibus
expeditur. **E**x quo verbo omnia et vnu loquunt oia
Hoc ē principiū q et loquitur nobis. **N**emo sine illo
intelligit aut recte iudicat cui omnia vnum sunt. et
omnia ad vnum trahit. et oia in vno vixet. stabilis
in corde pōt esse et in deo pacificus pmanere. **O** veritas
deus eterne fac me vnum tecum in perpetua caritate.
Tetet me sepe multa legere et audire. **I**n te totum
est quod volo et desidero. **T**aceant omnes doctores.
sileant vniuersę creature in conspectu tuo tu solus mihi
loquere. **Q**uanto aliq magis tibi vnitus et interior
simplificatus fuerit. tanto plura et altiora sine labore
intelligit. q resuper lumen intelligencie accipit purus
simplex et stabilis spiritus in multis operibus non
dissipatur. q omnia ad dei honorem opatur et in se
ociosus ab oī ppria inquisitione esse nititur. **Q**uis te
magis impedit et molestat. quam tua immortificata
affectio cordis. **B**onus et deuotus homo prius opa sua
intus disponit que foris agere debet. nec illa trahunt
eum ad desideria vitiose inclinationis. sed ipse te;
flectit ea ad arbitrium recte rationis. **Q**uis habet

fortius certamen q̃ qui nititur vincere seipsum. et hoc
deberet esse negotium n̄m et cuiuslibet hoīs vincere
seipsum cotidie seipso fortiozem fieri atq; in melius
aliqd̃ proficere. **O**is p̄fectio in hac vita q̄ndā imper-
fectionem habet sibi annexam. Et ois speculatio n̄a
q̄dam caligine non caret. humilis tui agnitio certior
via est ad deum q̃ profunda scientie cognitio. **N**ō est
culpanda scientia aut quelibet simplex rei noticia q̃
bona ē in se cōsecrata et ad deū ordinata. **S**ed preferenda
est semp conscientia bona et virtuosa vita. Quia vero
plures magis student scire q̃ bene vivere. Itēo sepe
errant et pene nullum vel modicum fructū faciunt. **O** si
tantā adhiberent diligentia ad extirpanda vitia et
virtutes inserendas sicuti admonendas questiones
nō fierent tanta mala et scandala in p̄lo si tanta in
cenobijs dissolutio. Certe adueniente die iudicii non
q̄retur a nobis qd̃ legimus s̃ qd̃ fecimus. nec q̃ bene
diximus s̃ q̃ religiose viximus. **D**ic mihi moto ubi
sunt omnes illi dñi et m̄gri quos bene nouisti. dum
adhuc viuerent et in studijs floerent. **I**am eorum
pretendas aliq̃ possident et nescio utq; te eis recogitāt.
In vita. n. sua aliqd̃ vivebantur esse et te illis moto
tacet. **O** q̃ cito t̄nsit gloria mundi et cupiscentia eiꝝ.
Vtinā vitā eorū picturā recogitassent. et vita scientie
eorum concordasset. tunc bene studuissent et legissent.
Quā multi pereunt p̄ vanam scientiam in seculo qui
paz curant de seruitio rei. **E**t q̃ magis eligūt magni
esse q̃ humiles. **I**teō euanesūt in cogitationibꝫ suis.
Vere magnus est ille qui magnam habet caritatem.
Vere magnus est qui in se parvus est et pro nihilo
omne culmen honoris ducit. **V**ere prudens est qui
terrena arbitrat̄ ut stercoza ut xp̄m lucrifaciat. **E**t
vere bene totus est qui rei voluntatem facit et suam
voluntatem relinquit.

De prouidentia in agendis.

Cap. iiij.

Non est credendū oī verbo nec instinctū. s̄ caute
et longaniter res est scđm deum ponderanda
Procholoꝝ sepe malū facilius q̄ bonū te alio
creditur et dicitur. Ita infirmi sumꝰ s̄ p̄fecti viti nō
facile credunt oī enarrantiqꝫ sciunt hūanaz infirmi-
tatem ad malum p̄liuemꝰ in vrbis satis labilem.
Magna sapientia est non ēē precipitem in agendis
nec pertinaciter stare in p̄p̄is sensibꝰ. Ad hanc etiā
p̄tinet non q̄bulibet vrbis hoīm crederemec audita
vel credita mox ad alioꝝ aures effundere. Cū sapiēte
et consciencioso viro consiliū habere et quere potius a
melioꝝe instrui q̄ tuas adinventiones sequi. Bona
vita facit hoīm sapientem scđm deū et expertum in
multis. Quanto quis in se humilis fuerit et deo sub-
iectioꝝ tanto in omnibꝰ erit sapientioꝝ et paratioꝝ.

De lectione sanctay scripturay Cap. v.

Veritas ē in scriptis sanctis q̄renda nō eloq̄n-
tia. Oīs scriptura sacra ex spū debet legi quo
facta est Querere debemus potius vtilitatem
in scripturis q̄ subtilitatem sermonis. Ita libenter
deuotos et simplices libros legere debemus sicut altos
et profundos. Non te offendant auctoritas scribentis
vtrum parue vel magne litterature fuerit. sed amor
pure veritatis te trahat ad legendum. Non queas
quis hoc dixerit sed quid dicatur attende. bonozes
transeunt sed veritas dōmini manet in eternū. Sine
personay acceptione varijs modis loquitur nobis
deus. Curiositas nostra sepe nos impedit in lectione
scripturarum cum volumus intelligere et discutere
vbi simpliciter esset transeundum. Si vis profectū
haurire lege humiliter simpliciter et fideliter. nec
vnq̄ velis habere nomen scientie Interroga libenter
et audi tacens verba sanctorum. nec displiceant tibi
parabole senioꝝum sine causa enī non profectuntur.

De inordinatis affectionibꝰ Cap. vi.

Quanto cuncti homo aliquid inordinate appetit
statim in se inquietus fit Superbo et auarus
nunquam desinit pauper et humilis spiritu in multitudi-
ne pacis ouersantur. Homo qui nec dum in se perfecte
mortuus est cito temptatur et vincitur in uis et uilibus
rebus. Infermus in spiritu et quodammodo adhuc carnalis
ad sensibilia inclinatus difficulter potest se a terrenis
desideriis ex toto abstrahere. Et ideo sepe habet tristi-
tiam cum se subtrahit. leuiter etiam indignatur si quis ei
resistit. Si autem persecutus fuerit quod concupiscit statim ex
reatu conscientie grauatur et secutus est passio-
num suarum que nihil iuuat ad pacem quam quesuit. Resistendo igitur
passionibus inuenitur uera pax cordis. non autem fruendo
eis. Non est ergo pax in corde hominis carnalis (nec in
hominis exterioribus rebus) sed in firmo spirituali.

De uana spe et elatione fugienda Cap. vii.
Ultimus est qui spem suam ponit in hominibus aut
in creaturis non te pudeat alijs frui amore
ibus christi in hoc seculo pauperem uideri. Non stes super
teipsum. sed in deo spem tuam constitue. Fac quod in te est et deus
aderit bone uoluntati tue. Ideo non confidas in tua
scientia vel cuiusque uiuentis astucia (sed magis in dei
gratia) que humiles adiuuat et de seipsum presumptentes
humiliat. Ne gloriaris in diuitijs si assunt. nec in
amicis quod potentes sunt. sed in deo qui omnia prestat et
seipsum super omnia dare desinit. Non te extollas de magni-
tudine vel pulcritudine corporis (quod modica infirmitate
corrumpitur et defecatur). Non placeas tibiipsum de
abilitate et ingenio tuo. ne displiceas domino cuius est
totum quicquid naturaliter boni habes. Non te reputes
alijs meliorem ne forte coram deo deterius habearis (qui
bene scit quicquid est in homine). Non supbias de opibus
bonis (quia aliter sunt iudicia dei quam hominum). cui
sepe displicet quod hominibus placet. Si aliquid
boni habueris crede te alijs meliorem et humilitatem

serues. Non nocet si te oibus supponas. Nocet autē plurimum si vni te pponas. Iugis pax cum humili zelus autem et indignatio in corde superbi.

De cauenda nimia familiaritate Cap. viij.

Non oī hoī reueles cor tuū. s; cū sapiente et timēte dē age cāz tuā. Cū iuueib; et exneis rarus esto. Cū diuitib; noli blādirī corā magnatis nō libenter appareas. Cū huilib; et simplicib; cū deuotis. cū morigeratis sociare. et q̄ deuocōis sūt ptracta. Nō sis familiaris alicui mulieri. s; in p̄i rēs bonas mulieres deo cōmenda. Soli deo et angelis eius opta familiaris esse. et hoīm noticiam deuita. Caritas habenda est ad omnes. s; familiaritas nō expedit. Quātoq; accidit vt p̄sona ignota ex bona fama luceat. cui; tñ p̄ntia oculos intuentium obfuscat. Putamus aliq̄nto alijs placere ex communicatione n̄ra. et incipimus magis displicere ex mox improbitate. in nobis cōsiderata.

De obedientia et subiectione Cap. ix.

Vltre magnū ē in obedientia stare. sub prelato uiuē. et sui iuris non ēē. Vltro tucius est stare in subiectōe. q̄ in prelata. Vlti sūt sub obediētia magis ex necessitate. q̄ ex caritate. et illi penāz habent et leuiter murmurant. nec libertatē m̄tis acq̄rent. nisi ex toto corde ppter deum se subiciant. Curte hic vel ibi nō inuenies quietē. nisi in huili subiectōe sub prelato regimine. Imaginatio locorum et mutatio multos fefellit. Vex est q̄ vnusquisq; libenter agit pro sensu suo. et inclināt ad eos magis qui secū sentiunt. Sed si deus ē inter nos. necesse ē vt relinq̄mus. etiam q̄ntoq; nūn sentire. ppter bonum pacis. Quis ē ita sapiens. q̄ omnia plene scire p̄t. ergo noli nimis in sensu tuo cōfiteri. sed velis etiam libenter alioz sensū audire. Si bonū est tuū sentire. et hoc ip̄m ppter deū dimittis. et alium sequeris. magis in te proficies. Audiui enim sepe secutius esse audire. et accipe consilium q̄m dare.

Potest enī contingere vt bonum sit vnicuiq; sentire.
sed nolle acquiescere alijs. cum illud ratio aut causa
postulat. signum est superbie et pertinacie

De cauenda superfluitate verborū

Cap. x.

Queas tumultū hoīm quantū potes. Multū
n. impedit idatē seclariū negotiorū vel gestorū
etiā si simplici intencōe pferant. Cito. n. inqñam
vāitate ⁊ captiuam. Vellē me pluries tacuisse ⁊ inter
hoīes nō fuisse. S; qre tā libenter loqm ⁊ inuicē fabu-
lam. cū tñ raro sine lesiōe ꝑscientie ad silentiū redimē.

Itēo tñ libentē loqm. q; p mutuas locucōes adinuicē
ꝑsolari qrimus ⁊ cor diuersis cogitationib; fatigatū
releuari optamus. Et multū libenter de his q multū
diligim⁹ vel cupimus. vel q nobis ōia sentim⁹. libet
loqui et cogitare. S; procholoz sepe inaniter et frustra.

Nag h exterior ꝑsolatio interioris ⁊ diuine ꝑsolationis
non modicum detrimentū est. Itēo vigilandū est et
orandū. ne tps ociose ꝑnseat. Si loqui licet ⁊ expedit
que edificabilis sūt loqre. Malus vsus ⁊ negligentia
ꝑfect⁹ nū. multū facit ad incustodiā oris nū. Inuat
tñ non par ad ꝑfectum spūalem. deuota spūalium
collatio. maxime vbi pares spū in xpo sibi sociantur.

De pace sibi acqrenda ⁊ zelo proficiendi

Cap. xi.

Mltā possemus pacem habere. si nō vellemus
nos cum aliorū dictis aut factis que ad nēz
curā non spectant occupare. Quomodo ꝑr ille
diu in pace viuere. qui alienis curis se immiscet. Qui
ocasiones forinsecus qruq; paz vel raro se intrinsec⁹
colligit. Bū simplices. quōz ipi multā pacē habebūt.
Quare qdaz sanctorū tā ꝑfecti et contemplatiui sūt.
q; omnino mortificare seipsos ab omnibus terrenis
desiderijs studuerunt. Et ideo totis medullis cordis
deo inherere. atq; libere sibi vacare potuerunt. Nos
nimīū occupamur proprijs passionib; ⁊ de infortijs
nimis sollicitamur. Raro etiā vnum vitiū ꝑfecte

vincimus? ad pfectū cotidianū nō attendim? Iam
 frigidi & tepidi remanem? Si essemus nobismetipīs
 pfecte mortui & interius mīme implicati tūc possem?
 etiam diuina sapere de celesti contemplacōe aliquid
 experiri. Totum et maximū impedimentū est qd non
 sumus a passionibz et concupiscencijs liberati pfecta
 sanctorū viam conamur ingredi. Quādo etiā modicū
 aduersitatis occurrat nimis cito recedim? ad hūanas
 solationes suemur. Si niterem? hīc vici fortes stare
 in pcelio pfecto auxiliū dñi sup nos viderem? de celo
 Iple etenim certantes et de sua grā spantes paratus ē
 adiuuare qui vobis certandi occasiones procurat vt
 vincam? Si tantū in istis exterioribz obseruantijs
 pfectū religionis ponim? cito finē habebit reuocatio
 nra. Sed ad radicem securim ponamus vt purgati
 a passionibz pacificā mentem possideamus. Si omni
 anno viciū extirparemus cito vici pfecti efficeremur
 Sed modo cōtio sepe sentim? qd meliores & puriores
 in principio conuersionis nos fuisse inuenimus qm
 post multos annos professionis. Scruia & pfectus
 noster cotidie deberet crescere. Sed nunc pro magno
 victuris quis primi feruoris ptem possit retinere. si
 modicā violentiā faceremus in principio itū cuncta
 postea possemus facere cū leuitate et gaudio. Graue
 est assueta dimittere. Sed grauius ē contra propriā
 voluntatem ire. Sed si non vincis parua et leuia qm
 superabis difficiliora. Resiste in principio inclinacōi
 tuet malā cedisse consuetudinem ne forte paulatī
 te ducat ad maiorem difficultatem. O si aduerteres
 quantam tibi pacem et aliq̃s leticiam faceres te bene
 habento. puto qd sollicitior esses ad spūlem pfectum.

De utilitate aduersitatis

Cap. xij.

Bonū vobis est qd aliquanto habemus aliq̃s
 & amitates et contrarietates qd sepe hoīes ad cor
 reuocant quatenus se in euilio cōgnoscat nī

spem in aliqua re mundi ponat. Bonum est qd aliquñ
paciã s̃ditiones et qd male et imperfecte de nobis
sciãt etia; si bene agimus et intendimus. Ista sepe
ad huilitatem iuuant et a vana glia nos defendunt.
Tunc n̄ melius interiozem testem deũ querimus qñ
foris vilipendiũ ab hoĩb; non bene creditur nobis.
Ideo debet se hō totaliter in deo firmare vt nō esset
ei necesse multas humanas consolationes q̃rere. Qñ
homo bone voluntatis tribulat̃ vel temptatur aut
malis cogitacōib; affligitur tñ deũ sibi magis n̄cũ
intelligit sine quo nihil boni se posse deprehendit.
Tunc etiam tristatur gemit et orat pro miseris q̃s
patit̃. Tunc teret cū diuici; viuẽ mortẽ optat venire
vt possit dissolui et eẽ cū xp̃o. Tñ etia; bñ aduertit p̃
fecta; seclitatem et plenã pacẽ in mōdo p̃stare non posse.

De temptationibus resistendis

Cap. xiiij.

Qñ diu viuimus in mūdo sine tribulacōib;
et temptacōib; esse non possumus. Vnde
in iob scriptum est. Temptacio ē vita hūana
sup̃ terrã. Ideo vnusquisq; sollicitus esse debet s̃ temp-
tacōes suas et vigilare in oĩoib; ne diabolus inueiat
locum recipiendi qui nūq̃ dormitat; circuit q̃rens
q̃ deuoret. Nemo tam p̃fectus est et sanctus qui non
habeat aliquñ temptationes et plene eis carere non
possumus. Sunt tñ temptationes homini sepe valde
vtilis licet moleste sint et graues quia in illis homo
purgatur humiliatur et eruditur. Oēs sc̃i p̃ multas
tribulationes et temptationes tñsierunt et p̃fecerunt
et qui bene temptationes sustinere nequẽrũt reprobi
facti sunt et resecerunt. Non est aliq̃s ordo tam sc̃us
nec locus tam secretus vbi non sint temptationes et
adũitates. Nō est hō securus a temptacōib; tōliter
q̃ diu vixerit q̃ i nobis est vnde temptam̃. Ex quo in
p̃cupiscentia nati sumus vna tẽptacōe vel triblacōe
recedente alia superuenit et sp̃ aliquid ad paciendum

habebimus ne bonum felicitatis nostre perdamus.
Multi q̄runt temptacōes fugiet q̄uius int̄dunt in
eas. p̄ solā fugā non possum⁹ vincere. ⁊ p̄ paciētiā
et veram hūilitatem oībus hostib⁹ efficiam⁹ fortiores.
Qui exterius tantum mō dēdinat⁹ radicem euellet
paz proficiet. **I**nno cicius ad deū temptacōes reuertunt
⁊ peius sentiet. **P**aulatim ⁊ p̄ paciētiā cū longanimitate
deo iuuante melius superabis. q̄m cum duritia et
importunitate propria. **S**epius accipe consilium in
temptacōe. ⁊ cū temptato noli diutius agere. ⁊ solā
tionem ingere. sic tibi optates fieri. **I**niciū omniū
malaz temptacionū. inconstancia aī est. et parua ad
deū cōfidentia. q̄ sicut nauis sine gubernaculo hinc inde
a fluctibus impellitur. **I**ta homo remissus et suum
p̄positū deferens. varie temptatur. **I**gnis probat ferrū
et temptatio hoīez iustum. **N**escim⁹ sepe qd̄ possum⁹.
⁊ temptatio apit qd̄ sumus. **V**igilandum tamen est
p̄cipue circa iniciū temptacōis. q̄ facilius tūc hostis
vincitur. si ostium mentis nullatenus intrare sinitur.
Sed extra lumen statim vt pulsauerit illi obuiatur.
Vnde quidā dixit. **P**rincipi⁹ obstasero mediana
patur. **N**am primo occurrit menti cogitatio simplex.
Que inde fortis imaginatio. postea delectatio ⁊ motus
p̄auus. et assensio. **S**ic ⁊ paulatim ingreditur hostis
malignus ex toto. dum illi non resistitur in principio.
et quanto diutius ad resistendum quis torpuerit.
tanto in se cotidie fit debili⁹. et hostis contra eum
potencior. **Q**uidam in principio conuersionis sue
grauiores temptacōes patiuntur. quidā autē in fine.
quidam vero quasi per totam vitā suā male habent.
Nonnulli satis leuiter temptant. scd̄m diuine ordina
tionis sapiā. et equitatem. q̄ statū et meritum hoīm
pensat. et cūcta ad electōz suoz salutem p̄ordinat.
Ideo non debemus desperare cū temptamur. **S**ed eo
feruentius deū exorare. quatenus dignetur in omni

tribulacōe nos adiuuare. q̄ utiq; scōm bēi pauli apli
dōm. talem faciet cū temptacōe puentū. ut possimus
sustinere. **H**ūiliemus ergo aīas n̄as s̄b manu dei in
oī temptatione et liberacōne. q̄ hūiles spū liberabit.
saluabit et exaltabit. **I**n tribulacō ibi ⁊ temptacōibz
probat̄ hō quantū profecit. et ibi maius meritum
existit. ⁊ virtus melius patet. **N**ec magnū est si hō
sit deuotus et secundus. sicū grauitatem non sentit. s̄ si
t̄pē aduersitatis patienter se sustinet. spes magni pro-
fectū erit. **E**t quidā a magnis temptacōibz custodiūt
et a paruis cottidiamis sepe vincunt. ut sicut hūiliati
nunq̄m de seipsis in magnis confidant. qui in tam
modicis vincuntur et infirmantur.

De temerario iudicio

Cap. xiiij.

Huic ip̄m oculos reflecte. et aliorz facta caueas
iudicare. **I**n iudicando alios hō fr̄s laborat.
sepius errat ⁊ peccat leuiter. **S**eip̄m vero iudi-
canto et discuciento sp̄ fructuose laborat. **S**ic res nob̄
cordi ē. sic de ea fr̄q̄nter iudicam? **N**am vix iudiciū
p̄pter priuātū amorē facilius p̄dimus. **S**i deus ēet sp̄
pura intentio desiderij n̄r̄i. nō tā facilius turbarem̄ p̄
resistentia sensus n̄r̄i. s̄ sepe ab intra aliqd̄ latet. **V**el
etiā ab ex̄ oērit. **Q**uod nos etiā p̄ter trahit. **M**ulti se
ip̄os occulte q̄tunt in rebz. q̄s agūt et nesciūt. **V**ident
etiā in bō pace stare. q̄n res sunt p̄ eoz velle ⁊ scire.
Si aut̄ aliter sit q̄ cupiunt. statim mouentur et tristes
fiunt. p̄pter diuersitates sensuū et opinionū. satis
fr̄q̄nter oriuntur dissensiones inter amicos et ciues.
inter religiosos ⁊ deuotos. **A**ntiq̄ osuetudo difficulter
dimittit̄ et relinquit̄. et vlt̄ p̄prium vidē nemo libenter
ducitur. **S**i rōi tue magis inuiteris. vel industrie q̄m
virtuti. subiectiue. xpi ihesu raro et tarde eris homo
illūiatus. s̄q̄ deus vult sibi perfecte nos subiciet. oēm
rōem per inflammatum amorē transcendere.

De operibus ex caritate factis

Cap. xv.

Pro nulla re mouet pro nullius hoīs dilectōe
aliqđ malū ē faciendū. **S**ed pro utilitate indu-
gentis bonū opus ē aliqñ libere infirmittendū
aut etiā pro meliori est mutandū. **H**oc n. facto op8
bonū non destruit. **S**ed in melius omutac. **S**ine caritate
opus externū nihil prodest. **Q**uicqđ aut ex caritate
agit. qñtumcunq. n. puū sit et respectū totū efficitur
fructuosū. **M**agis siqđz deus penlat ex qñto qđ agit
qđ qñtum facit. **M**ultū facit qđ multū diligit. **M**ultū
facit qui rem bñ facit. bene facit qđ magis omunitati
qđ sue voluntati. seruit. **S**epe videtur esse caritas et est
magis caritas. quia carnalis inclinatio. propria
voluntas. spes retribucōis. affectus ommoditatis. raro
atelle volunt. **Q**ui verā et pfectam caritatē habet in
nulla re seipm qñt. **S**ed dei glām solummō in omnibz
fieri desiderat. **N**ulli etiā inuitet. qđ nullum priuatum
gaudiū amat. si in seipō vult gaudere. **S**ed i deo. sup oīa
bona optat bñficari. **N**emini aliqđ boni attribuit. **S**ed
tōliter ad deū a qđ oīa fontaliter pcedūt. in qđ oēs scā
fruibilitate qdesunt. **Q**đ scintillam vere caritatis hñet.
profecto oīa terrena plena esse vanitatis sentiret.

De sufferencia defectuum alioz **Cap. xvi.**
Que homo in se vel in alijs emendare non
valet. debet patienter sustinere. donec deus
aliter ordinet. **C**ogita qđ sic forte melius est
pro tua probatione. et patientia. sine qđ nō sñ multum
ponderanda nra merita. **D**ebes tñ pro talibus impe-
dimentis supplicare. vt deus dignetur tibi subuenire
vt possis benigne portare. **S**i quis semel uel bis am-
monitus acquiescit noli cum eo contendere. **S**ed totum deo
omite vt fiat voluntas eius. et honoz in oībz seruis
suis. qui scit bene mala in bonum conuertere. **B**onū de
paciens ēē intollerantio alioz defectus. et qualescunq.
infirmittates. qđ et tu multa habes. qđ ab alijs oportet
tollerari. **S**i non potes te talem facere qualem vis!

quomodo potes aliud habere ad tuum beneplacitum. **L**ibenter habemus alios perfectos. sed tamen proprios non emendamus rectes. **V**olumus quod alii stricte corrigantur et nos ipsi tamen corrigi nolumus. **D**isplicet larga aliorum licentia et tamen nolumus nobis negari quod petimus. **A**lios restringi per statuta volumus et ipsi nullatenus patiri cohiberi amplius. **H**ic ergo patet quod ratio primum nunc sic nos ipsos pensamus. **S**i essent omnes perfecti quid tunc haberemus per teo pati ab alijs. **N**unc autem tu sic ordinavit ut discamus alter alium onera portare quod nemo sine defectu. nemo sine onere. nemo sibi sufficiens nemo sibi satis sapiens. **S**ed oportet nos invicem portare et solari piter et adiuvari instruere et ad monere. **Q**uante autem virtutis quisque fuerit melius patet occasione aduersitatis. **O**ccasiones namque hominem fragilem non faciunt sed qualis sit ostendunt.

¶ De monastica vita Cap. xvij.

Oportet ut discas teipsum in multis frangere si vis pacem et concordiam cum alijs tenere. **N**on est puum in monasterijs vel in congregatone habitare et ibi sine querela conuersari et usque ad mortem fidelis permanere. **B**eatus qui ibidem bene vivit et fidele consumavit. **S**i vis debite stare et proficere teneas te tanquam exultem et peregrinum super terram. **O**portet te stultum fieri propter christum. si vis religiosam ducere vitam habitus et tonsura modicum faciunt et conferunt. sed mutatio morum et integra mortificatio passionum verum faciunt religiosum. **Q**ui aliud querit quam pure deum et anime sue salutem non inueniet nisi tribulationem et dolorem. **N**on potest etiam diu stare pacificus qui non nititur esse minimus et omnibus subiectus. **A**d seruendum venisti non ad regendum. **A**d pacendum et laborandum scias te esse vocatum non ad odandum vel fabulandum. **H**ic ergo probantur homines sicut aurum in fornace. **H**ic nemo potest stare nisi propter deum ex toto corde se voluerit humiliare.

¶ De exemplis sanctorum patrum Cap. xviii

Tuete sanctorum patrum viuida exempla in quibus vera
perfectio refulsit et videbis quantum sit et pene nihil quod
nos agimus. **D**eum quid est vita nostra si illis fuerit operata.
Sancti et amici christi domino seruiuerunt in fame et siti in
frigore et nuditate in labore et fatigatione in vigiliis
et in ieiuniis in orationibus et sanctis meditationibus in
persecutionibus et obprobriis multis. **Q**uod multas graves
tribulationes passi sunt. apostoli. martyres. confessores.
et virgines et reliqui omnes qui vestigia christi voluerunt
sequi. **N**am animas suas in hoc mundo oderunt ut
in eterna vita eas possiderent. **Q**uod strictam et arctam
vitam sancti patres in heremo duxerunt. quod longas et
graves temptationes pertulerunt. quod frequenter ab inimico
vexati sunt. quoniam crebras et seruidas orationes deo
obtulerunt. quoniam rigidas abstinentias egerunt. quoniam
magnum zelum et ferocem ad spiritualem perfectum habuerunt.
quod forte bellum aduersus dominationem viciorum gesserunt.
quod puram et rectam intentionem ad deum tenuerunt.
Per diem laborabant et noctibus orationi diuine.
vacabant. **Q**uoniam laborando manibus. tamen ab oratione
mentibus minime cessabant. **O**mne tempus utiliter expenderant.
Omnis hora ad vacandum deo brevis videbatur. **E**t
pro magna dulcedine contemplationis etiam obliuioni
traheretur necessitas corporalis refectiois. **O**mnibus
diuitiis dignitatibus honoribus amicis et cognatis
renunciabant. **N**ihil de mundo habere cupiebant. **V**ix
necessaria vite sumebant. **C**orpori etiam seruire in
necessitate volebant. **P**auperes ergo erant rebus terrenis
sed diuites valde in gratia et virtutibus. foris egebant
sed intus gratia et consolatione diuina reficiebantur.
Mundo erant alieni. sed deo proximi et familiares
amici. **S**ibi ipsis videbantur quasi nihil. et huic
mundo despecti. sed erant in oculis dei preciosi et
electi. **I**n vera humilitate stabant. in simplici obedi-
entia vivebant. **I**n caritate et patientia ambulabant.

in spū. 7 iteo cotidie pficiebant 7 apud deū magnā
grām obtinebāt. **D**ati sūt in exemplū oīb; religiosis
et plus puocare debent nos ad pficiēdū q̃ tepitōz
nūs ad relaxandum. **Q**ūntus feruor. **Q**uā religioz
in principio sue sancte institutionis fuit. **Q**uanta
deuocio orōnis. q̃nta emulatio virtutum. q̃ magna
disciplina vigit. q̃nta reuerentia et obedientia sub
regula in omīb; reslozuit. **T**estantur adhuc vestigia
derelicta. q̃ vere viri sancti et perfecti fuerunt. qui tam
strennue militantes mundū supeditauerunt. **I**am
magnus putatur. Si q̃s cōsgressor nō fuerit. **S**i q̃s qd̃
accepit cum patientia tollerare potuerit. **O** t̃p̃is et
negligentie status n̄r̃i. q̃ tam cito declinam; a p̃scino
feruore. et iam tēet viuere p̃e lassitudine 7 torpore.
Vtinam in te penitus non dormitet profectus vir-
tutum. qui multa sepius exempla vidisti deuotolum

De exercitijs boni religiosi Cap. xix.

Uita boni religiosi oīb; virtutib; pollere debet.
vt sit taliter interius q̃lis vitz hōib; exteri.
Et merito multo plus debet ēē interius. q̃ qd̃
cernum foris. q̃ inspector noster est deus. quem sūmo pe
reuereri debemus. vbicunq; fuerimus. et tanquam
angeli in sp̃ctu eius munde incedere. **O**ī die renouare
debemus p̃positum n̄r̃i. et ad feruorem nos excitare.
quasi hodie primū ad ouersionē venissem; et dicere.
Ad iuuā me dñe deus meus in bono p̃posito et sc̃to
seruitio tuo. et da mihi nunc hodie p̃fecte incipere. q̃
nihil est qd̃ hōtenus feci. sc̃dm p̃positum nostrum
cursus p̃fectus nostri. et multa diligentia opus ē bñ
pficere volenti. **Q**uod si forte p̃ponens sepe deficit. quid
ille qui raro aut minime vix aliqd̃ p̃ponit. **V**arijs
tñ modis contingit defectio p̃positi. 7 levis obmissio
exercitiōz. vix sine aliquo dispendio transit. **I**ustoz
p̃positum in gratia dei potius q̃m in p̃pria sapientia
dependet. in quo semper confidunt quicqd̃ arripiunt

Nam hō pponit sed deus disponit nec est in hoīe via
eius . s; sue pietatis causa aut fraterne dilectionis et
utilitatis pposito qñq; o suetum obmittit exercitium
facile posset postea recuperari . **S**i aut tudio animi aut
negligētia faciliter relinquitur satis culpabile est . et
noxium sentiet **C**onem qñtum possum adhuc leuiter
reficiem in multis . S; tñ aliqd certi sp pponendū est
et illa pcpue que amplius non impediunt exteriora
nra et interiora piter nobis scrutanda s; et ordināda
q; vtrag expediunt ad profectū . **S**i non continue te
vales colligere saltē interdū et ad min⁹ semel in die
mane et vespē **M**ane ppone vespē discute mores tuos
qualis hodie fuisti in verbo ope et cogitatione . quia
forsitan teum sepius in his offendisti et pimum .
Acinge te sic vir fortis o diabolicas neq̄cias . frena
gulas et postea facilius frenabis oēs carnis inclinacōz
Nunq̄ sis ex toto ociosus . aut legens . aut scribens .
aut orans aut meditans aut aliquid utilitatis pro
omuni laborans . corporalia tñ exercitia discrete sunt
agenda nec oibus equaliter assumenda . **Q**ue non
s; omunia non sunt foris ostendenda . nam in secreto
nuc⁹ exercentur priuata . **C**auendū tñ est ne piger sis
ad omunia et ad singularia promptior **S**ed expletis
integre et fideliter obitis et in cunctis si iā vlt vacat
redde te tibi pro ut deuotio tua desiderat . **N**on omēs
possunt habere vnū exercitiū . Sed aliud istū aliud illi
magis deseruit . etia; pro tempis congruentia diuersa
placent exercitia . quia alia in festiuis . alia feriatis
magis sapiunt diebus . **A**lijs indigemus tempore
temptationis et alijs tempore pacis et quietis . **A**lia
cū temptamur libet cogitare et alia cum leti in dño
fuerimus . **C**irca principalia festa renouanda sunt
bona exercitia et sanctorum suffragia feruentius im
piozanda . **D**e festo in festum pponere debemus qui si
tunc ex h seculo migraturi sumus et ad eternū festum

prouenti. Ideo q̄ sollicite nos p̄parare debem⁹ in t̄p̄ib⁹
deuotis et deuocius conuersari. atq; oēs obseruantias
strictius custodire tanq̄ in breui premium laboris n̄rī
a deo recepturi. Et si dilatum fuerit credamus nos
min⁹ bene p̄paratos atq; adhuc indignos t̄ate gl̄ie q̄
reuelabitur in nobis t̄p̄e p̄finito. ⁊ studeamus nos
melius ad exitū p̄parare. B̄tus huus ait euangelista
Lucas. Quem cū venit dñs inuenit vigilantē. amen
dico vobis sup̄ omnia bona sua constituet cum

De amore solitudinis et silentij Cap. xx.

QUere aptū tps vacandi tibi et de beneficijs dei
bene cogita. Relinq̄ curiosa. t̄les p̄lege matias
q̄ opundōz magis p̄stant q̄ occupacōz. Si te
s̄btraxeris a sup̄fluis locucōib⁹ ⁊ ociosis circūcionib⁹
necnon a vanitatib⁹ ac rumorib⁹ audiendis. inueies
tps sufficiēs ac aptū p̄ bonis meditacōib⁹ insistentis.
Maximi sanctorū vitabant humana consorcia ubi
poterant ⁊ deo in secreto viuē eligebant. Dixit q̄dam
Quociens inter homines fui minor homo redij hoc
sepius expiuntur quanto diu p̄fabulamur. Facili⁹
et tucius est omnino tacere q̄ verbo excedere. Facili⁹
est comi latere q̄m foris se posse sufficienter custodire
Qui igitur intendit ad interiora ⁊ sp̄ualia peruenire
oportet eū cum ih̄esu a turbā declinare. Nemo secure
apparet nisi qui libenter latet. Nemo secure loquitur
nisi qui libenter tacet. Nemo secure p̄ceest. nisi qui
libenter subest. Nemo secure p̄cipit. nisi qui libenter
obedire didicit. Nemo secure gaudet. nisi consciencie
bone testimonium habeat. Semp̄ tamen sanctorū
securitas plena timoris dei extitit. nec eo minus
solliciti et in se humiles fuerunt. quia magis virtu-
tibus et gratia enituerunt. Drauoz autem securitas
ex superbia et presumptione oritur et in fine in de-
ceptionem sui vertitur. Nunquam promittas tibi
securitatem in hac vīta q̄uis bon⁹ vixearis cenobita

dei et deuotum religiose conuersari **V**tilius est sepe et
securius q̃ homo non habeat multas consolationes
in hac vita precipue sc̃m carnem **T**amen q̃ diuinas
consolationes non habemus aut rarius sentimus
nos in culpa sumus. q̃a compunctionem cordis non
querimus. nec vanas consolationes et externas
omnino abijcimus. **C**ognosce te indignum diuina
consolatione. h̃ magis dignum oī tribulatione. **Q**uāto
hō est p̃fecte op̃unctus tunc grauis et amatus est a
totus mōs. **B**onus hō sufficientē inuenit matricam
tolēdi et flendi Siue n. se cōsideret siue de p̃ximo penset
scit q̃ nemo sine tribulatione hic uiuit. **E**t quanto
strictius se consideret tanto amplius tolet. **M**aterie
iusti doloris et interne op̃unctionis sunt vitia et p̃c̃a
ñra quibz ita inuoluti iacemus vt raro cēlestia con-
templari valeamus. **S**i frequentius de morte tua
quaz de longitudine uite cogitares. non dubium q̃
frequentius te emendares. **S**i etiam futuras inferni
siue purgatorij penas cordialiter perpenderes. creto q̃
libenter laborem et dolorem sustineres et nihil rigoris
timeres Sed quia ad cor ista non transeunt et adhuc
blandimenta amamus. **I**deo frigidi et valde pigri
in tempe remanemus. **S**epe est inopia spiritus vnde
tam leuiter conqueritur miserum corpus. **O**ra ergo
humiliter ad dñm vt tibi det op̃unctionis spiritum
et dic cum p̃pheta **C**iba me dñe pane lacrimarum et
potum da mihi in lacrimis in mensura

De consideratione humane miserie

Ca. xxiij.

Miser es vbiq̃ fueris et quocunq̃ te vertas
nisi ad deum te conuertas. **Q**uid turbaris
quia non succedit tibi sicut vis et desideras.
Quis est qui habet omnia sc̃m suam voluntatem.
nec ego nec tu nec aliquis hominum sup̃ terrā **N**emo
est in mundo sine tribulatione aliqua siue angus-
tia. siue **R**ex sit siue **P**apa. **Q**uis est qui melius

habet utique qui pro deo aliquid pati valet. **V**idit miseri imbecilles et infirmi. **E**cce quam bonam vitam ille homo habet. quam diues. quam magnus. quam potens et excelsus. **S**ed attende ad celestia bona. et videbis quod omnia ista bona temporalia nulla sunt sed etiam valde incerta et magis grauantia. quia nunquam sine sollicitudine et timore possidentur. **N**on est felicitas hominis habere temporalia ad habundantiam. sed sufficit ei mediocritas. **V**ere miseria est vivere super terras. **Q**uanto homo voluerit esse spiritualiter. tanto presens vita fit ei amarior. quia sentit plenius et vitet clarius humane corruptionis defectus. **N**am comedere. bibere. vigilare. dormire. quiescere et laborare et ceteris necessitatibus nature subiacere. **V**ere magna miseria est et afflictio homini deuoto. qui libenter esset liber et absolutus ab omni peccato. **V**alde enim grauatur interior homo necessitatibus corporalibus in hoc munito. **V**nde propheta deuote rogat quatenus liber ab istis esse valeat dicens. **D**e necessitatibus meis erue me domine. **S**ed ve non cognoscentibus suam miseriam. et amplius. **V**e illis qui diligunt hanc miseriam et et corruptibilem vitam. **N**am quidam hanc in terram amplectuntur. licet etiam vix necessaria laborando aut mendicando habeant ut si possent semper hic vivere de regno dei nichil curarent. **O** insani et infideles corde qui tam profunde in terrenis iacent. ut nil nisi terrena sapiant. sed miseri adhuc in fine grauiter sentient. quam vile et nichilum erat quod amauerunt. **S**ancti autem dei et omnes deuoti amici christi non attendunt que carni placuerunt nec que in hoc tempore floruerunt. sed tota spes eorum et intentio ad eterna bona anhelabat. **T**otum desiderium ipsorum ferebatur ad mensuram et inuisibilia ne amore visibilium traherentur ad infima. **N**oli frater amittere confidentiam proficiendi ad spiritualia. **A**dhuc habes tempus et

horam q̄re vis procrastinare p̄positū tuū Surge et in
instanti incipe et dic. **N**unc t̄ps est faciendi. nūc t̄ps
est pugnaudi. nunc t̄ps est emendandi. **Q**uāto male
habetis et tribularis tunc t̄ps est p̄merendi. S; te cōsire
p̄ ignem et aquā anteq̄ venias in refrigeriū nisi tibi
vim feceris viciū non supabis. **Q**ūdiu istud fragile
corpus gerimus sine p̄cō esse non possumus nec sine
tedio et dolore viuere libenter haberem⁹ ab oī miseria
quietem. sed q̄ per peccatū perdidimus innocentia; et
amissimus verā beatitudinem. **I**deo oportet nos tenē
patientia; et expectare dei misericordia; donec cōseat
iniquitas hec et mortalitas absorbeat a vita. **O** q̄nta
fragilitas hūana que prona est ad vitia hodie cō-
siteris peccata et cras itez perpetras confessa. **N**unc
proponis cauere et post horaz magis agis quasi nihil
proposuisses. **M**erito ergo nosip̄sos hūiliare possum⁹
ne vnq̄m aliquid magni de nobis sentire velimus.
quia tam fragiles et instabiles sumus. **C**ito etiam
potest perdi per negligentia; quod multo labore vix
tantem acquisitū est per gratia;. **Q**uid fiet de nobis
adhuc in fine qui te ip̄estim⁹ taz mane de vobis si
sic volumus declinare ad quietem quasi iā pax sit et
securitas cū adhuc non appareat vestigiū vere sancti-
tatis in nostra conuersatione. **V**ntē opus esset q̄ ad
huc instaueremur itez tanq̄ boni nouicij ad mores
optimos si forte sp̄s esset de aliqua futura emendatiōe
et maiori profectu spiritali.

¶ De meditatione mortis

¶ Ca. xxiij.

Alte cito hic tecū erit factū. **V**ide aliter quo-
modo te hic habeas. **H**odie homo est et cras
non comparet. **C**ū autem sublatus fuerit ab
oculis etia; cito transit a m̄te. **D**ebetudo et
durtitia cordis hūani q̄ solum presentia meditat⁹
et futura magis non preuidet. **S**ic te in om̄i facto
et cogitatu debes tenere quasi esses statū mortuus.

Si bonam conscientiam haberes non multum mortem
timeres. **M**elius esset peccata cauere quam mortem fugere.
Si hodie non es paratus cras quomodo eris. **C**ras
est dies incerta. **E**t quid scis si crastinam habebis. **Q**uid
prodest diu viuere cum pauper emendatur. **A**ch longa
vita non semper emendat sed sepe culpam magis auget.
Vtinam per unum diem essemus bene uersati in hoc mundo.
Multi annos computant conuersionis sed sepe paruus
est fructus emendationis. **S**i fornicatio losum est mori
forsitan periculosius est diu viuere. **B**eatus qui
horam mortis sue semper ante oculos habet et ad
moriendum cotidie se disponit. **S**i vidisti aliquando
hominem mori cogita quia et tu per eandem viam transibis.
Cum mane fuerit puta te ad vespem non peruenturum.
Vespere autem facto mane non audeas tibi polliceri.
Semper ergo paratus esto et taliter viuere ut nunquam
te imparatum mors inueniat. **M**ulti subito et in-
provisum moriuntur namque hora qua non putatur filius
hominis venturus est. **Q**uanto illa hora extrema
uenerit multum aliter sentire incipies de tota vita
tua preterita et valde dolebis quod tam negligens et
remissus fuisti. **Q**uam felix et prudens qui taliter nunc
nititur esse in vita qualis optat inueniri in morte.
Dabit namque magnam fiduciam moriendi perfectus
contemptus mundi. fetuens relictum in virtutibus
proficiendi. amor discipline. labor penitentie. promp-
tudo obedientie. abnegatio sui. et supportatio
cuiuslibet aduersitatis pro amore Christi. **M**ulta
bona potes operari dum sanus es. sed infirmatus
nescio quid poteris. **P**auci ex infirmitate emendan-
tur sicut et qui multum peregrinantur raro sanctifi-
cantur. **N**oli confidere super amicos et proximos.
nec salutem tuam in futurum differas quia homines obli-
uiscuntur tui citius quam estimas. **M**elius est nunc
tempestiue preuidere et aliquid boni premittere quam super

auxilio aliorum sperare. **S**i non es modo sollicitus pro tempore /
quis erit pro te sollicitus in futuro. **N**unc tempus est valde
preciosum. **S**ed proculdubio quod hoc utilius non expendis /
in quo promereri valeas / vnde eternaliter viuas. ve-
niet quanto vnam diem vel horam pro emendatione
desiderabis / et nescio an impetrabis. **E**rgo hinc de quanto
periculo te poteris liberare / et quam magno timore eripe-
ri merito semper timoratus fueris / et suspectus de morte.
Stude nunc taliter viuere / ut in hora mortis valeas
potius gaudere quam timere. **D**isce nunc mori munto /
ut tunc incipias viuere cum christo. **D**isce nunc omnia
contempnere / ut tunc libere possis ad christum pergere.
Castiga nunc corpus tuum per penitentiam / ut tunc
certam valeas habere penitentiam. **A**ch stulte quod cogitas
te victurum diu / cum nullum diem habeas securum. **Q**uoniam
multi sunt recepti et insperate de corpore extracti. **Q**uo-
tiens audisti a dicentibus. quia ille gladio occidit.
ille submersus est. ille ab alto ruens cervicem fregit.
ille manducato obriguit. ille lucento finem fecit.
Alius igne. alius ferro. alius peste. alius latrocinio
interijt. et sic finis omnium mors est. et vita hominis
tanquam umbra subito transit. **Q**uis memorabitur
tui post mortem / et quis orabit pro te. **A**ge age nunc
hinc quicquid agere potes. quia nescis quanto morie-
ris. nescis quicquid post mortem tibi sequitur. **D**um
tempus habes / congrega diuitias immortales. **P**reter salutem
tuam nichil cogites. solum que dei sunt cures. **F**ac
nunc tibi amicos. sanctos dei venerando / et eorum actus
imitando / ut cum defeceris in hac vita / illi te recipi-
ant in eterna tabernacula. **S**erua te tanquam peregrinum
et hospitem super terram / ad quem nichil spectat de
mundi negotijs. **S**erua cor tuum liberum et securum /
sursum erectum ad deum. quia non habes hic manen-
tem ciuitatem. **A**lluc preces et gemitus cotidianos
dirige / cum lacrimis. ut spiritus tuus mereatur

ad deum post mortem feliciter transire

De Iudicio et penis peccatorum

ca. xxiij.

Non oīto respice finē et q̄liter añ dīserictū iudicē stabis
cui nihil ē occultū q̄ muneribz nō placat̄ n̄ excusacōes
recipit . sed quod iustū est iudicabit . **O** miserrime et
insipiens peccator quid respondebis deo . oīa mala
tua scienti qui interdū foemites vultum hominis irati
ut quid non previres tibi in die iudicij quāto nemo
poterit per alium excusari vel defendi sed vnusquisq̄
sufficiens onus erit sibi ipsi . **N**unc labor tuus erit
fructuosus . fletus acceptabilis . gemitus exaudibilis
color satisfactorius et purgatiuus . **M**agnum habet
et salubre purgatiū paciens homo . qui suscipiens
iniurias plus tolet de alterius malicia qm̄ de sua
iniuria . qui pro contrariantibus sibi libenter orat . et
ex corde culpas indulget . qui veniam ab alijs petere
non retardat . qui facilius misereť q̄ irascitur . q̄ sibi
ipsi violentiā frequenter facit et carnē omnio sp̄ui sub
iugare conat̄ . **M**elius est moto p̄gare peccata et vitia
refecare q̄ in futuro purganda reſuare . **V**ere nos ip̄os
decipimus per inordinatū amorem quem ad carnem
habemus . **Q**uid aliud ignis ille deuorabit nisi pec
cata tua . **Q**uanto amplius nunc tibi ipsi parcas et
carnem seq̄ris . tanto durius postea lues et maiorem
materiā comburendi ōseruas . **I**n quibz hō peccauit in
illis grauius p̄nietur . **I**bi accidiosi ardentibus ſci
mulis purgentur et gulosi ingenti siti et fame cruci
abuntur . **I**bi luxuriosi et voluptatum amatores
ardenti p̄ce et fetido sulphure perfundent̄ et inuidiosi
p̄etolore vllulabunt sicut canes furiosi . **N**ullū viciū
est quod suū propriū cruciatū non habeat . **I**bi
superbi oī ōfusione replebuntur et avari miserrima
egestate artabuntur . **I**bi erit vna hora grauior
in pena . qm̄ hic centum anni sunt in amarissima
penitencia . **I**bi nulla requies est . nulla consolatio

dānatis. **H**ic tñ interdū cessat a laboribꝫ atqꝫ aicoꝝ
fruit solacijs. **E**sto mō sollicitus ⁊ dolens pro peccatis
tuis vt in die iudiciꝝ securus sis cū beatis. **T**ūc n. iusti
stabūt ī magna p̄stancia aduersꝫ eos qui se angustia-
uerunt et depressoerunt. **T**unc ille stabit ad iudicandū
qui moto se subiicit humiliter iudicijs hoīm. **T**unc
magnam fiduciam habebunt pauper et humilis. et
pauebit vndiqꝫ superbus. **T**unc videbitur sapiens in
hoc mōdo fuisse qui pro xpō didicit stultus et despectꝫ
esse. **T**unc placebit oīs tribulatio patienter perpassa ⁊
oīs iniquitas oppilabit os suum. **T**unc gaudēbit oīs
deuotus et merebit oīs irreligiosus. **T**unc plus exul-
tabit caro afflicta qꝫ si in delicijs semp fuisset nutrita.
Tunc splendeat habitus vilis ⁊ obtenebrescat vestis
subtilis. **T**unc plus laudabitur paupculū comiciū
qꝫ deauratum palacium. **T**unc plus iuuabit oīstans
patientia qꝫ omnis mundi potencia. **T**unc amplius
exaltabitur simplex obedientia qꝫ oīs secularis astucia.
Tunc plus letificabit pura et bona conscientia. qꝫ
cōta philosophia. **T**unc plus ponderabit oīemptus
diuitiaz qꝫ totus thesaurus tertigenaz. **T**ūc magis
consolaberis super deuota oratione qꝫ super delicata
conmestione. **T**unc potius gaudebis de seruato silen-
tio qꝫ de longa fabulatione. **T**unc plus valebunt
sancta opera qꝫ multa pulchra verba. **T**unc plus
valebit stricta vita et ardua penitencia. qꝫ omnis
delectatio terrena. **D**isce te nunc in modico pati vt
tunc valeas a grauioribus librari. **H**ic primo proba-
quid tunc posses pati postea. Si moto modica passio
te tam impatientem efficit / quid iehenna tunc faciet.
Ecce vere non potes duo gaudia habere. **H**ic delec-
tare in mūdo / et postea regnare cum **X**pīsto. **V**i-
vīsqꝫ in hodiernū diem sp̄ in honoribꝫ et voluptatibꝫ
vixīsses / qui totum tibi profuisset. si te in instanti
mōi contingeret. **O**mnia ergo vanitas preter amare

deū et illi soli hūire **Q**ui ergo deū ex toto corde amat.
nec mortē nec supplicium nō iudiciū nec infernū metuit
q̃ pfectus amor seip̃ ad deū accessū facit. **Q**uem autē
delectat adhuc peccare. non mirz si mortem et iudiciū
timeat. **B**onū tñ est vt si nec dū amor a malo tece.
uocit saltem timor iehnnalis coherceat. **Q**ui vero
timorem dei postponit diu in bono stare non valebit
s̃ dyaboli laqueos citius incurret

De frequenti emendatione totius vite nre **Ca. p̃p̃.**

Esto vigilans et diligenter in dei semitio te
ererce ⁊ cogita frequenter ad quid uenisti cur
seculum reliquisti. **N**onne vt deo uiueres et
spiritualis fieres **A**gitur ad profectum serueas. quia
mercedem laborū tuorū recipies nec erit tunc amplius
color aut timor in finibus tuis. **M**odicum nunc la-
borabis et magnam requiem. imo perpetuaz leticiā
inuenies **S**i tu pmanseris fidelis et seruidus i agē co-
deus proculdubio erit fidelis in retribuendo. **S**perem
bonā retinere debes q̃ ad palmam puenies et securi-
tatem capere non oportet ne torpeas aut elatus fias.
Cū. n. quidam anxius inter spem et metū frequenter
fluctuaret et quādam uice merore confectus in eccle-
sia ant. quoddam altare se prostrauisset hec intra se
reuoluit dicens. **O** si scirem q̃ adhuc perscueratus
essem statimq̃ audiuit intus responsum diuinum.
Quod si hoc scires quid facere velles fac nunc. quod tūc
facere velles et bene securus eris. **M**ox consolatus et
confortatus diuine se commisit voluntati et cessauit
anxia fluctuatio. **N**oluitq̃ curiose inuestigare. vt
sciret que sibi essent futura. s̃ magis studuit inq̃rere
que esset voluntas dei beneplacens. et perfecta ad
om̃e opus bonū inchoandum et perficiendū. **S**pa in
domino et fac bonitatem ait **P**ropheta et inhabita
terraz et pasceris in diuicijs eius. **V**nū est q̃ multos
a profectu et frequenti emendatione retrahit. **H**orror

difficultatis seu labor certamini. **E**nimvero illi maxi-
me pre ceteris in virtutibus proficiunt qui ea que sibi
magis onera sunt et grauiora viriliter vincere nituntur. **N**am
ibi homo prius proficit et gratiam meretur ampliorē ubi
magis seipsum vincit et in spiritu mortificat. **S**ed non omnes
habent eque multum ad vincendum et moriendum
diligens tamen emulator valentior erit ad proficiendum
etiam si plures habeat passiones quam alius bene mo-
rigeratus. minus tamen feruens ad virtutes. **D**uo
specialiter ad magnam virtutem iuuant. videlicet
se subtrahere violenter ad quod natura vitiose incli-
natur et feruenter instare pro bono quo amplius
quis indiget. **I**lla etiam studeas magis cauere et
vincere que tibi frequentius in alijs displicent. **V**bi
perfectum tuum accipias ut si bonum exemplum videas
vel audias ad imitandum accendaris. **S**i quid autem
reprehensibile consideraueris caue ne idem facias aut si
aliquando fecisti citius emendare studeas. **S**icut oculus
tuus alios considerat sic interim ab alijs notaris.
Quoniam dulce et iocundum est videre feruoros et deuot-
os fratres bene morigeratos et disciplinatos. **Q**uoniam
triste est et graue videre inordinate ambulantes qui
ea ad que vocati sunt non exercent. **Q**uoniam nocuum
est negligere sue vocationis propositum et ad non
omissa inclinare sensum. **M**emor esto accepti propositi
et imaginem crucifixi prepone tibi. **B**ene verecun-
dari potest inspecta vita homini nostri ihesu christi
et nec dum magis illi te conformare studuisti. licet
diu in via dei fuisti. **R**eligiosus qui se intente et de-
uote in sanctissima vita et passione homini exercet
omnia utilia et necessaria sibi habundanter ibi inueniet.
nec opus est ut extra ihesum aliquid melius querat.
Si ihesus crucifixus in cor nostrum veniret quam cito et
sufficienter cuncti essemus. **R**eligiosus feruidus omnia
bona portat et capit que illi iubent. **R**eligiosus negligens

et tepidus habet tribulacōz sup tribulacōz et ex omni
parte patit̃ angustiam q̃ interiori solatione caret ⁊
exteriozem q̃rere prohibetur **R**eligiosus ex̃ disciplinaz
uiuens graui patitur ruiue. **E**t qui laxiora querit et
remissiora semp in angustia erit quia aut vnum aut
reliquum sibi displicebit **Q**uomō faciunt taz multi
religiosi q̃ satis artati sunt sub disciplina claustrali.
Raro exeunt. abstracte viuunt. paup̃ime omedunt.
grosse vestinntur. multū laborant. paz locuntur. diu
vigilant. mature surgunt. orationes prolongant.
Frequenter legunt ⁊ se in om̃i disciplina custodiunt
Attenz **R**athusienses. **C**istarcienses et diuersi re-
ligionis **M**onachos et **M**oniales qualiter oī nocte
ad psallendum dño assurgunt **E**t ideo turpe esset ut
tu teberes in tam sancto opere pigritari. vbi tanta
multitudo religiosoz incipit deo iubilare **S**i nichil
faciendum incumberet nisi dñm deum ñm toto corde
laudare et ore **S**i nunq̃ indigeres omedere et bibere
nec dormire h̃ sp̃ posses deū laudare ⁊ solummodo in
sp̃itualibz studiis vacare. tunc multo felitior esses
q̃ modo cum carni ex qualicunq̃ necessitate viuus et
huius **V**tinam nō essent iste necessitates. h̃ solummō
sp̃uales anime refeciones. q̃s satis raro degustam⁹
Quanto homo ad hoc peruenit q̃ de nulla creatura
consolationem suam querit tunc deus ei p̃mo p̃fecte
sapere incipit. tunc etiam bene o tentus de om̃i euentu
re⁹ erit. tūc ne pro magno letabitur nec pro modico
contristabitur sed ponit se integre et fiducialiter in
deum qui est omnia in om̃ibz cui nihil utiq̃ perit nec
moritur sed om̃ia ei viuunt et ad nutū iucundanter
deseruiunt **M**emento semper finis q̃ p̃ditū non redit
tempus **V**nz sine sollicitudine et diligentia nunq̃
acquires virtutes. **S**i incipis tepescere incipis male
habere. **S**i autem rederis te ad feruorem inuenies
magnam pacem et senecies leuiorem laborē p̃pter dei

grām et virtutis amorem **H**ō feruidus et diligens
ad omnia est paratus. **M**aior labor est in resistentio
vicijs et passionibus qm̄ corporalibus insudare la-
boribus **Q**ui paruos non reuitat defectus paulatim
labitur ad maiores. **C**auetis semper de vespere si
diem expendas fructuose **V**igila sup̄ teipm̄ admone
teipsum. excita teipsum. et quicquid de alijs sit non
negligas teipsum. **T**antum proficies quantum tibi
ip̄i vim intuleris.

ExPLICIT primus liber de imitatione **X**p̄isti
et de contemptu omnium vanitatum mōi.

Sequitur tabula huius libri primi

D e imitacōe xp̄isti et de p̄temptu om̄i vanitatū	.i.
D e humili scientia suiip̄s	.ij.
D e doctrina veritatis	.iij.
D e prudentia in agendis	.iiij.
D e lectione sanctarū scripturarū	.v.
D e inordinatis affectionibus	.vi.
D e vana spe et elatione fugienda	.vij.
D e cauenda nimia familiaritate	.viij.
D e obedientia et subiectione	.ix.
D e cauenda superfluitate verborū	.x.
D e pace acquirenda et zelo proficiendi	.xi.
D e utilitate aduersitatis	.xij.
D e temptationibus resistendis	.xiij.
D e temerario iudicio vitando	.xiiij.
D e operibus ex caritate factis	.xv.
D e sufferentia defectuum aliorum	.xvi.
D e monastica vita	.xvij.
D e exemplis pat̄r	.xviij.
D e exercicijs boni religiosi	.xix.
D e amoze solitudinis et silentij	.xx.
D e compunctione cordis	.xxi.
D e consideratione humane miserie	.xxij.
D e meditatione mortis	.xxiij.

De iudicio et penis peccatorum.

.xxiiiij.

De feruenti emendatione vite totius

.xxv.

Requirit scda ps h2 libri q̄ est de amonicoe ad interna
trahentem siue ammonicoibz ad interna trahentes

De interna conuersatione

Ca. primu

Regnū dei int̄ vos est dic̄ dñs **C**onuertere in
toto corde ad dominum et relinque hunc
miserū mundum et inueniet anima tua
requiem. **D**isce exteriora sternere et ad
interiora te dare et videbis regnum dei in
te venire. **E**st. n. regnum dei pax et gaudium in spū
sancto quod non datur impijs. **V**eniet ad te xp̄us
ostendens tibi consolationem suam si dignam illi ab
intus paraueris mansionem. **O**mnis gloria eius et
reor ab intus et ibi op̄laet sibi freq̄ns illi visitatio
cum honore interno dulcis sermocinatio grata con-
solatio multa pax familiaritas stupenda nimis. **E**rgo
anima fidelis prepara huic sponso cor tuū quatenus
ad te venire et in te habitare dignetur. **S**ic enim
dicit **S**i quis diligit me sermonem meum seruabit
et ad eum veniemus et mansionem apud eum faci-
emus. **D**a ergo xp̄o locum et ceteris omnibus nega
introitum. **C**um xp̄m habueris diues es et sufficit
tibi. **I**pse erit prouisor tuus et fidelis procurator in
om̄ibus vt non sit opus in hom̄ibus sp̄are. **H**om̄es
enim cito mutantur et deficiunt velociter. **X**p̄istus
aut̄ manet in eternum et astat vsq̄ in finem firmiter
Non est magna fiducia ponenda in homine mortali
et fragili et si utilis sit et dilectus neq̄ tristitia m̄lta
ex hoc capienda si interdum aduersetur et cōēdicat.
Qui hodie tecum sunt. cras contrariari possunt et
econuerso sepe vt aura vertuntur. **D**one totam tuam
sp̄em in deo et sit ipse timor tuus et amor tuus. **I**pse
pro te respondebit et faciet bene sicut melius fuerit.
Non habes hic manentem ciuitatem. et vbicunq̄

fueris extraneus es et peregrinus nec requiem aliquā
habebis nisi in **X**pisto intime fueris vnitus. **Q**uid
hic circumspicias cum iste nō sit locus tue requiescē-
In celestibus debet esse habitatio tua et sicut in tran-
situ cuncta terrena sunt respicienda. transeunt omnia
et tu pariter cum eis **V**ix vt non in horas ne capia-
ris et pereas. **A**pud altissimum sit cogitatio tua et
reuerentia tua ad xpm sine intermissione dirigatur.
Si nescis speculati alta & celestia requiesce in passione
xpisti et in sacris vulneribus eius libenter habita. **S**i
enim ad vulnera et pecciosa scigmata **I**hesu deuote
confugis magnam in tribulatione confortacōz senties
nec multum curabis hominū respectiones. facilliter
verba detrahentia pferes. **X**ps etiam fuit in mōdo ab
hominibus despectus et in maxima necessitate a notis
et amicis inter opprobria relictus. **X**pistus habuit
aduersarios et oblocutores et tu vis oēs habere ami-
cos et benefactores. **V**nde coronabitur patientia tua
si nil aduersitatis occurrerit. **S**i nil contrarium vis
pati quō eris amicus xpisti. **S**ustine te cum **X**pisto
et proximo si vis regnare cū xpisto. **S**i semel perfecte
introisses in intimitate ihu et modicū te attentū amare
et sapuisses tūc dēpō smodo vltō modo nihil curares
sed magis de obprobrio illato gauderes. quia amor
Ihesu facit hominem seipsum contemnere. **A**matos
Ihesu et verus internus et liber ab affectionibus in-
ordinatis potest se ad tūc libere conuertere et eleuare
se super seipsum in spiritu et fructiue quiescere. in eo cū
sapiunt vix pro ut sūt non ut dicunt aut estimant hic
vere sapiens est et totus magis a deo q̄ ad hominibz.
Qui ab intra facit ambulare et modum res ab extra
ponderate non requirit loca nec expectat tempora ad
habenda exercitia deuota. **H**omo internus cito te
colligit. quia nunquam se totum ad exteriorem ef-
fundit. **N**on illi est labor exterior. nec occupatio ad

tps ncia. h sic res euenit sic se illis accomodat Qui
intus bn dispositus est et ordinatus no curat pñlos
et mirabiles hoim gestus Tm homo impeditur et
discrabit quantu sibi res attrahit Si recte tibi esset
et bn purgatus esses oia tibi in bonu cederet ⁊ pñdu
Itē multa tibi displicent ⁊ sepe oturbant q non es
perfecte tibi mortuus nec segregatus ab oib terrenis
Nihil sic maculat et implicat cor hois. sicut impurus
amor in creaturis Si rennuis solari exterius potis
speculari celestia et frequenter iubilare interius.

De humili submissione sui

Cap. ij.

Non magis ppendas qs pro te vel s te sic h hoc
age et cura vt teū deus sit in oī te quam facis
Maleas pñcientiam bonam et deus te bene defensabit
Quem. n. iuuare voluerit nullius peruersitas nocere
potent Si tu scis tacere et pati vixebis proculdubio
auxilium dñi Ipse nouit modū et tps liberandi te. et
ideo debes te illi resignare. tñ enī est adiuuare et ab
oī ofusione liberare. Sepe valde prodest ad maiorem
hūilitatem seruandam q defectus nros alij sciunt et
redarguunt. qñdo homo pro defectib suis se hūiliat
tunc facilius alios placat et leuiter satisfacit. sibi
irascensib Humilem deus protegit ⁊ liberat Humi-
lem diligit et consolatur. Humili hoim se inclinat
hūili largitur gratia magnā et post suā depreffionez
leuat ad gloriā humili sua secreta reuelat. et ad se
dulciter trahit ⁊ inuitat Humilis accepta otumelia
et ofusione satis bene est in pace. quia stat in deo et nō
in mundo. Non reputes te aliquid profecisse nisi te
omib inferiorē esse sentias

De bono pacifico hoimie

Ca. iij.

Pone te primo in pace ⁊ tunc poteris alios pa-
cificare Homo pacificus magis prodest qm
bene totus. hō passionat⁹ etiā bonū in malū
conuertit et facilius malum credit Bonus pacificus

hō om̃ia ad bonū trahit Qui bñ in pace est de nullo-
suspiciat. qui aut̃ male stentus est et omotus varijs
suspicionibus agitatur. nec ipse quiescit. nec alios
quiescere permittit Dicit sepe quod omnino dicere nō
deberet et obmittit quod sibi facere magis expediret
Considerat quid aliq̃ facere teneantur et negligit qđ
ipse tenetur. Habe ergo primo zelum super tempus
et tunc zelare poteris etia; proximū tuū. Tu bene scis
facta tua excusare et colorare. et aliorū excusationes
non vis recipere. Iustius ut te excusares q̃ fratrem tuū
excusares Si portari vis porta et aliū Vix q̃ longe
es adhuc a vera caritate et hūilitate que nulli irasci
nouit vel indignari nisi tm̃ sibi. Non est magnū cū
bonis et mansuetis conuersari Hoc n. oībus nāliter
placet et vnusquisq; libenter pacem habet et secum
sentientes magis diligit. Si cū duris ac peruersis et
indisciplinatis aut nobis ōriantib; pacificae possim;e
vivere magna gratia et laudabile nimis. vituleq;
factū esset. Sunt qui scip̃os in pace tenent et cū alijs
etiā pacē habent Et s̃ qui nec pacem hñt nec alios in
pace dimitunt. Alijs sunt graues. sed sibiip̃is sp̃
guiores. Et s̃ qui scip̃os in pace retinent et ad pacem
alios reducere sturent. Est tñ tota pax nostra in hac
misera vita potius in humili sufferentia ponenda. q̃
in non sentiendo ōcia Qui melius scit pati maiorem
tenebit pacem Ille est victor sui et dñs mōi amicus
xp̃isti et heres celi

De pura mente et simplici intentione Ca. iij.

Duabus alijs subleuatur homo a terrenis. sim-
plicitate scilicet q̃ puritate Simplicitas debet
esse in intentione puritas in affectione Sim-
plicitas intendit deum. puritas apprehendit et gustat
Nulla bona actio te impediāt. si liber intus ab
inordinato affectu fueris. Si nichil aliud qm̃ dei
placitum et proximi utilitatem intendis et queris

interna libertate perseveras. Si rectū cor tuū esset tunc
oīa creatura speculū vite et liber sancte doctrine esset.
non est creatura tam parua et vilis q̄ dei bonitatem
non representet. Si tu esses intus bonus et purus tunc
oīa sine impedimento vitares et bene caperes. Cor purū
penetrat celum et infernū. Qualis vnusquisq; intus
natus est taliter indicat exterius. Si est gaudium in
mundo hoc vtique possidet puri cordis homo. Et si ali-
cubi tribulatio et angustia hoc melius nouit mala
conscientia. Sicut ferrum missum in ignem amittit ru-
biginem et totum candens efficitur. Sic homo integre
ad deum se ouertens a corpore exiit et in nouū hoīem
transmutatur. Quanto homo incipit tepescere tunc
paruum metuit laborem et libenter externam recipit
solationem. Sed quanto perfecte incipit se vincere et
viriliter in via dei ambulare tunc minus ea reputat
que sibi prius graua esse sentiebat.

De propria consideratione.

Cap. v.

Non debemus nobisipīs nimis credere. q̄ sepe
nobis grā creēst et sensus. Nobiscū lumen est
in nobis et cito per negligentiam amittimur. Sepe
etiā non aduertimus q̄ tam cæci intus sumus. Depe
male agimus et peius excusamus. Passione interdū
moremur et zelum putamus. Damna in alijs repe-
bimus et nostra maiora pertasimus. Batis cito
sentimus et ponderamus quid ab alijs sustinemus.
Sed quāto aliq̄ de nobis aliquid sustinere non aduer-
timus. Qui bene et recte facta sua ponderaret nō esset
quod de alio grauitate iudicaret. Internus homo
sui ipsius curam omnibus curis anteponit. Et qui
sibi diligenter intendit facilliter de alijs tacet. Nunq̄
eris internus et reuotus nisi de alijs silueris et teipm
specialiter respexeris. Si tibi et deo totaliter intendis
modicū te mouebit qd̄ foris patipis. Vbi es quanto
tibiip̄i presens non es et quanto omnia procurasti

quid tibi neglecto perfecisti. Si vis habere pacem et
unionem oportet qd totum postponas et te solū pre
oculis habeas. Multum proinde proficies si te feriatū
ab omni cura tpali cōsecues. Valde deficies si aliquid
tpale reputaueris. Nil magnū. nil altū. nil acceptum
nil gratū tibi sit nisi pure deus aut qd de deo sit. Totū
vanum episcopa quicquid consolationis occurrat de
aliqua creatura. Amans deū anima sub deo respicit
vniuersa. Solus deus eternus et immensus implet
om̃ia solaciū anime et vera cordis leticia

De leticia bone conscientie

Ca. vi.

Gloria boni hominis testimoniū bone cōscientie habet
bonam cōscientiā et habebis sp leticiam. Bona
cōscientia multa pōt potare et valde leta est
inter aduersa. Mala cōscientia sp timida est et inq̃eta
Suauiter requiesces si cor tuū te non reprehendit.
Noli letari nisi cū benefeceris. Mali nunq̃m veram
habent leticiam nec internā sentiunt pacem quia non
est pax impijs dicit dñs. Et si dixerint in pace sumus
non venient super nos mala ne credas eis quoniam
repente exurget ira dei et in nihilū redigentur actus
et cogitationes ipsorū peribunt. Glorari in tribulacōe
non est graue amanti. Sic. n. gloriari oportet in cruce
dñi. Breuis gloria est qui ab hoīb datur & accipitur.
Mundi gloriā sp sequitur tristitia. Bonorū gloria in
cōsciencijs eorū et non in ore hoīm. Iustorū leticia de
deo et non in deo est et gaudiū eorū de veritate. Qui
verā et eternā gloriā desiderat tpalem non curat.
Et qui tpalem requirit gloriā aut non ex animo
cōtemnit minus amare vincitur celestem. Magnā
habet cordis tranquillitatem. qui nec laudes curat
nec vituperia. Facile erit contentus et placatus cuius
cōscientia munda est. Non est sanctior si laudaris
nec vilior si vituperaris. Quod es hoc es. nec ma
ior dici valeas qm deo teste sis. Si attendis quid

apud te sis intus non curabis qđ de te loquntur hoīes
Hō videt in facie deus autem in corde Hō considerat
actus. deus vero pensat etiā cogitationes. Bene semp
agere et modicū de se tenere hūilis anīe iudiciū est.
Nolle solari ab aliqua creatura magne puritatis ⁊
interne fiducie signū est Qui nullū extrinsecus pro se
testimoniū querit liquet qđ totaliter se deo omisit Non
enī qui seipsū omīdat ille probatus est vt ait Apl's. h
quem deus cōmīdat. Ambulare cū deo nec aliqua
affectione teneri foris status est interni hominis

De amore ihesu super omnia

Ca. vii.

Beatus qui intelligit quid sit amare iēsu ⁊ cō-
temnere seipsū ppter iēsu Oportet dilectū pro
dīlco oīa relinqre qđ ihs vult sup oīa amari
Dilectio creatē fallax est. et instabilis dilectio Ihesu
fidelis et pseuerabilis. qui adheret cadit cū labili qui
āplectitur iēsu firmabitur in eū Illū dilige ⁊ amīcū
tibi retine qui omībus recedentibz te non relinquet
nec pacietur te in fine pīre. Ab omnibus oportet te
aliquanto sepetari siue velis siue nolis. Teneas te
apud ihesū viuens et mōiens. et illius fīelitati te
committe qui omībz deficientibus solus pōt te iuuare
Dilectus tuus talis est. nature vt alienum. velt ad-
mittere sed solus cor tuū habere et tanq̃ rex in aprio
throno sedere. Si scires te bene ab omni creatura
euacuare Ihesus teberet libenter tecū habitare pūe
te totum perditum inuenies quicquid extra Ihesum
in hominibus posueris Non confidas nec innitatis
sup calamū ventosū quia omīs caro fenū et vis glia
cū vt flos feni caret. Cito decipieris si ad externaz
hoīm apparentiāz tm aspexeris Si. n. tuū in alijs q̃ris
solatiū et lucz senties sepe de trīmtū Si q̃ris in oībus
ihesum. inuenies vtīq̃ ihesū Si autem queris teipsū
inuenies etiā teipsū sed ad tuāz pernīciem. Plus. n.
hō nociuor est sibi si Ihesum non querit qđ totus

mundus et omnes sui aduersarij.

De familiarit̃ amicitia ihesu

Ca. viij.

Quanto ihs adest tunc totū bonū est. Quanto
vero ihs non adest tunc totū dux ē. Quanto
ihs intus non loquitur exteriorē solacō vilis
ē. Si autē ihs tm̃ vnū verbū loquitur magna solacō
sentitur. Nonne Maria magdalena statim surrexit
de loco in quo fleuit quanto martha dixit Magister
adest et vocat te. Felix homo quem vocat Ihesus de
lacrimis ad gaudium spiritus. Qm̃ aridus et durus
es sine ihesu. q̃ insipiens et vanus es si cupis aliquid
extra Ihesum. Nonne hoc est maius damnum q̃ si
totū perderes mundū. Quid potest tibi mōs offerre
sine ihesu. Esse sine Ihesu grauis est infernus. et esse
cū Ihesu dulcis paradysus. Si fuerit tecum Ihesus
nullus poterit nocere inimicus. Qui inuenit ihm in-
uenit thesaurū bonū. Immo bonū super om̃e bonū. Et q̃
perdit ihesū perdit nimis multū et plus qm̃ totum
mundū. Magna res est scire conuersari cū Ihesu. et
scire tenere ihesum magna prudentia. Esto humilis
et pacificus et erit tecum Ihesus. Potes cito fugare
ihm et gratia eius perdere si volueris ad exteriora re-
clinare. Et si illū effugaueris et perdidideris ad quem
fugies et quem tunc queres amicū. Sine amico non
potes bene viuere. Et si ihesus non fuerit amicus tuus
p̃e oīb; amicis eris nimis tristis et resolutus. Satue
igitur agis si in aliquo alio confidis aut letaris. Eli-
gendū est magis totum mundū habere stratum
q̃ Ihesum offensū. Ex om̃ibus caris fit ihesus solus
dilectus specialis. Diligantur oēs ppter ihesū. Ihesus
autē ppter seipm̃. Solus autē ihs singularit̃ est amandus
q̃ solus bonus et fidelis inuenitur p̃e om̃ib; amicis
ppter ipm̃ et in ipso tā amici q̃ inimici sint tibi cari.
et pro hīs om̃ibus exorandus est vt omnes ipsum
cognoscant et diligant. Nunq̃ cupiant singulariter

laudari vel amari. q̄ hoc solius tui est q̄ si se sibi non
habet. Nec velis q̄ aliquis secū in corde tuo occupetur.
neq̄ cū alicū alterius occupatis amore. S; sit ihs in te
et in oī bono hoīe. Esto bonus et pius ab intus sine
alicū creature impedimēto. Oportet te esse mundum et
puz cor ad teū gerere si vis vacare et vivere q̄ suauis
est dñs. Et reuera ad hoc non puenies nisi gratia tui
fueris pueniens et intractus vt omnibus euacuatis
et licenciatis solus cum deo vniaris. Quanto. n. grā
tui venit ad hoīem tunc potens fit ad oīa et quanto
recedit tunc pauper et infirmus erit et quasi tantū ad
flagella relictus. In hīs non debes deici nec desperare
s; ad voluntatē equaniter stare et cuncta supuenien-
tia tibi ad laudem iesu xpī perpeti. q̄ post noctē redit
dies et post tempestatem magna serenitas.

De carentia omnis solatiū

Ca. ix.

Non est graue humanum otenere solatium
cū adest diuinū. Magnū est et valde magnū
tam diuino q̄ humano posse cedere solatio
et pro honore tui libenter exilium cordis velle sustinē
et in nullo seipm querere nec ad proprium metum
respicere. Quid magni est si sis hūilis et deuotus
adueniente gratia. Optabilis cunctis hęc hora. Sua-
uiter equitat quem gratia tui portat. Et quid mirz
si onus non sentit qui portatur ab oīpotente et ducit
a sūmo ductore. Libenter habemus aliqd pro solatio
et difficulter exiit homo a seipso. Vicit sanctus
laurencius seculū cū suo sacroto. q̄ oē quod in mōdo
delectabile videbatur desepit et summū tui sacrotoz.
Sixtum quem maxime diligebat pro amore xpī
etiam a se tolli clementer ferebat. Amore ergo dei
creatoris amorem hominis superauit. et pro hu-
mano solatio diuinum beneplacitum magis elegit.
Ita et tu aliquem necessarium et dilectum amicum
pro amore tui disce relinquere. nec grauiter feras

cū ab amico derelictus fueris. sciens qm̄ oportet nos
tandem oēs abinuicem separari. Multū et diu oportet
hoīem in seipso decertare antepm̄ seipm̄ discat plene
supare et totum affectum suum in deum trahere Cū
homo stat sup seipm̄ facile labitur ad consolationes
hūanas. Sed verus amator xp̄i et studiosus sectator
virtutū non cadit sup solacōes nec qrit tles sensibi-
les dulcedines. S; magis fortes exercitationes et pro
xp̄o dueros sustinere labores. Cum ergo sp̄ualis a deo
solatio dat̄ cum gr̄ax actione accipe eā. h̄ munus dei
intellige esse nō tuū meritū. Noli extolli. noli nimis
gaudere nec inaniter presumere h̄ esto magis hūilior
ex dono. caucior q̄ et timoracior in cunctis actibus
tuis. qm̄ transibit hora illa et sequitur temptatio.
Cum ablata fuerit solatio non statim despes sed
cū humilitate et paciencia expecta celestem solacōem
qm̄ q̄ potens est deus ampliozem tibi retonare conso-
lationem Istud non est nouum nec alienū viam dei
exptis. q̄ in magnis sanctis et antiquis pphetis fuit
sepe talis alternacōis modus Vnde quidam p̄nte iā
gratia dicebat. Ego dixi in habundantia mea non
mouebor in eternum Absente vero gratia quid in se
fuerit expertus adiungit dicens Auertisti faciem tuā
a me et factus sum turbatus. Inter h̄ tñ nequa qm̄
despat. sed instancius dñm rogat et dicit. Qd te dñe
clamabo et ad deum meum deprecabor Deniq; oīs
sue feuctum reportat ⁊ se exaud itum testatur dicens.
Audiuit dominus et misertus est mei. factus est
adiutor meus S; inquo Conuertisti inquit planctum
meū in gaudiū mihi et circumdixisti me leticia Si sic
factū est cū magnis sanctis non ē despondum nobis
infirmis ⁊ pauperib; si interdum in frigiditate sum⁹
qm̄ spiritus venit et recedit scdm beneplacitum sue
voluntatis Vñ beatus iob ait Visitas eum diluculo
et subito probas illum Sup qd ergo sperare possum

aut in quo confidere debeo nisi in sola dei misericordia magna et in sola spe gratie celestis. Siue enim assint homines boni siue deuoti fratres vel amici fideles siue libi sancti Vel rectat pulcher siue dulcis cantus et hymni omnia haec modicum iuuant modicum sapiunt quando deus tuus sum a gratia et a propria paupertate relictus Tunc non est melius remedium quam patientia et abnegatio mei in voluntate dei. Nunquam inueni aliquem tam religiosum et deuotum qui non habuit interdum gratie subiectio; aut non sentit feruoris diminutio; Nullus sanctus fuit tam alte raptus et illuminatus qui prius vel postea non fuerit temptatus Non enim dignus est alta dei contemplare qui pro deo non est exercitatus aliquam tribulatione Solet enim sequentis consolatio temptatio peccans esse signum Nam temptacionibus probatis celeste promittitur regnum Qui vicerit inquit dabo ei edere lignum vite Dat autem consolatio diuina ut homo fortior sit ad sustinendum aduersa Sequitur enim temptatio ne se eleuet de bono non torquet diabolus nec caro adhuc mortua est. Ideo non cesses te preparare ad certamen quia a dextris et sinistris sunt hostes qui nunquam quiescunt.

De gratitudine pro gratia

Cap. x.

Quod queris quietem cum natus sis ad laborem. Done te ad patientiam magis quam ad consolationes et ad crucem portandum magis quam ad leticiam. Quis enim secularium non libenter consolationem et leticiam spirituales acciperet si semper obtinere posset. Precedunt aliter excedunt enim spirituales consolationes omnes mundi delicias et carnis voluptates. Nam omnes deliciae mundane sunt vane aut turpes. Spirituales deliciae sole iocunde sunt et honeste ex virtutibus progenerate et a deo puris muneribus infuse. Sed istis diuinis consolationibus nemo semper pro suo affectu frui valet quia tempus temptacionis non diu cessat. Multum autem contrariatur superne visitacioni. Falsa libertas animi et magna

officiencia sui Deus bene facit consolacōis grām dando.
h̄ homo male agit. non totum deus cū grāz actione
retribuendo. Et ideo non possunt in nobis dona
gratie fluere q̄ ingrati sumus auctori. nec totum re-
fundimus fontali origini Semp enim debetur gracia
digne gratias referenti. et aufertur ab elato qđ dari
solet hoī grato. Nolo consolationem que mihi aufert
compunctiōem. nec affecto contemplacionem que
ducat in elationē. Nā non oē altū sc̄m. nec oē dulce
bonum. nec oē desiderium puz. nec oē caz deo gratum
libenter accepto gratiam. Vnde semper humilior et
timoracior inueniar atq; ad relinq̄dum me paracōz
fiam. Doctus dono gratie et eruditus subtractionis
verbere. non sibi quicq̄m boni audet attribuire sed
pocius paup̄em et nudum ofitebitur. Da deo quod
dei est et tibi ascribe qđ tuum est Hoc est. deo gratias
pro gratia tribue. Tibi autem soli culpam et dignaz
penaz pro culpa deberi sentias. Donec te sp̄ ad infimū
et dabitur tibi summum. nam summū non stat sine
infimo. Summi sancti ante deū minimi s̄t apud se et
q̄to gloriores tanto in se humiliores. pleni v̄tate
et gloria celesti non inanis glorie cupidi. In deo
fundati et confirmati nullo possunt esse elati. Et
qui totū deo ascribunt q̄cqđ boni acceperūt. ab inuicē
gloriam non querunt. sed gloriam que a solo deo est
volunt. et deum in se et in omnibus sanctis laudari
super omnia cupiunt et sp̄ in idipsum tendunt Esto
ergo gratus pro minimo et eris dignus maiora
arripere. Sit tibi minimum etiam pro maximo et
magis contemptibile pro speciali dono. Si dignitas
datoris inspicitur nullum datum paruū aut nimis
vile videbitur Non enim p̄uum est qđ a summo deo
donatur. etiam si penas et verbera debet gratum esse
debet quia semper pro salute nostra facit. quicquid
nobis aduenire permittit. Qui gratiam dei retinere

desiderat sit gratus pro gratia data paciēs p sublata
Oret vt redeat cautus sit et humilis ne amittat

De paucitate amatoz crucis xpī Cap. xi.

Mabet ihesus nunc multos amatores sui regni
celestis s̄ paucos baiolatores sue crucis. Mul-
tos habet desideratores consolationis s̄ paucos
tribulationis. Plures inuenit socios mensē s̄ paucos
abstinentie. Omnes cupiunt cū eo gaudere. sed pauci
cum eo aliquid sustinere. Multi ihesum secuntur—
vsq; ad fractionem panis. sed pauci vsq; ad bibendū
calicem passionis. Multi miracula eius venerantur
sed pauci ignominiam crucis secuntur. Multi ihm
diligunt qm̄ diu aduersa eis non ɔtingunt. Multi
illum laudant et benedicunt qm̄ diu consolationes
ab eo percipiunt. Si autem ihesus se absconderit et
modicū eos reliq̄rit aut in q̄rimoniā aut in deiectionē
nimiam cadunt. Qui aut ihm ppter ihm ⁊ nō ppter
suā aliq̄ consolationem diligunt ip̄m in oī tribulacōe
⁊ angustia cordis sicut in sūma ɔsolatōe benedicunt.
Et si nunq̄ eis consolationem vellet dare ipsum tñ
semper laudaret et semper gratias agere vellet. Q̄
quantū potest amor ihesu purus. nullo pprio amore
vel ɔmoto permixtus. Nonne om̄es mercenarij sunt
dicendi qui consolationes semper querunt. Nonne
amatores sui magisq; xpī probantur qui sua ɔmoda
et lucra semper meditantur vbi inuenitur talis qui
velit deo seruire gratis. Raro inuenitur tam spūalis
aliq̄s qui om̄ib; sit nudatus. Naz v̄z paupes spū et
ab oī creatā nudū quis inueniet procul et de vltimis
finib; precīū eius. Si tēderit hō om̄em substantiam
suam pro hac nuditate adhuc nihil est. Et si fecerit
penitentiā magnā adhuc exigū ē. Et si apprehendit
om̄em scientiā adhuc longe est. Et si habuit virtutē
magnā et deuotionē nimis ardentem adhuc multū
sibi deest sc; vnū quod sūme sibi necessariū est. Quid

illud ut omnibz relictis se relinquat et a se totaliter
creat . nihilq; de priuato amore retineat . Cūq; oīa
fecerit q̄ facienda nouerit . nihil se fecisse sentiat . Non
grande ponderet qđ grande estiari possit s; in veritate
se huū inutilem p̄nunciet sic vītas ait . Cū feceritis
oīa que p̄cepta sūt vobis dicite serui inutiles sumus
Tunc vero pauper et nudus spū esse poterit et cum
p̄p̄a dicere Quia vnicus et paup̄ sum ego Nemo tñ
isto ditior nemo potentior nemo liberior ē qui se ⁊ oīa
sua relinquere scit et ad infimum se ponere

De regia via sancte crucis Cap. xij.

Durus mltis videt h̄ h̄mo Abnega temetip̄m
tolle crucē tuā et seq̄re me . S; mltō duris erit
audire illud extremū verbū . Discedite a me
maligni in ignē eternū Qui . n . mō libent̄ audiunt et
secunt̄ verbū crucis illi tūc nō timebūt ab audicōe et̄ne
dānationis . Hoc signū crucis erit in celo cū dñs ad
iudicandum venīt Tunc omnes serui crucis q̄ se xp̄o
p̄formauerūt in vita accedēt ad xp̄m iudicē cū magna
fiducia . Quid ergo times tollere crucem per quam
itur ad regnum In cruce salus . in cruce vita . in cruce
protectio ab hostibus In cruce infusio sup̄ne suau-
tatis . in cruce robur mentis . in cruce gaudium spūs .
in cruce p̄fectio sanctitatis Non est salus aīe nec sp̄s
eterne vite nisi in cruce . Tolle ergo crucem tuam et
seq̄re me ih̄m ⁊ ibis in vitam eternam . Processit ille
baiolans sibi crucē ⁊ mortuus ē pro te in cruce . vt et
tu tuā portes crucem et mori affedes in cruce . quia si
mortuus fueris etiam cum illo pariter viues . Et si
socius fueris pene . eris et glorie . Ecce in cruce totum
constat et in moriendo totum iacet . Et non est alia
via ad vitam et veram pacem internam nisi via sc̄te
crucis et cottidiane mortificationis . Ambula ubi
vis . quere quodcūq; volueris et non inuenies al-
tiorē viam supra nec securiorem viam infra . nisi

viam sancte crucis. Dispone et ordina oia scdm tuū
velle et vivere et non inuenies sp̄ aliquid pati debere
aut sponte et inuite et ita crucem semper inuenires.
Aut. n. in corpore dolorem senties aut in anima sp̄us
tribulationem sustinebis Interdū a deo relinqueris
interdum a proximo excitaberis et quod est amplius
tibi metipsi grauis eris. uet cum aliquo remedio
vel solatio liberari seu alleviari poteris. donec deus
voluerit oportet vt sustineas. Vult enim deus vt
tribulationem sine consolatione discas. vt illi te
totaliter subijcias et humilior ex tribulatione fias.
Nemo ita cordialiter sentit passionem xp̄i. sicut is
cum contigerit similia pati. Crux ergo semp parata
et vbiq̄ te expectat. Non potes effugere vbiq̄
cucurreris. quia vbiq̄ veneris teipsum portas et
semper teipsum inuenies. Conuerte te sup̄ te. ouerte
te infra. conuerte te extra. conuerte te intra et in
omnibus inuenies crucem. et necesse est te vbiq̄ ha-
bere patientiam si internam vis tenere pacem et per-
petuam promereri coronam Si libenter crucem portas
portabit te ⁊ ducet ad desideratum finem. vbi scilicet
finis erit paciendi q̄muis hic non erit. Si inuite
portas onus tibi facis et teipsum magis grauas et
tū oportet vt sustineas Si abijcis vnā crucem aliq̄
proculdubio inuenies et forsitan grauiorem. Credis
te euadere q̄ nullus mortalium potuit pretere.
Quis sanctorum in mundo sine cruce et tribulacōne
fuit Nec enim ihesus xp̄us dominus noster vna hora
sine dolore passionis fuit q̄m diu in hoc mundo
vixit Oportebat aut xp̄m pati et resurgere a mortuis
et ita intrare in gloriā suā. Et quomodo tu
aliā viā queris q̄m hanc viā regiam. que
est viā sancte crucis. Tota vita xp̄i crux fuit et mar-
tirium. et tu queris requiem et gaudium. Erras
erras si aliud queris q̄m tribulationes. quia tota

vita ista mortalis plena est miserijs ⁊ circumsignata
crucibus . Et q̄nto alcius quis in sp̄u p̄fecerit tanto
altiores sepe cruces inuenit . q̄ exiliij sui pena magis ex
amore crescit . S; tñ iste multipliciter sicut afflictus
non est sine leuamine consolationis . quia fructum
sibi maximū sentit accrescere ex sufferentia sue crucis
Nam dum sponte se illi subicit oē onus tribulacōis
in fiduciam diuine consolationis ouertit . Et q̄nto
caro magis per afflictionem atterit̄ t̄nto sp̄s amplius
per internam gr̄am roborat̄ Et nonnunq̄m intantū
confortatur ex affectu tribulationis et aduersitatis
ob amorem conformitatis crucis xp̄i vt se sine dolore
et tribulatione esse non vellet . quoniam tanto se
acceptiozem deo credit q̄nto plura et grauiora pro
te perferre potuerit . Non est istud hominis virtus s;
gratia xp̄i que tanta potest et agit in carne fragili
vt qđ naturaliter semp abhorret et fugit hoc feruore
spiritus aggrediatur et diligat . Non ē scđm hoīem
crucem portare . crucem amare . corpus castigare et
seruituti subicere . Nonotēs fugē contumelias li
benter sustinere . seipsum respicere et despici optare .
aduersa queq; cum damnis perpeti et nihil prospe
ritatis in hoc mundo desiderare . Si ad teipsum
respicias nihil huiusmodi ex te poteris . sed si in dño
confidis dabitur tibi fortitudo de celo et subicientur
ditioni tue mundus et caro . Sed nec inimicum
dñabolū timebis si fueris fide armatus et cruce
xp̄i signatus Done te ergo sicut bonus ⁊ fidelis huus
xp̄i ad portandum fideliter crucem dñi tui pro te ex
amore crucifixi . Prepara te ad tolleranda multa
aduersa ⁊ varia isomoda in hac misera vita q̄ sicut
tecum erit vbicunq; fueris . et sicut reuera inuenies
vbicunq; latueris Oportet ita ēē et non ē remedium
euadendia tribulatione malorum et dolore qm vt
te paciaris Calicē domini affectanter bibe . si amicus

esse et ptem cum eo habere desideras. Consolationes
deo pmitte faciat ipse cum tibi sic sibi magis placuerit
Tu vero pone te ad sustinendum tribulationes et
reputa eas maximas solaciones. quia non sunt odigne
passiones huius temporis ad futuram gloriam promerendam
Etiam si solus omnes passiones posses sustinere. Quoniam
ad hoc veneris quia tribulatio tibi dulcis est et sapit
pro christo tunc bene tecum estima. quia inuenisti paradysum
in terra. Quoniam diu pati graue tibi est et fugere queris
tam diu male habebis et sequitur te ubicumque fuga
tribulationis et ponis te ad quod esse debes videlicet
ad paciendum et moriendum fiet cito melius et
pacem inuenies. Scias si raptus fueris usque ad tertium
celum cum Paulo non es propterea securatus de nullo
homine paciento. Ego inquit ihesus ostendat illi quanta
oporteat cum pro nomine meo pati. Pati ergo tibi
remanet si ihesum diligere et perpetue illi huic placet.
Vtinam dignus esses aliquid pro nomine ihesu pati
quod magna gloria tibi remaneret. quanta exultatio omnibus
sanctis dei. quanta quod esset edificatio proximi. Nam
patientiam omnes reconmendant quis tamen pauci
pati velint. Merito libenter deberes modicum pati
pro christo cum multi grauiora paciuntur pro mundo. Scito
pro certo quia morientem te oportet ducere vitam. Et quanto
plus quisquis sibi moritur tanto magis deo viuere
incipit. Nemo aptus est ad apprehendendum celestia nisi
submiserit ad portandum pro christo aduersa. Nihil deo
acceptius. nihil tibi salubrius in isto mundo quam libenter
pati pro christo. Et si eligendum tibi esset magis optare
deberes pro christo pati aduersa quam multis consolationibus
recreari. quia christo similiores esses et omnibus
sanctis magis conformior. Non enim stat meritum
nostrum et profectus status nostri in multis suauita-
tibus et consolationibus. sed potius in magnis
iniquitatibus et tribulationibus preferendis. Si enim melius

aliqđ et vtilius saluti hoīm qđ pati fuisset .xps vtiq;
 verbo et exēplo ostendisset Nā et frēqñter se discipulos
 oēs qđ eū seq̃ cupientes manifeste ad crucē portandā
 hortatur et dicit Si quis vult venire p̃ me abneget
 semetipsum et tollat crucem suā ⁊ sequat̃ me Oib;
 ergo plectis et scrutatis sit h̃ conclusio finalis Qm̃ per
 multas tribulacōes oportet nos intrare regnum dei
Explicit liber secundus de imitatione xpi scilicet de
ammonitionibus ad interna trahentibus

Sequitur tabula huius libri secundi

De interna conuersatione	.i.
De humili submissione sui	.ii.
De bono pacifico homine	.iii.
De pura mente et simplici intentione	.iiii.
De propria consideratione	.v.
De leticia bone conscientie	.vi.
De amore ihesu super omnia	.vii.
De familiari amicitia ihesu	.viii.
De carentia omnis solatiij	.ix.
De gratitudine pro gratia	.x.
De paucitate amatorum crucis xpi	.xi.
De regia via sancte crucis	.xii.

Incipit tercius liber de imitatione xpi qui tractat de
interna consolacōe xpi ad aīaz fidelem In primo cap.

Audiā qđ loquat̃ in me dñs deus B̃ta
 aīa qđ dñm in se loqñtez audit ⁊ de ore
 eius consolacōis verbum accipit. Beate
 aures qđ venas diuini spiriū suscipiūt
 de mōi h̃ susurracōib; nō aduertunt.
 Beate plane aures qđ non vocem foris
 sonantē s̃ intus auscultant vītatez docentē. B̃ti oculi
 qđ extiorib; clausi interiorib; aut sunt intenti Beati qđ
 interna penetrant et ad accipienda archana celestia
 magis ac magis per cottidiana exercitia student
 preparare Beati qui deo vacare gesciunt et ab omni

inpediūto seculi excutiunt. Animadūte hec aīa mea
et claude sensualitatis tue hostia vt possis audire qđ
loq̃tur in te dñs deus tuus. Hec dicit dilectus tuus.
Salus tua ego sum et vita tua Serua te apud me et
inuenies pacē. Dimitte oīa tñsitoria et quere eterna.
Quid sūt oīa tñalia nisi seductoria Quid iuuant oēs
creature si fueris a creatore derelictus. Om̃ibus ergo
abdicatis creatori tuo te redde placidū ac fidelem ut
veram valeas apprehendere beatitudinem.

Q vītas intus loquit̃ sine strepitu verbor̃ Cap. ij.

Loq̃re dñe qđ audit hūus tuus. Seruus tuus
sū ego da mihi intellēm ut sciā testīonia tua.
Inclina cor meū in verba oris tui. fluat ut ros
eloquum meū Dicebāt olim filij isrl ad moysen. loq̃re
tu nobis et audiem⁹. non loquat̃ nobis dñs ne forte
moriām Non sic. nō sic dñe oro s̃ magis cū samuele
p̃pheta humiliter ac desideranter obsecro. Loq̃re dñe
qđ audit seruus tuus. Non loquatur mihi Moyses
vt aliquis ex p̃phetis. s̃ tu potius loquere dñe deus
inspirator et illuminator oīm p̃phetar̃ quia tu solus
sine eis potes me perfecte imbuiere Illi autem sine te
nihil p̃ficient Possunt qđaz verba sonare s̃ spiritum
non oferunt Pulcritudinem per lucernam dicunt. s̃
te tacente cor non accendunt. Litteras tradunt s̃ tu
sensū aperis Mysteria proferunt s̃ tu reſeras intellēdū
signator̃ Mandata edicūt sed tu iuuas ad p̃ficiendū
Viam ostendunt. sed tu ofortas ad ambulandum.
Illi foris tantum agunt sed tu corda instruis et illu
minas Illi exterius rigant sed tu fecunditatē donas
Illi clamant verbis. sed tu auditui intelligentiam
tribuis Non ergo loquatur mihi moyses sed tu dñe
deus meus eterna veritas ne forte moriar et sine fructu
efficiar. Si fuero tm̃ foris ammonitus et intus non
accensus ne sit mihi ad iudiciū verbum auditum
et non factum cognitū nec amatum creditum et non

seruatū Loq̄re ergo dñe q̄ audit seruus tuus Verba
·n· eterne vite habes loq̄re mihi ad qualemcūq̄ aīe
mee p̄solationem et ad totius vite mee emendacōḡ.
tibi aūt ad laudem et glōziam et perpetuū honorem.

Q̄ verba dei cū humilitate sunt audienda
et q̄ multi ea non ponderant. Cap. iij.

Huiusmodi filii verba mea suauissima oēm philoso-
phoz sapiāz et h̄c mōi sciētiā excedentiā ūba
mea sp̄s et vita s̄c̄ n̄ hūano sensu pensāda Nō
s̄c̄ ad vanā p̄placenciā trahenda s̄c̄ in silentio audiēda
et cū oī hūilitate atq̄ magno affectu suscipienda Et
dixi B̄s q̄ tu erudieris dñe et tē lege tua tocueris cū
Vt mitiges ei a dieb̄ malis et non desoletur in terra
Ego inquit dñs tocui p̄phetas ab initio vsq̄ nunc
non cesso oīb̄ loq̄. sed multi ad vocē meā surdi s̄c̄
et duri Plures mundum libencius audiunt q̄ teum
Facilius secunt̄ carnis sue appetitū q̄ beneplacitum
dei . promittit mundus t̄p̄alia et parua et seruitur ei
auuiditate magna . Ego promitto sūma et eterna et
torpescunt mortalia corda . Quis tanta cura mihi
seruit et obedit sicut mundo et dominus ei seruitur.
Erubescere Sydon et mare et si cāz queris audi quare
p̄ modica p̄benda lōga via currit̄ . p̄ eterna vita vi-
a multis pes semel a t̄ra leuat̄ Vile p̄cium queritur
p̄ vno nūmismate interdū t̄p̄iter litigatur p̄ vana
re et p̄ua promissione die nocteq̄ fatigare nō timet̄.
sed pro ch̄toloz pro bono incommutabili pro premio
inestīabili pro summo honore et gl̄ia interminabili
vel ad modicum fatigari pigritatur . Erubescere ergo
serue piger et q̄ruloſe q̄ illi paratiores inueniuntur
ad p̄dicionem q̄ tu ad vitam Gaudent illi amplius
ad vanitatem q̄ tu ad veritatem . Equidem a spe sua
nonnunq̄ frustrantur . sed promissio mea neminem
fallit nec confidentem mihi dimittit in anem Quod
si promisi dabo . quod dixi implebo . si tamen vsq̄

in finem fidelis in dilectōe mea quis pmanferit Ego
remunerator sum oīm bonorū et fortis probator oīm
reutorū Scribe verba mea ī corde tuo ⁊ p̄dā diligēte
erunt. n. in t̄p̄e tribulationis valde necessaria Quid
non intelligis cum legis cognosces. in die visitacōis
dupliciter soleo dilectos meos visitare. temptatione
scilicet et consolatione. et duas lectiones eis cottidie
lego. vnā in crepando vitia eorū. alterā exhortando
ad virtutum incrementa. Qui habet verba mea et
sp̄nit ea habet qui iudicet eum in nouissimo die.

Oratio ad implorandum deuotionis gr̄a. ca. iiii.

Omnis deus meus oīa bō mea tu es Et q̄s ego
sū ut autēā ad te loq̄ Ego sū paup̄rim⁹ huius
tu⁹ et abiectus vermicis. mltō paup̄ior q̄ scio
et dicere audeo. Memento tñ dñe. q̄ nihil sum. nihil
habeo nihilq̄ valeo Tu solus bonus iustus et sanct⁹
tu oīa potes. oīa p̄stas. oīa imples. solum peccatorem
manere relinquens. Reminiscere miserationū tuarū
et imple cor meū gratia tua. qui non vis vacua esse
opa tua Quomōdō possum me tollerare in hac misera
vita nisi me confortaueris gratia tua. Noli auertere
faciem tuam a me noli visitacionem tuam prolongare.
Noli consolationem tuam abstrahere ne fiat
aīa mea sicut terra siue aqua tibi Dñe roce me facere
voluntatem tuam. roce me corā te digne et hūiliter
conuersari quia sapientia mea tu es. qui in veritate
me cognoscas et cognouisti anteq̄ fieret mundus et
anteq̄ natus essem in munto

Q̄ in v̄itate ⁊ hūilitate corā deo p̄sandū est ca. v.

Fili ambula corā me in v̄itate ⁊ ī simplicitate
cordis tui q̄re me sp̄. Qui ambulat corā me ī
v̄itate tutabit̄ ab incurisib⁹ malis. et veritas
liberabit eum a seductorib⁹ ⁊ dēdicionib⁹ iniquorū Si
veritas te liberauerit vere liber eris et non curabis te
vanis hominum verbis Dñe vez est sicut dicit̄ Ita

quæso mecum fiat. Veritas tua me doceat. Ipsa me
custodiat ⁊ usq; ad salutari finē me p̄seruet. Ipsa me
liberet ab omni affectione mala et inordinata dilcōe
et ambulo tecum in magna cordis leticia et libertate
Ego te docebo ait veritas que recta sunt et placida
coram me Cogita peccata tua cū displicentia magna
et merore. et nunq̃ te reputes aliquid esse propter
opera tua. Reuera peccatores et multis passionibus
obnixus et implicatus. Ex te sp̄ ad nihil intendis.
cito laberis. cito vinceris. cito turbaris. cito dissoluis
Non habes quicq̃ vn̄te possis gloriari. sed multa
vn̄ce te debeas vilificare. quia multo infirmior es q̃
vales comprehendere. Nil ergo tibi magnū videatur.
ex omnibus que agis nil grande nil preciosum et
admirabile nil reputatione appareat dignū. nil altū
nil vere laudabile et desiderabile nisi qd̄ eternum est.
Placeat tibi super omnia eterna veritas. displiceat
tibi semper tua maxima vilitas. Nil sic timeas. sic
vitupes et fugias sic vicia et peccata tua que magis
displicere debent tibi qm̄ quilibet rerum damna ꝛc.
Quidā vero non sincere corā me ambulant s̄ quadā
curiositate ⁊ arrogancia ducti volūt secreta mea scire
et alta dei intelligere se et suā salutem negligentes.
Nūq̃ sepe in magnas temptaciones et peccata propter
suam superbiam et curiositatem me eis aduersante.
labunt̄ Time iudicia dei. expauescere irā oīpotentis.
Noli autem discutere opera altissimi. sed tuas ini-
quitates perscrutare in quantis deliquisti. et qm̄
multa bona neglexisti Quidam portant deuotionem
in verbis et in libris. quidā vero in īmaginibus.
Quidam autem in figuris exterioribus et signis.
quidam habent me in ore sed modicū in corde. Sunt
aliq̃ qui intellectu illuminati et affectu purgati ad
eterna semper anhelant de terrenis grauiter audiunt
necessitatibus nature dolenter inserviunt. et hī

sentiunt qđ sps veritatis loquitur in eis. qđ docet eos
terrena despiciere ⁊ amare celestia. mundū negligere
et celum tota die ac nocte desiderare.

De mirabili effectu diuini amoris. Cap. vi.

Benedico te o p̄r celestis. Pater dñi mei ihesu
xp̄i qđ mei paupis dignatus es recordari. O p̄r
misericordiarū et deus totius cōsolatōis. gr̄as
tibi ago qui me indignum oī cōsolatōe qñq; recteas
tua consolatione. Benedico te semp et glorifico cum
vnigenito filio tuo et spū sancto paracrito in secula
seculorū. Eūa dñe deus amator sc̄te me? cū tu veneris
in cor meum exultabūt oīa interiora mea. Tu es gl̄ia
mea ⁊ exultacō cordis mei. Tu es spes mea et refugiū
meum in die tribulationis mee. Sed quia debilis
sum in amore et imperfectus in virtute. ideo necesse
habeo a te cōfortari ⁊ cōsolari. p̄pterea visita me sepius
et instrue me in disciplinis sanctis. libera me a passi-
onibus malis et sana cor meū ab oīb; affectionibus
inordinatis vt intus sanatus et bene purgatus apt⁹
fiam ad amandum fortis ad paciendum. stabilis
ad perseverandum. Magna res est amor magnum
omnino bonū qđ solū leue facit oē onerosum et fert
equaliter omne inequale. Māz onus sine onē portat-
et oē amāz dulce et lapidū efficit. Amor ihu nobilis
ad magna opanda impellit. et ad desideranda semp
p̄fectiora excitat. Amor vult sursum nec vllis rebus
infimis retineri. Amor vult esse liber et ab omni
mundana affectione alienus. ne intimus eius im-
pediatur affectus. ne per aliquod commodum t̄pale
implicationes sustineat aut p̄ inmodū succumbat.
Nihil dulcius est amore nihil forcius nihil alcius.
nihil lacius. nihil iocundius. nihil plenius. nihil
melius in celo et in terra quia amor ex deo natus est
nec potest nisi in deo super omnia creata quiescere.
Amor volat currit et letatur liber est et non tenetur

Dat omnia pro omnibus et habet oīa in omnibus.
q̄ in vno sūmo bono sup oīa quiescit ex quo oē bonū
fluit et procedit. Non respicit ad dona s̄ ad donantē
se ouertit sup omnia bona Amoz modū sepe nescit.
s̄ super oēm modum feruescit Amoz onus non sentit
Labores non reputat plus affectat q̄m valet. de
impossibilitate non causatur. quia cuncta sibi posse
et licere arbitratur Valet igitur ad omnia ⁊ multa
implet et effectū mancipat vbi non amans deficit et
iacet Amoz vigilat ⁊ tormiēs nō tormitat. fatigat⁹
non lassat. artatus non coartatur terit⁹ nō oturbat⁹
s̄ sicut viuens flamma et ardens facula. sursū erūpic.
secureq̄ pertr̄nsit Si quis amat nouit quid hec vox
clamat Magnus clamor in aurib⁹ dei est. ipse ardens
affectus aīe que dicit deus meus amor meus. tu tot⁹
meus et ego totus tuus. Dilata me in amore tuo vt
discam interiori cordis ore regustare. q̄m suauē sit
amare et in amore liquefieri et natare. Teneor amore
vadens supra me pre nimio seruore et stupore. Cantē
amoris canticum sequar te dilectum meum in altū.
Deficiat in laude tua aīa mea iubilans ex amore.
Amem te plusq̄ me. nec me nisi ppter te et oēs in te
qui vere amant te sicut iubet lex amoris lucens ex
te Est amor velox sincer⁹ pi⁹ iocūdu⁹ ⁊ amenus
fortis paciē⁹ fidelis prudens longanimis virilis et
seipm nunq̄ querens Vbi. n. seipsum aliquis querit
ibi ab amore cadit Est amor circumspēct⁹ humilis
et rectus non mollis non leuis nec vanis intendens
rebus Sobrius castus stabilis quietus et in cunctis
sensibus custoditus. Est amor subiect⁹ ⁊ obediens
prelatis sibi vilis et respect⁹ deo deuot⁹ ⁊ g̃tificans
fidens et sperans semper in eo cū sibi non sapit deus.
quia sine colore non viuatur in amore. Qui non est
paratus oīa pati et ad voluntatē stare dilecti. nō est
dignus amator appellari. Sed amantem oīa dura

et amara propter dilectum libenter amplecti nec ob
contraria accidentia ab eo despecti.

De mirabili effectu diuini amoris Cap. vii.

Illi non es adhuc fortis et prudens amator.
Quare dñe q̃ ppter modicā ōrietatē deficiis a
ceptis et nīs auide ōsolacōz q̃ris Fortis ama-
tor stat in temptacōibz nec callidis inimici credit per-
suasionibz Sic in prospis ei placeo. ita n̄ in aduersis
displiceo. Prudēs amator nō tā conū amātis ōsidat
q̃ dātis amorē. Affectū poti⁹ attēdit q̃ censū et infra
dilām oīa ponit. Mobil̄ amator nō q̃scit i cono s̄ in
me sup oē conū. Non ē ideo totū pditū si qñq̃ min⁹
bene te me vel te sc̄tis meis sentis q̃ velles. Affectus
iste bonus et dulcis quē interdū p̄cipis. Affectus est
gratie p̄ntis et quidam p̄gustus p̄rie celestis. Sup
quo non nimium est innitendū quia vadit et venit
Certare autem aduersus malos inuidentes motus
animi suggestionesq̃ spernere diabolī insigne vir-
tutis est et magni meriti. Non ergo te coneurbent
aliene fantasie de quacungq̃ materia ingeste. forte
serua p̄positum et intentionē rectā ad deum. Nec est
illusio q̃ aliquāto in excessu subito raperis et statim
ad insolentias ineptas cordis reuerteris. Illas enim
inuite magis pateris q̃m agis et q̃m diu displicent
et reniteris meritum est et non perditio. Scito q̃
inimicus omnino nititur impedire desiderium tuū
in bono et ab oī bono exercitio euacuare a sanctorum
sc̄z cultu. a pie passionis mee memoria. et peccatorum
utili recordatione. a propriū cordis custodia. et a
infirmitate p̄posito p̄ficiendi in virtute Multas malas
cogitationes ingerit vt tediū tibi faciat et horrorem
vt te ab oratione reuocet et sacra lectione Displicet
tibi humilis confessio. et si posset a communione
cessare faceret. Non credas ei neq̃ cures illum licet
sepius tibi tetenderit laqueos sibi imputā cū mala

inferit et immunda. Dicitur illi. Vade inmundus spiritus
erubescere miser. valde inmundus es qui talia inferis
auribus meis. Discere a me seductor pessime non habes
bis partem ullam sed ihesus mecum est tanquam bellator fortis
et tu scabis confusus. Malo mori et omnem subire
penam quam tibi consentire. Tace et obmutescere non audiam
te amplius licet plures mihi molliaris molestias.
Dominus illuminatio mea et salus mea quem timebo Si con-
sistat adversum me castra non timebit mecum. Dominus adiutor
meus et redemptor meus. Certe tanquam miles bonus
Et si interdum ex fragilitate corruis. resume vires
fortiores prioribus confitens de ampliori gratia mea.
et multum precaue de vana complacentia et supbia Propter
hoc multi in errorem ducuntur et in aegritudinem pene incurabilem
quoniamque labuntur Sit tibi in cautelam et perpetuam humilitatem
ruina hec superborum de se stulte presumantium

De occultanda gratia siue humilitatis custodia Cap. viij

Nam utilius est tibi et securius devotionis
gratiam abscondere. nec in altum te efferre.
nec multum pontificare. sed magis teipsum
despicere et tanquam indigno datum timere Non est huic
affectioni tenacius inherendum qui citius potest
mutari in contrarium. Cogita in gratia quam miser et inops
esse soles sine gratia nec est in spiritualis vite profectus
cum consolationis habueris gratiam. sed cum humiliter
et abnegate patienterque tuleris eius subtractionem. Ita
quod tunc ab orationis studio non torpeas nec reliqua
opera tua ex usu facienda omnino dilabi permittas.
sed sicut melius potueris et intellexeris libenter quod
in te est facias. nec propter ariditatem seu anxietatem
mentis quam sentis te totaliter negligas Multi enim
sunt quibus cum non bene successerit statim impatientes
fiunt aut desides. Non enim est in potestate hominis
via eius sed dei est dari et consolari quoniam vult et quantum
et cui vult sicut sibi placuit et non amplius Quidam

incauti seipsos propter deuotionis gratiam destruxerunt
quod plus agere voluerunt quam potuerunt non pensantes
sue paruitatis mensuram sed magis cordis affectum
sequentes quam rationis iudicium Et quod maiora presump-
serunt quam deo placitum fuerit. Idcirco gratiam cito
perdiderunt facti sunt inopes et viles relictii qui in
celum nidum posuerunt sibi ut humiliati et te pau-
perati discant non in alis suis volare sed sub pennis
eius sperare qui adhuc noui sunt et imperiti in via
domini nisi in consilio discretorum se regant faciliter recipi
possunt et elidi Qui si suum sentire magis sequi quam
alijs exercitatis credere volunt erit eis piccosus exitus
si tamen retrahi a proprio conceptu non valuerint Raro sibi
ipsis sapientes ab alijs regi humiliter paciuntur Melius
est modicum sapere cum humilitate et pua intelligentia
quam magni scienciarum thesauri cum vana compla-
centia. Melius est tibi minus habere quam multum
unde posses superbire. Non satis discretè age qui
totum leticie tradit obliuiscens et priscine inopie sue
et casti tumoris domini qui timet gratiam oblatam amittere
nec etiam satis virtuose sapit qui tempore aduersitatis
et cuiuscunque grauitatis desperare se gerit et minus
fidenter de me quam oportet recogitat ac sentit. Qui tempore
pacis nimis secure esse voluerit sepe tempore belli
nimis reiectus et fornicolosus reperietur. Si scires
semper humilis et modicus in te permanere nec non
spiritum tuum bene moderari et regere non incideres
tam cito in periculum et offensum Consilium bonum est
ut feruoris spiritu conceptus mediteris quod futurum sit ab-
scedente lumine. Quod dum contigerit recogita et tenuo
lucem posse reuertere quam ad cautelam tibi mihi autem
ad gloriæ ad tempus subtrahi Vtilior est sepe talis
probatio quam si semper haberes prospera per tua voluntate.
Nam merita non sunt ex hoc existimanda si quis
plures visiones aut consolationes habeat Vel si pitus

lit in scripturis aut in altiori ponatur gradu. Sed si vera fuerit hūilitate fundat⁹ ⁊ diuina caritate replet⁹ si dei honorem pure ⁊ integre semp querat si seipsum nihil reputet ⁊ in veritate despiciat atq; ab alijs etiā despici et humiliari magis gaudet q̃ honorari

De vili estimatione sui: p̃ius in oculis dei Cap. ix.

Loquar ad dñm meū cum sim puluis et cinis
Si amplius me reputauero ecce tu stas cont̃ me ⁊ dicunt testimonium verum iniquitates mee nec possum contradicere Si autem me vilifica- uero ⁊ ad nihilum reuegero ab oī ppria reputatione defecero atq; sicut sum pulueris auero erit mihi ppicia gratia tua. et vicina corbi meo lux tua. et omnis estimacio q̃ntumcunq; minima in valle nihilitatis mee submergetur et peribit in eternum Ibi ostendis me mihi. quid sum quid fui. ⁊ quo reueni. quia nihil sum et nesciui Si mihi ip̃si relinquoꝝ ecce nihil sum. et tota infirmitas. si autem subito me respexeris statī fortis efficioꝝ et nouo repleoꝝ gaudio. Et mix valde q̃ sic repente subleuoꝝ et tam benigne a te complectoꝝ qui pprio pontere semp ad ima feroꝝ. facit hoc amor tuus gratus preueniens me et in tam multis sub- ueniens necessitatib⁹. a grauib⁹ quoq; custodiens periculis et ab innumeris vt vere dicam eripiens me malis Ne siquidem male viuendo pdidi s; te solum querendo et pure amando me et te pariter inueni. atq; ex amore profundius ad nihilum me retegī. Quia tuo dulcissime facis mecum supra meritum oē et sup̃ id quod audeo sperare vel rogare. benedictus sis deus meus. quia licet ego sim indignus omnib⁹ bonis. tua tamen nobilitas ⁊ infinita bonitas nunq̃ cessat bene facere etiam ingratis et longe a te auersis Conuerte nos ad te vt simus grati humiles ⁊ deuoti q̃ salus nostra tu es virtus et fortitudo nostra.
Qz oīa ad deū sic ad finē vltimū sē referenda Cap. x.

Fili ego debeo esse finis tuus supremus et ultimat⁹
si vñ desideras esse beatus. Ex hac intencōe pur-
gabitur affectus tuus sepius ad seipsum et ad
creaturas male curatus. Nam si teipm in aliquo q̄ris
statū in te deficis et arescis. Oīa ergo ad me principa-
liter referas q̄ ego sū qui oīa dedi. Sic singula gl̄ibera
sicut ex summo bono manantia. Nam ad me tanq̄
ad suū originem cūcta sūt reducenda. Ex me pusillus
et magnus. paup et diues tanq̄ ex fonte viuo aquā
hauriunt viuā. Et qui mihi sponte et libere defuiūt.
grām pro grā accipient. Qui aut extra me voluerit
gl̄iari vel in aliq̄ priuato bono delectari nō stabilitur
impedietur et angustabitur. Nihil ergo tibi de bono
ascribere debes nec alicui homī virtutem attribuas. s̄
totū est a deo sine q̄ nihil habet homo. Ego totū dedi
ego totū rehabere volo. et cū magna districtōe grāz
actōes req̄ro. Nec est vītas q̄ fugatur gl̄ie vanitas.
Et si intrauerit celestis gl̄ia et vera caritas. non erit
aliqua inuidia. nec contractio cordis. neq̄ priuatus
amor occupabit. Vincit. n. omnia diuina caritas et
dilatat om̄es aīe vires. Si recte sapis in me solo gau-
debis. in me solo spabis. q̄ nemo bon⁹ nisi solus de⁹
qui est sup oīa laudandus et benedicendus in om̄ib⁹.

Q̄ spero munto dulce est seruire deo. Cap. xi.

Nunc itez loquor domine et non silebo. dica;
in aurib⁹ dei mei et regis mei q̄ est in excels⁹.
O q̄m magna m̄stituto dulcedinis tue quaz
abscondisti timentib⁹ te. S̄ad qd es amantib⁹. quid
toto corde tibi seruientibus. Vere ineffabilis dulcedo
contemplacōis tue quam largiris amantib⁹ te. In hoc
maxime ostendisti mihi dulcedinem caritatis tue. q̄
cum non essem fecisti me. et cum errarem longe a te
reduxisti me vt seruitem tibi. et precepisti michi vt
diligam te. O fons amoris perpetui quid dicam te te
quomodo potero tui obliuisci. qui me dignatus es

recordari **E**tia post q̄ stabui et perq̄ fecisti vl̄ oīem
spem misericordiaz cū seruo tuo et vl̄ oīe meritum
gratiaz et amicitiam exhibuisti **Q**uid retribuam tibi
pro gr̄a ista. nō enī oīb̄ datū est ut oīb̄ abdicatis
seculo renuncient et monasticam vitam assumant.
Nunq̄d magnū est ut tibi seruiam cui oīs creatura
seruire tenetur **N**on mihi magnū videri debet seruire
tibi sed potius hoc magnū mihi et mirandū apparet
q̄ tam pauperem et indignum dignaris in hūū tuū
recipere et dilectis seruis tuis adunare **E**cce oīa tua
sūt que habeo & vn̄ce tibi seruiō **V**extamen tu magis
mihi seruis q̄ ego tibi. **E**cce cælum et terra q̄ in mini-
steriū hoīs creasti presto sūt et faciunt cottidie q̄cunq̄
mandasti. **E**t hoc est parum quin etiam angelos in
ministeriū hoīs ordinasti. **T**ranscendunt autem hec
oīa q̄ tu ip̄e homini seruire dignatus es et teipsum
datum ei promisisti. **Q**uid dabo tibi pro oīb̄ istis
milib̄ bonis. **V**tinā possem tibi seruire cūctis dieb̄
vite mee. **V**tinā vel vno die dignū tibi seruiciū
exhibere sufficerem **V**ere tu es dignus omni seruicio
omni honore et laude eterna **V**ere dominus meus es
et pauper ego seruus tuus qui totis virib̄ teneor tibi
seruire nec v̄m̄q̄ in laudibus tuis deo fastidire.
Sic volo. sic desidero. vt quicquid mihi deest. tu
digneris supplere. **M**agnus honor. magna gloria
tibi seruire **E**t omnia propter te p̄temnere habebunt
enim bonam gratiam qui sponte se sub̄iecerunt tue
sanctissime hūituti **I**nuenient suauissimā sp̄s sancti
solationē q̄ pro amore tuo carnalem abiecerūt delec-
tationem. osequēter magnā m̄tis libertatem qui artā
pro noīe tuo ingrediuntur viā et oēs m̄danāz neglex-
erunt curā. **O** grata et iocunda dei hūitus qua homo
veraciter efficitur liber & sanctus **O** sacer status religiosi
fam̄latus q̄ hoīem angelis reddit equalem deo pla-
cabilē demonib̄ terribilem et cunctis fidelib̄ oīndabilem

D amplectandū et sp̄ optandū seruiciū quo summū
pmeretur bonū et gaudiū acq̄ritur sine fine mansuꝝ

De desideria cordis examinanda s̄ et modanda ca. xij.

Illi oportet te aduc multa addiscere q̄ nec dū
bene didicisti. que sūt hec dñe: **V**t desideriu tuū
ponas tōliter scōm beneplacitū meū et tuip̄is
amatoꝝ non sis s̄ mee voluntatis cupidus emulatoꝝ
Desideria te sepe accendūt ⁊ vehēter impellūt. s̄ p̄sida
an ppter tuū omodū magis mouearis an ppter amorē
meū. **S**i ego sū in cā bene otentus eris quomocunq;
ordinauero **S**i autē te ppo quesito aliq̄d latet ecce h̄ est
q̄d te īpedit et grauat **C**auē ergo ne nimīū innitatis
sup desiderio p̄cepto me nō p̄sulto ne forte peniteat
postea ā displiceat q̄d primo placuit ⁊ q̄i pro meliori
zelasti. **N**on. n. ois affectio que videtur bō statī est se:
q̄nda. s̄ neḡ ōria affectio ad primū fugienda **E**xped̄
interdū refrenatione vti etiā in bonis studiis et de:
sideriis ne per inopunitatem m̄tis destructō; incras:
ne alijs per indisciplinationem scandalū generes **V**t
etiā per resistenciam alioꝝ subito turberis et corruas
Interdū vero oportet violentia vti ⁊ viriliter appeti:
tui sensituius contraire et nec aduertere q̄d velit tato.
et quid non velit. s̄ hoc magis satagare vt subiecta
sit etiā nolens spiritui. **E**t tam diu castigari debet et
cogi seruiciū subesse donec parata sit ad oia. paucisq;
contentari discat et simplicibus delectari. nec contra
aliquid inconueniens inuitare.

De informatione patientie et iustamine adūsus
concupiscencias

Cap. xij.

Domine vt videro. patientia est michi valde
necessaria **M**ulta. n. in hac vita accidūt ōria
Nāz qualitercunq; ordinauero de pace mea
non p̄t esse sine bello et dolore vita mea. **I**ta est fili
s̄ volo te non talem q̄nerere pacem que temptacōib;
careat aut contraria non sentiat **S**ed tunc etiam te

pacem elsiare inuenisse cū fueris temptacōibz exerci-
tatus et in multis ōrietatibz probatus. **S**i dixeris te
nō multa posse pati. quomō tūc sustinebis p̄gatozū
renas. **D**e duobz malis sp̄ minus ē eligendū. vt ergo
etna fūta supplitia possis euadere mala p̄ntia studeas
pro deo equanimiter tollerare. **A**n putas q̄ homines
huius seculi nihil vel paz paciantur nec h̄ inuenies.
Etiam si delicatissimos quesieris. Sed habent inquit
multas delectaciones et pprias secuntur voluntates.
Iteozq̄ paz suas ponderant tribulacōnes estima. **I**ta
sit vt habeant quicquid voluerint sed q̄ diu putas
durabit. **E**cce q̄ ad modū fumz deficient habūdantes
in h̄ seculo et nulla erit recordatio p̄teritoz gaudioz
Sed et cū adhuc viuunt non sine amaritudine et
tedio ac timore in eis quiescunt. **E**x eadem namq̄ re
Vnde sicut delectacionem accipiunt. inde coloris pena
frequenter iuste illis fit. vt q̄ inordinate delectacōes
q̄runt et secuntur non sine cōfusione et amaritudine
eas expellant. **Q**uā breues. q̄ false. q̄ inordinate et/
turpes om̄es sūt. **V**erumtamen pre ebrietate ⁊ cecitate
non intelliguntur h̄ velut muta aīalia p̄pter modicū
corruptibilis vite delectamētū mortem aīe incurrunt.
Tu ergo post concupiscencias tuas non eas et a vo-
luntate tua auertere. **D**electare in dño et dabit tibi
peticiones cordis tui. **E**tenī si veraciter vis delectari
⁊ habundantius a me cōsolari. **E**cce in cōtemptu om̄
mōdanoz et in abscissione om̄ infimaz delectacionū
erit benedictio tua et copiosa reddetur tibi cōsolatio.
Et q̄nto plus te ab omniū creaturaz consolatione
subtraxeris. tanto in me suauiores et potenciores
cōsolaciones inuenies. **S**z primo non sine q̄dā tristitia
et labore certaminis ad has perungere obistet/
incolita consuetudo. **S**ed meliori consuetudine de-
uincuntur. **R**emurmurabit caro sed feruores spiritus
frenabit. **I**nstigabit et exacerbabit te h̄pens ātiquus.

sed oratione fugabitur. Insuper labore utili aditus ei magnus obstruetur.

De obedientia humilis subditi ad exemplū xpī ihesu. **Ca. xiiij.**

Hili qui se subtrahere nititur ab obedientia ipse se subtrahitur a grā. Et qui querit hūc pūata amittit omnia. Qui non libent et sponte suo superiori se subdit signū ē qd caro sua nō dū pfecte sibi obedit s sepe recalcitrat et mūrat. Disce ergo celerit tuo superiori te submittere. Si carnem tuā optas subiugare. cō nanq; exterior vincitur inimicus si interior homo non fuerit deuastatus. Non est molestior et peior hostis aīe qm tuīpe tibi et caro non bñ scordās spiritui. Oportet omnino vix te assumere tuīpūs contemptum si vis preualere aduersus carnem et sanguinem qd adhuc nimis inordinate te diligis. Ideo plenē te resignare alioz voluntati trepidans. Sed qd magnum si tu qui puluis es et nihil propter deum te hōmī subdis qnto ego omnipotens et altissimus qui cuncta creauī ex nihilo me hōmī ppter te humiliter subiecti. factus sum omnium humilimus et infimus. vt tuā superbiāz mea hūilitate vīceres. Disce obtpare puluis. Disce te hūiliare terra et limus et sub oīm pedib; incuruare. Disce voluntates frangē et ad oīm subiectionem te dare. Exardesce contra te ne paciāis tui tumorem in te viuere sed subiectum et paruulum te exhibe vt oīes hōmīes sup te ambulare possunt et sicut lutum plateaz concalcate. Quid habes homo inanis conquēti. quid sordide peccator habes dīdicere exprobrantibus tibi qui tociens deum offendisti et infernum meruisti. Sed pepercit tibi oculus meus qd preciosa fuit anima tua in oīpectu meo vt agnosceres dilectionem meam et gratus semper beneficijs meis existeres. et vt ad veram subiectionem et hūilitatem te iugiter dāres. patienterq; ppiū contemptum ferres.

De occultis tui iudicijs confidendis ne extollamur in bonis
Ntonas sup me iudicia tua dñe ⁊ timore ac **Ca. xv.**
tremore concutis oia ossa mea et expauescit aia mea
valde. Sto attonitus et confitero qd celi non sūt mōi in
ospectu tuo. Si in angelis repisti puitatē n̄ tñ pepcisti
quid fiet de me. Ceciderunt stelle de celo et ego pulvis
qd presumo qd opa vicebantur laudabilia ceciderūt
ad infima. Et qd ometebāt panē angeloz vidi siliq̄s
delectari porcor. **N**lla ergo sc̄itas si manū tuam dñe
subtrahis **N**lla iuuat fortitudo si conspuare desinas
Nlla secura castitas si eā nō ptegas **N**lla p̄pa p̄est
custodia si nō assit tua sacra vigilantia **N**lla p̄est
sapia si gubernare desistas. nā relictī mergimur ⁊ pim̄
visitati vō erigimur ⁊ viuim̄. **I**nstabiles quippe sum̄
s̄ p te ofirmamur tepestimur. s̄ p te accendimur. **O** qm̄
hūilit̄ et q̄ abiecte mihi de meip̄o sciendū est qd nihil
ppentendū. Si quid boni viceoz habere. **O** qd p̄funde
submittere me deo sub abissalibus iudicijs. **O**portet
dñe vt nihil aliud me esse inuenio qm̄ nihil et nihil.
O pondus immensum **O** pelagus inēnsinabile vbi
nihil de me repio qd in toto nihil. **V**bi ē ergo latebra
glorie vbi confidentia de virtute concepta. **A**bsorpta
est om̄is gloria vana in profunditate oim̄ iudicioz
tuoꝝ sup me. **Q**uid est om̄is caro in conspectu tuo.
Nunq̄d gliabitur lutū contra formantē se. **Q**uomō
potest erigi vaniloquio cuius cor in veritate subiectū
est deo. **N**on cum totus mundus eriget quem v̄itas
sibi subiecit nec oim̄ laudantium ore mouebitur qui
totā sp̄em suā in deo firmavit. **N**am ⁊ ipsi qd locuntur
ecce om̄es nihil. **D**eficient. n. cū sonitu verboꝝ. veritas
autem dñi manet in eternū

**Qualiter standum sit et dicendum in omni re
desiderabili.** **Ca. xvi.**

Illi sic dicas in oī re. **D**ñe si tibi placitū fuerit
fiat hoc ita. **D**omine si fuerit honor tuus fiat

hoc in noīe tuo .dñe si mibi videris expedire ⁊ vtile ēē
p̄baueris tunc bona michi hoc vti ad honorem tuū
S; si mibi nociuū fore agnoueris . **N**ec aīe mee saluti
prodesse . aufer a me tale desiderū a spū sancto . etiā si
viteatur hōi rectū et bonū . **D**ifficile est p̄ vō iudicare
vtz sps bonus vel alienus te impellat ad residandū
hoc vel illud . an etiā ex p̄pō mouearis spū . **M**ulti in
fine sūt decepti qui primo bono spū videbarer induci
Igitur semp cū timore dei et cordis hūilitate ad desi-
derandū est quicquid desiderabile m̄ti occurrat . maxie
cū p̄pria resignatione michi totū omittendū est atq;
diciendū . **D**ñe tu scis qualiter melius est . fiat hoc vel
illud qualiter volueris . **D**a quod vis et quantū vis
et quanto vis **F**ac meū sicut vis ⁊ sicut magis tibi
placuerit et maior honor tuus fuerit . **D**one me vbi
vis et libere age mecum in omib; **I**n manu tua sum
Circa et reuerſa me per circuitum **E**n ego seruus tuus
paratus sum ad oīa . quōz non desidero mibi viuere s;
tibi vtiā digne et perfecte .

Oratio pro beneplacito dei perficiente ca . xvij .

Quoniam mihi benignissime ihu gratiam tuam .
ut meū sit et meū laboret mecumq; vsq; in
finem perseueret . **D**a michi hoc sp̄ desiderare
et velle qđ tibi magis acceptū fuerit et carius placet
Tu voluntas mea sis ⁊ mea voluntas tuam semper
sequatur et op̄ime ei oīa cordet **S**it mibi vnū velle et
nolle tecum . nec aliud posse velle aut nolle . nisi qđ tu
velis et nolis **D**a mihi omib; mori qui in mōdo sunt
et p̄pter te amare oīem et nesciri in hoc seculo . **D**a
mibi super oīa desiderata in te requiescere et cor meū
in te pacificare **T**u vera pax cordis **T**u sola requies .
Extra te dura sunt omīa et inquieta **I**n hac pace in
idip̄m . hoc est in te vno summo eterno bono torquā
et requiescam Amen .

Quicquid desiderare possum aut cogitare ad solaciū meū. non hic expecto sed in postez. **Q**z si omnia solatia mundi solus habeam. et oībo delicijs frui possem. certū est qd̄ diu durare nō possem. **V**nde non poteris aīa mea plene solari. nec perfecte recreari. nisi in deo solatore pauperum ac susceptore humilium. **E**xpecta modicū aīa mea expecta diuinū promissum et habebis habundantiā om̄i bonoz in celo. **S**i nimis inordinate appetis illa presentia. perdes eterna et celestia. **S**int t̄palia in vsu. eterna in desiderio. **N**on potes aliquo bono temporali satiari. qz ad hec fruenda non es creatus. **E**tiam si omnia creata bona haberes non posses esse felix et beatus. **S**ed in deo qui cuncta creauit tota beatitudo et felicitas consistit. nō qualis videtur et laudatur a stultis mōi amatoribus. **S**ed qualem expectant boni xp̄i fideles et p̄gustant interdū sp̄uales ac misericordes quoz sucratio est. **I**n celis. **V**anū ē et breue oē hūanū solatiū. **I**h̄m et vix solatiū quod intus a veritate percipitur. **D**euotus hō ubiqz fert secum solatorem suū ih̄sū et dicit ad eum. **A**desto mihi domine ih̄esu in om̄i loco et tempe. **N**ec mihi sit consolatio libenter velle carere om̄i humano solatio. **E**t si tua refuerit consolatio. sic mihi tua voluntas et iusta probatio pro sūmo solatio. **N**on enī impetū irasceris. neqz in eternum conminaberis.

Qz oīs sollicitudo in deo statuenda sitCa. xix.

Nili sine me tecū agē qd̄ volo. ego scio qd̄ expediat tibi. tu cogitas sic hō. sentis in mltis sicut suadet hūanus effectus. **D**ñe vix est qd̄ dicis. **M**aior est sollicitudo tua pro me qm̄ omnis cura quas ego gerere possum pro me. **N**imis. n. casualiter stat qui non projicit om̄em sollicitudinem suam in te. **D**omine dummodo voluntas mea recta est firma ad te permaneat. **F**ac de me quicquid tibi placuerit.

Non enī potest esse nisi bonū quicquid de me feceris
Si vis me esse in tenebris sis benedictus. Et si me
vis esse in luce sis iterū benedictus. Si me dignaris
solari sis benedictus. Et si me vis tribulari sis equē
semp benedictus. Sili sic oportet te stare si me cū desi-
deras ambulare. Ita pōptē esse debes ad paciendū.
sicut ad gaudendū. Ita libentē debes ēē inops ⁊ paup
sicut plenus et diues. Dñe libentē paciaꝝ p te q̄cquid
volueris venire super me. Indifferentē volo bonū et
malū de manu tua. dulce ⁊ amarū. lete ⁊ triste susci-
pere. ac p oībus mihi cōtingentibus gratias agere.
Custodi me ab omī peccato ⁊ nō timebo mortē neq;
infernū. dū mō in eternū me non picias. nec te leas de
libro vite. non mihi nocebit. q̄cquid tribulationis
venerit super me.

Q̄ temporales miserie
exemplo xpī equanimiter sunt ferende. xx.

Hilli ego descendi de celo pro tua salute. Su-
scepi tuas misérias non necessitate s; caritate
trahente. vt paciētiā disceres. et temporales
misérias non indignanter ferres. Nam ab hora ortus
mei vsq; ad exitum in cruce non defuit michi tolle-
rantia dolorum. Defectū rerum temporaliū mag-
num habui. Multas querimonias de me frequenter
audiui. Confusiones et obprobria benigne susti-
nui. Pro beneficijs ingratitudinem recepi. Pro mi-
raculis blasphemias. Pro doctrina reprehensiones.
Domine quia tu paciens fuisti in vita tua. in hoc
maxie implendo preceptū patris tui. Dignum est vt
ego miserrimus peccatoꝝ secundū voluntatem tuam
patienter me sustineā. ⁊ donec volueris onus corrup-
tibilis vite pro salute mea portem. Nam et si onerosa
sentitur presens vita. tamen facta est per graciā tuā
valde meritoria. atq; exemplo tuo et sanctorū tuorū
vestigijs infirmis tollerabilior et clarior. sed et mul-
tomagis consolatoria qm̄ olim in veteri lege fuit

cum porta celi clausa p̄sisteret et obscurior etiam via
ad celum videbatur. q̄n̄ tam pauci regnū celoz q̄rere
curabant. Sed neq; qui tunc iusti erant et saluandi
aī passionem tuā et sacre mortis debitū celeste regnū
poterant introire. **Q**ūntas tibi gratias teneoz referre
p̄ viam rectā et bonam dignatus es mihi ⁊ cunctis
fidelibz ad eternū regnum tuum ostendere. Nam vita
tua via n̄ra et per sanctāz patientiāz ambulamus ad
te qui es corona n̄ra. Nisi tu nos p̄cessisses ⁊ docuisses.
quis sequi curaret. Deu quanti longe retro manerēt.
nisi tua preclara exempla inspicerent. Ecce ad huc te
pestimus. auditis tot signis tuis et doctrinis. Quid
fuerit si tm̄ lumen ad seq̄ndū te non habemus.

De tollerantia iniuriāz ⁊ q̄s verō paciēs op̄be. ca. xxi.

Vid est quod loqueris fili. Cessa conqueri
sollicitata mea et alioz sanctorz passione. Nō
dū vsq; ad sanguinem restitisti. Patū est qđ
tu pateris in op̄atione eoz. qui tam multa passi sūt.
tam fortiter temptati. tam grauiter tribulati. tam
multipliciter probati et exercitati. Oportet ergo te
alioz grauiora ad mentem reducere. vt leuius feras
tua minima. Et si tibi minima non videntur. vix ne
tibi hoc faciat tua impatientia. Siue tamen parua
siue magna sint. stude cūcta patienter sufferre. Quāto
melius ad paciendum te disponis. tanto sapientius
agis et amplius promereris. feres q̄ leuius animo ⁊
vsu. ad hoc non segniter preparatis. Nec dicas non
valeo hec ab homine tali pati. nec huiusmodi mihi
pacienda sunt. Graue. n. intulit damnum mihi que
nunq̄m cogitaueram. sed ab alio libenter patiar et
sicut pacienda video. Insipiens est talis cogitatio. q̄
virtutez paciencie nō osidat. n̄ a quo coronanda erit.
h̄ magnas personas et offensas sibi illatas perpendit.
Non est verus paciens qui pati non vult nisi q̄ntum
sibi visum fuerit. et a quo sibi placuerit. Verus

autem paciens nō attendit a quo homine. vtrum a
prelato suo an ab alio equali aut inferiori. Vtrum
a bono ⁊ sancto viro vel a pueris ⁊ indigno exerceat
sed indifferentē ab omni creatā quantūcūq; ⁊ q̄ciens-
cūq; ei aliq̄d a dūerſi acciderit hoc totū de manu dei
gratant accipit et ingens lucrū reputat q̄a nil apud
deū quantūlibet parū pro deo tñ passū poterit sine
merito transire. **E**sto itaq; expedit⁹. ad pugnā si vis
habere victoriā sine certamine non potest venire ad
patientie coronā. **S**i pati non vis reculas coronari.
Si autem coronari desideras certa viriliter sustine
patienter. **S**ine labore non tenditur ad requiem nec
sine pugna peruenitur ad victoriā. **S**ac michi dñe
possibile per grāciam qđ michi impossibile videtur
per naturā. **T**u scis qđ pati non possū ⁊ qđ cito deicioz
leui exurgente aduersitate. **E**fficiatur mihi quelibet
exercitationis tribulatio amabilis pro nomine tuo
et optabilis. **N**ā pati et vexari pro te valde salubre
est anīe mee. **De confessione pprie infirmitatis**
et huius vite miseris

Cap. xxij.

Confitebor aduersū me ī iusticiā meā. **C**onfitebor
tibi dñe infirmitatem meā. **S**epe parua res
est que me deiecit et contristat. **P**ropono me
fortiter acturum. sed cū modica temptatio aduenerit.
magna mihi angustia fit. **V**alde vilis quātoq; res
est. vnde grauis temptatio puenit. **E**t dū puto me
aliq̄ntulū tutū. cū nō sentio inuenio in me nō nunq̄
pene deictū ex leui flatu. **V**ide ergo dñe humilitatē
meā ⁊ fragilitatē tibi vndiq; notā. miserere et eripe
me de luto vt non infigat ne permaneaz deict⁹ vlg
quaq; hoc est qđ me frequenter reuerberat. ⁊ coram te
confundit qđ tag labilis sū ⁊ infirmus ad resistendū
passionibus. **E**t si non omnino ad consentionem. tñ
mibi etiā molesta ⁊ grauis est eaz insectatio. ⁊ tedet
me valde sic cottidie viuere in lite. ex hinc nota fit

michi infirmitas mea quia multo facilius ierunt
ab hominande semp fantasie quā discabant. **V**tinā
fortissime deus israel zelator aīaz fidelīū. respicias
serui tui laborem ⁊ dolorem. assistasq; illi in om̃ibus
ad quēcunq; perreperit. **R**obora me celesti fortitudine.
ne vetus homo misera caro spiritui. nō dū. plene sub
iecta valeat dñari. adūsus q̃ certari oportebit q̃ diu
spiratur in hac vita miserrima. **H**eu qualis est hec
vita. vbi non desunt tribulationes et miserie. vbi
plena laqueis et hostibus sunt oīa. **M**ax vna tribu
latione seu temptatione recedente alia accedit. **S**ed
et priore adhuc durante s̃licitu. alij plures. super me
veniūt ⁊ insperate. **E**t quomodo potest amari vita
tantas habens amaritudines. tot subiecta calamita
tibus et miserijs. **Q**uomodo etiam dicitur vita tot
generans mortes ⁊ pestes. **E**t tñ amatur. ⁊ delectari
in ea a multis quērit. **R**eprehendit̃ frequent̃ mōus.
q̃ fallax sit ⁊ vana. tñ facile relinq̃tur q̃ occupat̃ie
carnis nimis dñant̃. **S**ed alia trahūt ad amandū
alia ad cōtemnendū. **T**rahunt ad amorem mundi
desideriū carnis. desideriū oculor̃ ⁊ superbia vite. sed
pene et miserie sequentes ea. odiū mundi pariunt et
tediū. **S**ed vincit propt̃ior delectatio praua men
tem mūdo deditā. et esse sub sensibz delicias reputat
quia dei suauitatem ⁊ internā virtutis amenitatem.
nec vidit nec gustauit. **Q**ui autem mundū perfecte
contempnunt. ⁊ deo viuere sub sancta disciplina stu
dent. isti diuinā dulcedinem veris ab renūciatōibz
promissā non ignorant. **E**t q̃ grauit̃ mundus errat
et varie fallit clarius vident.

Qz in deo sup oīa ⁊ zona req̃scentū est. Ca. xxiij.

Super oīa et in oībz requiesces aīa mea in
dño semp q̃ ipse ē sanctor̃ eterna req̃es. **Q**uā
mibi dulcissime ⁊ amantissime ih̃u in te sup
omnem creaturā requiescere super om̃em salutem et

pulcritudinē sup oēs gloriā et honore et sup oēs potēciā
et dignitatē sup oēs scientiā et subtilitatem sup oēs
diuitias et artes sup oēs leticiā et exultationēs sup
omnem famā et laudem sup oēs suauitatē et solaciōē
sup omnem spem et promissionem sup omne meritum
et desiderium sup oia dona et munera que potes dare
et infundere sup omne gaudiū et iubilationem quam
pōt mens capere et sentire Deniq̃ super angelos et arch-
angelos et sup omnem exercitum celi sup oia visibilia
et sup omne qd tu deus meus non es q̃ tu deus meus
sup omnia optimus es. Tu solus altissimus tu solus
potentissimus tu solus sufficientissim⁹ et plenissim⁹
tu solus suauissimus et solatiofissimus tu solus pul-
cerrimus et amantissimus tu solus nobilissimus et
gloriosissimus sup oia in quo cuncta bñ fil et pfecte
sunt et semp fuerunt et erunt Atq̃ ideo minus est et
insufficiens quicquid mihi preter teipm donas aut
de teipō reuelas vel permittis te non viso nec plene
accepto. Quom̃ quidem non potest cor meū veraciter
requiescere nec totaliter contentari nisi in te requi-
escat et omnia dona omnemq̃ creaturam transcendat
O mi dilectissime sponse ihesu xpē amator purissime
dominator vniuersę creature quis mihi dat pennas
vere libertatis ad volandum et pausandum in te.
O quanto ad plenum dabitur mihi vacare et videre
qm̃ suavis es domine deus meus. O qñ ad plenum
me recolligam in te vt p̃e amore tuo non sentiam
me sed te solum super omnem sensum et modum in
moto non omnibus noto Nunc aut̃ frequēter gemo
et infelicitatem meā cū dolore porto q̃ multa mala
in hac valle lacrimarū et miseriarū occurrunt mihi
que me sepius conturbant et obnubilant sepius
impediunt et discribunt alliciunt et implicant ne
liberum habeam accessum ad te et ne iocundis fruar
amplexibus presto semper beatis spiritibus Moueat

te suspirium meum. et desolatio multiplex in terra.
D ihesu splendor eterne glorie. solamen peregrinantis
aie. apud te est os meum. sine voce ⁊ silentium loquitur tibi
Vsq; quo tardat venire dominus meus. Veniat ad me
pauperculum suum ⁊ letum faciat. Mittat manum suam et
miserum eripiat de omni angustia. Veni veni quia sine te
non erit leta dies aut hora. quia tu leticia mea et sine
te vacua est mensa mea. Misere sumus quod amoto incar-
ceratus ⁊ pedibus grauatus. donec luce presentie tue
me reficias. ac libertati tones. vultumque amabilem amon-
stres. Querant alii pro te aliud quodcumque libuerit. mihi
aliud interea nil placet nec placebit. nisi tu deus meus
spes mea salus eterna. Non recitebo nec deprecari
cessabo. donec gracia tua reuertatur mihi. ⁊ tu intus
loquaris. Ecce assum. Ecce ego ad te venio quia in-
uocasti melancolie tue et desiderium anime tue. humiliatio
et contritio cordis tui inclinauerunt me ⁊ adduxerunt
ad te. Et dixi. Domine inuocaui te et desideravi frui te.
paratus sum omnia respuere propter te. Tu enim prior
excitasti me ut quererem te. Sis ergo benedictus domine.
qui fecisti hanc bonitatem cum seruo tuo secundum mul-
titudinem misericordie tue. Quid habet ultra dicere
seruus tuus coram te. nisi ut humiliet se valde ante te meum
semper proprie iniquitatis ⁊ vilitatis. Non enim est filius
tui in cunctis mirabilibus celi et terre. Sunt opera tua
bona valde. iudicia vera ⁊ prudentia tua regunt vni-
uersa. laus ergo tibi ⁊ gloria o patris sapientia te laudet et
benedicat os meum. anima mea ⁊ cuncta creata simul.

De recordatione multiplicium beneficiorum dei. Ca. xliii.

Hecce domine cor meum in lege tua et in pre-
ceptis tuis doce me ambulare. Da michi in-
telligere voluntatem tuam ⁊ cum magna reue-
rentia ac diligenti consideratione beneficia tua. tam
in generali quam in speciali memorari ut digne ubi ex
hinc gratias valeam referre. Verum scio ⁊ confiteor nec

pro minimo puncto me posse debitas gratiarum laudes
persolvere. Minor ego sum omnibus bonis mihi prestitis.
et cum tuarum voluntatem attento reficit per magnitudine
illius spiritus meus. Omnia quae in anima habemus et in corpore
et quaecumque exterius vel interius naturaliter vel super naturaliter
possidemus tua sunt beneficia. et te beneficium piuum ac
bonum omnidant. a quo cuncta bona accepimus. Et si
alius plura alius pauciora accepit. omnia tamen tua sunt. et
sine te. nec minimum potest haberi. Ille qui maiora ac-
cepit non potest merito suo gloriari. nec super alios extolli
nec minori insultare. quia iste maior est et melior qui
sibi minus ascribit. et in regeatando humilior est
atque deuotior. Et qui omnibus viliores se existimat et
indigniores se iudicat. aptior est ad percipienda maiora.
Qui autem pauciora accepit contristari non debet.
neque indignanter ferre. nec ditiori inuidere sed te potius
attendere. et tuam bonitatem maxime laudare. quod
tam affluenter. tam gratis et libenter sine personarum
acceptatione tua munera largiris. Omnia ex te. et ideo in
omnibus es laudandus. Tu scis quod unicuique conari ex-
pediat. et cur iste minus iste amplius habeat. non enim
sed tuum est hoc discernere. apud quem singulorum
diffinita sunt merita. Unde domine deus pro magno
etiam reputo beneficia non multa habere. Vnde et exterius
secundum homines laus et gloria apparet. Ita ut quis con-
siderata paupertate et vilitate persone suae non inde
grauitatem et tristitiam vel reiectionem concipiat.
sed potius consolationem et hilaritatem magnam.
quia tu deus pauperes et humiles atque huic munito
despectos tibi elegisti. et infamiliares et domesticos.
Istes sunt ipsi apostoli. quos principes super omnem
terram constituisti. fuerunt tamen sine querela con-
uersati in munito. tam humiles et simplices sine omni
malitia et dolo. ut etiam pati contumelias gauderent
pro nomine tuo. et quae mundus abhorret ipsi amplecterentur.

affectu magno **N**ihil ergo amatozem tuū et agnitore
bñ factorū tuorū ita letificare debet sicut voluntas tua
in eo. et beneplacitum eterne dispositionis tue. de qua
tūm otentari et osolari debet. vt ita libenter velit esse
minimus vt aliquis optaret esse maximus. Et ita
pacificus et otentus in nouissimo sicut in loco primo.
atq; ita libenter respectabilis et abiectus. nullius q̃
nomis et fame sicut ceteris honozabilior et maior in
mōdo **N**az voluntas et amor honozis tui oīa excedere
debet et plus eum osolari. magisq; placere q̃ omnia
beneficia sibi data vel danda

De q̃tuor magnā importantib; pacem ca. xrv.

Fili nunc docebo te viā pacis et ṽe libertatis; fac
dñe qđ dicis qđ gratū ē mihi s̃ audire; scude fili
alteriꝝ potius facere voluntatē q̃ tuā **E**lige sp̃ minꝝ
p̃ plus habere **Q**uere sp̃ inferiorem locū ⁊ oīb; subesse
Opta sp̃ et ora vt voluntas integre fiat: **E**cce talis
homo ingreditur fines pacis et quietis; **D**ñe sermo
tuus iste breuis multū in se otinet p̃fectionis. paruus
ē dictū s̃ plenus sensu et vber in fructu **N**am si posset
a me fideliter custodiri. non ceteret tam facile in me
turbatio oziri **N**am quociens me in peccatō sentio et
grauatū. ab hac doctrina me recepisse inuenio **S**ed
tu qui oīa potes. et anime p̃fectū semp diligis.
adauge maiorem gratiam vt possim tuū complere
sermonem et meam perficere salutem

Oratio contra malas cogitationes

Omine deus meus ne elongeris a me. deus
meus in auxiliū meū respice quōz insurrexerūt
in me variē cogitatōes et timores magni af-
fligentes aīaz meā. **Q**uomō in sibi illesus quomodo
ofringam eas. **E**go inquit ante te ibo et gloriosos
in te humiliabo. **O**periam ianuam carceris et archa-
na secretorum reuelabo tibi **F**ac comīe vt loquaris.
fugiant a facie tua omnes inique cogitationes.

hec spes et vnica solatio mea ad te in oī tribulacōe
confugere et confidere te ex intimo inuocare et pacien-
ter solationē tuā expectare **Orō p illūiacōe mētis**

Clarifica me bone iesu claritate eterni luminis et
educ te habitaclo cordis mei tenebras vniūsas
Cohibe euagationes malas ⁊ vim facientes vniūsas
tēptacōes Pugna p me fortit ⁊ expug malas bestias
ocupiscencias dico illecebrosas vt fiat pax in virtute
tua et habundantia laudis tue resonāt ī aula scīa h
ē in oscentia pura Impa ventis ⁊ tempestatib Dic
mari qesce ⁊ aqiloni ne tardauis ⁊ erit inqllitas mag
Emitte lucē tuā et veritatē tuā vt luceāt sup terrā q
terra sum inanis et vacua donec illūies me Effunde
grāz resup pfunde cor meū roze celesti mīstra deuocōis
aquas ad irrigidaz faciem terre ad pducendū fructū
bonū ⁊ optimū Elaua mentem pressaz mole peccatorū
et ad celestia totū desiderīū meū suspenae vt gustata
suauitate supne felicitatis pigeat de frenis cogitare
Rape me ⁊ eripe me ab oī creaturaz indurabili con-
solacōe q nlla res creata valet meū appetitū plenarie
quietare et consolari Iunge me tibi inseparabili dilec-
tionis vinculo quōz tu solus sufficis amanti ⁊ absq
te friuola sunt vniuersa

De euitacione
curiose inquisitionis super alterius vita ca. xxvi.

Noli esse curiosus nec vacuas gerere solli-
citudines. Quid hoc vel illud ad te tu me
sequere. Quid enī ad te vtrū ille sit talis vel
talis aut iste sic agit vel sic loquitur Tu nō indiges
respondere pro alijs. s̄ pro teipō redde rationez Quid
ergo te implicas. Ecce ego vēs cognosco et cuncta q
sub sole fiūt vīdeo. et scio qualiter cum vnoquoq sit
quid cogitet qd velit et ad q̄ finēz tendat eō intentō
Mihi igit omittenda sūt oīa Tu vero serua te in bona
pax et dimitte agitantem agitare. quid voluerit
veniet sup eum qd fecerit vel dixerit quia me fallere

non p̄t **N**on sit tibi cure de magni nois vmbra. non
de multoz familiaritate si te puata hoim dilectione
Ista. n. generant destructiones ⁊ magnas in corde ob-
scuritates. libenter loq̄ter tibi verbū meū ⁊ abscondita
reuelarem tibi. si aduentū meū diligenter obseruares
⁊ ostiū cordis mihi apires **E**sto prouidus ⁊ vigila i
orationibus. et humilia te in omnibz.

In q̄bo pax cordis et profectus verus consistit ca. xxvij.

Illi ego locutus sū. pacē relinq̄ vobis. pacē meā
to vobis. nō quō mōs dat ego to vob. s̄ q̄ ad
vay pacē p̄tinent. nō oēs curāt **P**ax mea cū hūilibz ⁊
mansuetis corde **P**ax tua erit in m̄lta patientia. si me
audieris. vocē meā secut⁹ fueris potes m̄lta pacē frui
Quid i facia. in oī re. attēte tibi qd facias ⁊ qd dicas.
et omnem intencōz tuam ad hoc dirige. vt mihi soli
placeas. et extra me nichil cupias vel queras. **S**ed et
re aliorum didis vel factis nichil temere iudices. nec
rebus tibi non commissis te implices. et poterit fieri
vt pax vel raro turbāris. **N**uncq̄ autem sentire aliq̄
turbationem nec aliq̄ pati corporis molestiā. non est
p̄sentis tempis sed status eterne quietis **N**on ergo
estimes te veram pacem inuenisse. si nullam senseris
grauitatem. nec tunc totum esse bonū. si neminem
pateris aduersariū. nec h̄ esse perfectū si cuncta fiunt
scdm tuū affectū. neq̄ tunc aliquid magni te reputes.
aut specialiter dilectū estimes. si i magna fueris deu-
otione atq̄ dulcedine. q̄ in istis non agnoscitur verus
amator virtutis. nec in istis consistit profectus ⁊ p̄fectio
hoim **I**n quo ergo dñe in offerendo te ex toto corde
tuo diuine voluntati. non q̄rendo que tua sunt. nec in
paruo nec in magno. nec in tempe nec in eternitate
ita vt vna equali facie in gratiaz actione p̄maneas.
inter prospea et contraria om̄ia equē late pensando
Si fueris tam fortis et longanis in spe vt subtracta
interiori solatione. etiam ad ampliora sustinenda

cor tuū pparaueris nec te iustificauis q̄si h̄ tāta q̄ pati
nō deberes h̄ me in om̄ibz disposicōibz iustificauis et
sc̄m laudauis tūc in vera ⁊ recta via pacis ābulas ⁊
spes indubitata erit q̄ rursus in iubilo faciē meaz sis
visur⁹ Q̄ si ad plenū tuūpius otemptū puenis sc̄to
q̄ tūc habūdantia pacis pfrueris sc̄m possibilitatez
tui incolat⁹

De eminētia libere m̄tis quā supplex
ratio magis meretur q̄ frequēs lectio Ca. xxix.

Dñe h̄ op⁹ ē pfecti viri nunq̄ ab int̄ncōe celestiu
aīm relaxare et inter m̄ltas curas q̄si sine cura
c̄nsire nō more torpentis h̄ p̄rogatiua q̄d ā libere m̄tis
nulli creature inordinata affectōe adherento Obsecro
piissime deus meus. preserua me a curis hui⁹ vite. ne
nimis implicet a multis necessitatibz corpis. ne vo-
lūtate capiat ab vniūsis aīe obstaculis. ne molestijs
fract⁹ deiciat Non tm̄ dico ab his rebz q̄ toto affectu
ambit vanitas m̄dana. h̄ ab his q̄ m̄litijs que aīaz
serui tui om̄ni maledcō mortalitatis penalit̄ ḡuant
et retardant. ne in libertatem sp̄us quociens libuerit
valeat introire **D**eus me⁹ dulceto ineffabilis. verte
mibi in amaritudinē oēm ōsolationem carnalem. ab
amore et̄noꝝ me abstrahentē et ad se incuitu t̄iusdā
boni. delectabilis presentis mali allicientem Non me
vincat deus meus. non vincat caro et sanguis. nō me
decipiat mundus et breuis gloria eius. non me sup-
plantet d̄iabolus et astucia illius **D**a mihi fortitu-
dinem resistendi. patientiam tollerandi. constanciam
perseuerandi **D**a mihi pro omnibz m̄di ōsolationibz
suauissimam tui sp̄us v̄ctionem. et pro carnali tui
noīs amore effunde amorem **E**cce cibus potus vestis
⁊ cetera v̄tensilia ad corpis sustentacionem p̄tinentia
feruenti spiritui sunt onerosa. **T**ribue talibus t̄pate
vti. non desiderio nimio implicari **A**bicere om̄ia non
licet. quia natura sustentanda est. **R**equirē autem
supflua et que magis delectant. **L**ex sancta prohibet

Nam alias caro aduersus spiritum insolesceret. Inter h
quo manus tua me regat et doceat ne quod nimium fiat
Quod prauat? amare a summo bono magis retardat ca. xix

Noli oportet te dare totum pro toto. et nihil tuipius
esse. scito quod amor tuipius magis nocet quam aliquid res
indulcom amorem et affectum quem geris quilibet res plus
vel minus adheret Si fuerit amor tuus purus simplex
et bene ordinatus. eris sine captiuitate rex **N**oli ocu-
piscere quod non licet habere **N**oli habere quod per te in-
pedire et libertate interiori priuare **V**ix quod non ex toto
fanto cordis teipsum mihi committis cum omnibus que
desiderare potes vel habere **Q**uare vano merore con-
sumeris **C**ur superfluis curis fatigaris. **S**ta ad bene-
placitum meum. et nullum pacieris detrimentum. **S**i queris
hoc vel illud. et volueris esse ibi vel ibi propter tuum
commodum et propter beneplacitum magis habendum.
nunquam eris in quietudine. nec liber a sollicitudine. quia
in omni re reperietur aliquis defectus. et in omni loco erit
quod aduersetur **I**uuat igitur non quelibet res accepta
vel multiplicata exterius. sed potius contempta et
decisa radicibus. quod non tantum decensueris et diuitiarum
intelligas sed etiam de honoris ambitu et vane laudis
desiderio. que omnia transeunt cum munto **Q**unit pax
locus si deest spiritus furoris. nec diu stabit pax illa
quesita forinsecus. si vacat a vero fundamento status
cordis **H**oc est nisi steteris in me permutare te potes
non meliore **N**am occasione orta et accepta inuicies
quod fugisti et amplius.

Oratio pro purgatione cordis et celesti sapientia.

Confirma me deus per gratiam sancti spiritus. da
virtutem corroborari in interiori homine. et
cor meum ab omni inutili sollicitudine et an-
gore euacuarere. nec varijs desiderijs tradi cuiuscunque
rei vilis aut precioso. sed omnia inspicere sicut transe-
untia. et me pariter cum illis transire. quia nichil

pmanens sub sole nisi oia vanitas et afflictio sps **Q**
q sapiens qui ita pñdat. **Da** mihi dñe celestē sapiāz
vt discam te sup oia querere et inuenire sup oia sape
et intelligere **Da** prudenter reclinare blandientem et
patienter ferre aduersantē q h magna sapiā non pñt
moueri oī vento verborū nec autem male blandienti
prebere sprene Sic n. incepta pgitur via secure

Contra linguas detractorū

Ca. xxx.

Elli non egreferas si qdaz de te male senserint et
dixint qd nō libent audias. tu tētoza de teipso
sentire debes et nemiez inferiorē te credere Si ambulas
ab intra non mltm pondabis volantia ūba **Est** nō
pua prudentia silere in tpe malo et introitus ad me
ouerti nec humano iudicio disturbari. **Non** sit pax
tua in ore hoīm **P**ruē. n. bene siue male interpretati
fuerint nō es ideo alter hō **V**bi est vā pax et vā glia
nonne in mē **E**t qui non appetit hoīmibz placere nec
timet displicere multa pfructur pace **E**x inordinato
amore et vano timore oritur oīs inquietudo cordis et
distractio sensuum.

Qualiter instante
tribuiacōe deus inuocandus ē et bñdicendus. ca. xxxi.

Sit nomen tuum domine benedictum in secula
qui voluisti hanc temptationem venire super
me non possum eaz effugere sed necesse habeo
ad te pfugere vt me adiuues. et in bonū mihi ipsam
ouertas **Q**ñe mō sum in tribulatione et nō est cordi
meo bñ h mltm vexor a pñti p. sione **E**t nunc pater
dilecte quid dicam **D**eprehensus sū inter angustias
saluifica me ex hōza hac **P**ed propterea veni in hanc
hōzam vt tu clarificeris cū fuero valde humiliatus
et per te liberatus. **C**onplaceat tibi domine vt eruas
me. **N**am ego pauper quid agere possum et quo ibo
sine te. **Da** patientiam domine in hac vice **A**diuua
me deus meus et non timebo q̄tuncunq̄ guatē fuero
Et nunc inter hec qd dicam. **Q**ñe fiat voluntas tua

ego bene metui. tribulati ⁊ grauari oportet utiq; vt
sustineā vt utināz patienter donec transeat tēpestas
hec. ⁊ melius fiat. **P**otens est aut oīpotens manus
tua. etiāz hāc tēptatiōem a me auferre. ⁊ ei⁹ impetū
mitigare ne penitus succumbā quemadmodum et
prius sepi⁹ egisti mecum ⁊ ⁊ me⁹ misericordia mea.
Et quanto michi difficilius tanto tibi facili⁹. ē hęc
mutatio dextre excelsi. **De diuino petēto auxilio
et confidentia recuperande gracie. Capitulū xxxij.**

Fili ego dñs ⁊ fortās ī die tribulaciōis venias
ad me cū tibi nō bñfuerit. **N**oc ē qđ maxime
solaci⁹ impedit celestē qđ tardi⁹ te cōuertis
ad oratiōem. **N**am antequā me intēde roges multa
intēti solacia quis ⁊ recteas te in externis. **I**deo qđ fit
vt paz oīa pñt donec adūtas qā ego sum. qđ eruo
spēantes in me. nec est extra me valens auxilium sed
neq; durabile remediū. **S**ed iāz resumpto spiritu
post tempestatem recōualece in luce miserationum
meaz qā ppe sum dicit domin⁹ vt restaurē omnia
nō solū integre sed ⁊ habūdantē cumulate. **N**unqđ
michi qēquam est difficile aut ero filis dicenti et nō
facienti. **V**bi est fides tua. **S**ta firmiter ⁊ pseueranter
Esto vir fortis ⁊ longanimis veniet tibi consolatio
in tempore suo. **E**xpecta me expecta veniā et curabo
te. **T**emptatio est que te vexat et formido vana qđ te
excerret. **Q**uid importat sollicitudo de futuris con-
tingentibus. nisi vt tristitiā super tristitiā habeas.
sufficit dici malicia sua. vanū ē ⁊ inutile de futis cō-
turbari vel gratulari que forte nunquam euenient.
Sed humanum est huiusmodi imaginationibus
illudi et parui adhuc animi signū. tam leuiter trahi
ad suggestiones inimici. **I**pse vero non curat vtrum
per verum an falsum illudat et decipiat. **V**trum pre-
sentium amore aut futurorum formidine pñternat.
Nam ergo turbetur cor tuum neq; formidet. **C**rede

in me ⁊ in misericordia mea habeto fiducia. Quando
tu putas te elongatum a me sepe sum propinquior
Quando tu estimas pene totum perditū . tunc sepe
merendi instat lucrū . Non est perditū quando res
accidit in contrariū . Non debes iudicare scōm pñs
sentire nec sic grauitati alicui vñdecunq; venienti in-
herere ⁊ accipe tanquā vñs spes sit oblata emergēdi.
Noli putare te relictū ex toto q̄uis ad tempus tibi
miserim aliquā tribulacōnem etiā optatā subtraxerī
consolacōnem. Sic enī transitur ad regnū celorum.
Et hoc sine dubio expedit tibi et ceteris seruis meis
vt exercitem in aduersis q̄ si cuncta ad libitū habere
tis Ego noui cogitacōnes absconditas q̄a multum
expedit pro salute tua vt interdū sine sapore relinq̄-
tis ne forte eleueris ī bono successu ⁊ tibi ipsi placere
velis in eo q̄ non es. Quod dedi auferre possum et
restituere cū michi placuerit. Cū dederō meū est cum
retraxerō tuū non tui q̄a meū est omne datū bonū
et omne perfectū Si tibi admisero grauitatem aut
quālibet contrarietatem non indigneris neq; cadat
cor tuū. Ego cito subleuare possum et omne onus in
gaudiū transmutare. Veruntamen iustus sum ⁊ re-
cōmendabil multū cū sic facio teū. Si recte sapieret
in veritate aspiciis nunquā tebes ppter aduersa tam
recte contristari sed magis gaudere ⁊ gratias agere.
Imo hoc vñcū reputare gaudiū qđ affligens te do-
loribus non parco tibi. Sicut dilexit me pater ⁊ ego
vos diligo . Dixi dilectis discipulis meis quos vñq;
non misi ad gaudia temporalia sed ad magna cer-
tamina non ad honores sed ad despectiones. Non
ad ocū sed ad labores nō ad requē sed ad afferendū
fructū multū in patientia. De neglectu vñs creatre
vt creatur possit inueniri.

Cap. xxiii.

D Omīe bene adhuc indigeo ⁊ maiori gracia si
debeā ⁊ illuc pueire vbi me nemo potit. n̄ vlla

creatura impedire. **N**am quādiu res aliq̃ me retinet
non possum libere ad te volare. Cupiebat libere vo-
lare qui dicebat. Quis dabit michi pennas sicut co-
lumbe ⁊ volabo ⁊ requiescam. Quid simplici oculo
q̃cuius ⁊ q̃d liberi⁹ nil desiderāti in trīs. Oportet igit̃
omnem sup̃transire creaturā et seip̃m p̃fecte desecere
ac in excessu mētis stare ⁊ videre omnium creatorem
cū creatis nil simile habere. Et nisi quis ab omnib⁹
creaturis fuerit expeditus nō poterit libere intendere
diuinis. Ideo enī pauci inueniunt̃ cōtēplatiui q̃ non
sciūt se a p̃iuris creaturis ad plenū sequestrari. Ad
hoc ergo requirit̃ magna gracia q̃ animā leuat ⁊ sup̃
semetip̃az rapiat. Et nisi homo sit in spiritu eleuat⁹
et ab oib⁹ creaturis liberatus ac deo totus vnitus.
q̃cquid scit q̃cquid etiā habet nō est magni p̃oderis
Diu paru⁹ erit et intra iacebit. qui aliquid magnū
estimat. nisi solum vnū immensū eternū bonū. Et
quicquid de⁹ nō est nichil est. ⁊ p̃ nichilo reputari
debet. Et magna differētia sapiētia illuīati ⁊ deuoti
virip̃ scientia literati atq̃ studiosi clerici. Multo no-
bilioꝝ est illa doctrina q̃ desuꝝū ex diuina influentia
manat/q̃m que laboriose humano requiritur inge-
nio. Plures reperiuntur cōtēplationem desiderare
sed que ad eā requirunt̃ nō studēt exercere. Est mag-
num impedimentū q̃ in signis ⁊ sensibilibus rebus
stat. ⁊ paz de p̃fecta mortificacōe habet. Nescio q̃d
est q̃ spiritu ducimur ⁊ q̃d p̃tendim⁹ q̃ spūales dici
videmur q̃ tantū laborē ⁊ amplioꝝ sollicitudinē
p̃ transitorijs ⁊ vilib⁹ rebus agimus ⁊ d̃ interioribus
nostris vix raro plene recollectis sensibus cogitam⁹
Proch dolor statim post modicā recollectionem foras
erumpimus nec opa nostra districta examinatione
trutinam⁹. Vbi iacent affect⁹ nūi nō attēdim⁹ et q̃
impura sunt. oīa n̄ra facta nō deploramus. Omnis
quippe caro corrumpat viā suā. ideo sequebat̃ diluuiū

magnum. Cum ergo interior affectus noster multū corruptus sit. necesse est ut actio sequens inter carentie interioris vigoris corrūpatur. Ex puro corde procedit fructus bone vite. **Quantū quis fecerit querit** sed ex quanta virtute agit. non tā studio se pensatur. Si fuerit fortis. diues. pulcer. abil. vel bonū scriptor. bonus cantor. bonus laborator. inuestigator. q̃ paup sit spiritu q̃ p̃ciens ⁊ mitis q̃ deuotus ⁊ internus a multis tacet. Natura exteriora hoīs respicit gra ad interiora cōuertit. Illa frequē fallit ista in deo sp̃at ut nō decipiat. De abnegacōe sui ⁊ abdicaōe omnis cupiditatis **Capitulum xxxiij.**

Illi nō potes p̃fectā possidē libertatē nisi cōlit abneges temetipsū. Cōpediti s̃t om̃es p̃p̃tati ⁊ suiip̃is amatores cupidi curiosi. gatio nagi. q̃rentes semp mollia nō q̃ ihesu xpi. s̃ hoc sepe fingētes. et sponētes qd̃ n̄ stabit. pibit enī totū qd̃ n̄ ē ex deo ṽtū. Tene breue ⁊ s̃sumatū verbū. Dimitte oīa ⁊ inuenies oīa. **H**oc mente p̃tracta ⁊ cū impleūis intelliges oīa. **Q**uē hoc nō est op̃s vni⁹ diei n̄ ludus puuloꝝ. p̃mo in hoc breui verbo includit̃ oīs p̃fectio oīm religioꝝ. **F**ili nō debes auerti nec statim dei audita via p̃fectoꝝ. s̃ magis ad sublimiora p̃uocari et ad minus ad hoc desiderio suspirare. **V**tinam sic totū esset ⁊ ad hoc peruenisses ⁊ tuiip̃is amatoꝝ non esses sed ad nutū meū pure stares ⁊ eius quem tibi p̃posui patris tunc michi valde placeres ⁊ tota vita tua cū gaudio ⁊ pace transires. **A**dhuc multa habes an relinquendū q̃ nisi michi ex integro resignaueris non acquires qd̃ postulas. **B**uadeo igit̃ tibi emere a me autū ignitū ut locuples fias. idest celestē sciētiā oīa infima conculcantem. **P**ostpone terrenam sapientiā om̃em humanā ⁊ p̃p̃riā voluntatem. **D**ixi viliora tibi emēda p̃ p̃ciosis ⁊ altis rebus hūanis. **N**ā vilis ⁊ p̃ua ac pene obliuioī tradita videt̃ vera

et celestis sapientia. **N**ō sapere alta de se nec magni-
ficari q̄rete in terra q̄m multi oretenus predicāt. sed
vita longe dissentiūt. Ipsa tñ est p̄ciosa margarita
a multis abscondita. **De instabilitate cordis**
et de intentione finali ad deū habenda. Cap̄ xxxv

Illi noli credē affectui tuo q̄ nūc ē cito muta-
bit̄ in aliud. Quādiu vixeris mutabilitati
subiect⁹. et etiā nolens vt moto letus. modo
tristis. modo pacatus. modo turbatus. nūc deuotus
nunc in deuotus. nūc studiosus. nūc accidiosus. nūc
grauis. nūc levis inueniatis. Sed stat sup̄ hec muta-
bilia sapiens ⁊ bñdoctus. in spū nō attendens qđ in
se sentiat vel in q̄ parte ventus flet in stabilitatis sed
vt tota mentis intentio eius ad debitū ⁊ optimum
p̄ficiat finem. Nā sic poterit vnus ⁊ item in cōcussus
p̄manere simplici intencōis oculo p̄ tot varios enēt⁹
in pretermisse directo. Quanto autem purior fuerit
intencōis oculus tanto constantius int̄ diūsas itar
procellas. Sed in multis caligat oculus pure inten-
tionis. Respiciť enim cito in aliqđ delectabile quod
oc̄rit ⁊ raro tot⁹ liber inuenit̄ a nouo p̄prie exq̄sicōis
Sic iudei olī venerant in bethaniā ad martham et
mariā nō p̄pter ihm tñ s̄ vt lazarū viderent. Mun-
dandus est ergo intencōis oculus vt sit simplex et
rectus atq; vltra oīa varia media ad me dirigend⁹.
Quod amāti sapit de⁹ sup̄ oīa ⁊ in oīb⁹ Cap̄ xxxvi.

Ecce deus me⁹ et omnia. Quid volo ampli⁹
et quid felicius desiderare possū. O sapidum
⁊ dulce verbū dei nō mundū nec ea q̄ in mōdo
sunt. Ecce deus meus et oīa. Antelligentibus sa tis
dictū est. ⁊ sepe repetere iocundū est amāti. Te qđem
p̄nte iocunda sunt omnia. te autē absente fastidiunt
cūcta. Tu facis cor tranquillū. pacē magnā. liticiāq;
festinā. Tu facis bene sentire te omnibus ⁊ in omni-
bus te laudare. nec potest sine te aliquid diu placē

sed si debet gratū esse ⁊ bene sapere oportet grāciam
tuā adesse ⁊ condimento tue sapientie condiri. **C**ui
tu sapis quid ei recte non sapit. ⁊ tui tu non sapis
quid ei ad iocunditatem esse poterit. **S**ed deficiunt
in sapientia tua mundi sapientes ⁊ q̄ carnem sapiūt
q̄a ibi pluriā vanitas et hic mors inueniūt. **Q**ui autē
te per ꝑtemptū mundanorū et mortificacōem secunē
vere sapiētes esse noscunt. q̄a de vaitate ad veritatē
de carne ad spm̄ transferunt. **I**stis sapit deꝑ ⁊ q̄cqd
boni inueniūt in creaturis totū ad laudē referunt sui
conditoris. **D**ifficilis tñ multū difficilis sapor creatoris
et creatē eternitatis ⁊ temporeis lucis increate ⁊ lucis
illuīnate. **O** lux perpetua. cuncta creata transcendens
luīa. fulgura coruscationes. de sublimi penetrantem
oīa intima cordis mei. purifica. clarifica. letifica et
viuifica. spm̄ meū cū suis potencijs ad herendū tibi
iubilosis excessibus. **O** quando veniet hec beata et
desiderabilis hora vt tua me facies presentia. vt sis
michi oīa in omnibus. **Q**ūdiu hoc datū non fuit
nullū plenū gaudiū erit. **A**dhuc pro dolor viuit
in me homo vetus non est totus crucifixus non est
perfecte mortuus adhuc concupiscit fortiter contra
spiritū bella mouet intestina. nec regnū aīe patitur
esse quietū. **S**ed tui qui dñaris potestati maris et
motum fluctuū eius tu mitigas exurge adiuua me.
Dissipa gentes q̄ bella volūt ꝑtere eos ī virtute tua
q̄ nō ē spes alia n̄ refugiū mihi. nisi ī te dñe deꝑ meꝑ
Qz nō est securitas a tēptacōe ī hac vita. **Cap. xxxvii**

Illi nunquam securus es in hac vita sed quo
aduixeris semper arma spiritualia tibi sunt
necessaria. **I**nter hostes versaris et a dextris
et sinistris impugnaris. **S**i ergo non videris vndiq̄
scuto patientie non eris diu sine vulnere. **I**nsuper
si non ponis cor tuū fixē in me cum mea voluntate
cuncta paciendī propter me non poteris ardorem

istum sustinere. **N**ec ad palmā pertingere beatorum
Oportet te ergo vtilit̃ oīa ptransire ⁊ potētī manu
vti aduersus obiecta. **N**am vincenti dat̃ manna et
torpenti reliquit̃ multa miseria. **S**i quis in hac vita
requiem quomō tūc puenies ad eternā requiē. **N**on
ponas te ad multā requiē sed ad magnā patientiā.
Quere verā pacē non in terris s̃ in celis. nō in hoīb̃
nec in terris creaturis sed in solo deo. **P**ro amore dei
debes oīa libenter subire. labores scilicet ⁊ dolores.
temptacōes. vexacōes. anxietates. necessitates. infir-
mitates. iniurias. oblocutiones. reprehensiones. hu-
miliationes. cōfusiones. correctiones ⁊ del̃pctiones.
Nec iuuant ad virtutē. hec probant crisi timorem.
hec fabricant celestem coronā. **E**go reddā mercedem
eternā p breui labore. infinitā gloriā p transitoria
confusione. **P**utas tu q̃ semper habebis p tua volū-
tate consolacōes spirituales sancti mei. nō habuerūt
semper tales. sed multas grauitates ⁊ temptationes
varias magnasq̃ desolacōes s̃ patienter sustinuerūt
se in omnibus. ⁊ magis confisi sunt deo qm̃ sibi
scientes q̃a non sunt condigne passionēs h̃ tēporis
ad futurā gloriā promerendū. **V**is tu statī habere
q̃ multi post mltas lacrimas ⁊ magnos labores vix
obtinuerunt. **E**xpecta dominū vtilit̃ age ⁊ pfortare
Noli diffidere. noli discedere. sed corpus ⁊ animam
expone constant̃ p gloriā dei. **E**go reddā plenissime
ego tecū ero in omni tribulatione.

Contra vana hominum iudicia Cap. xxxviii

Illi iacta cor tuū firmiter in dño ⁊ humanū
ne metuas iudiciū. **V**bi te conscientia pium
reddit ⁊ infontem. **B**onū est ⁊ beatum taliter
pati si hoc erit graui humili corde et deo magisq̃m
sibi ipsi confidenti. **M**ulti multa locuntur. **E**t ideo
parua fides est adhibenda. **S**ed et omnibus satis
esse non est possibile. **S**i paulus oīb̃ studuit in dño

placere et oībus oīa factus est. tū etiā pro minimo
duxit q̄ ab humano die iudicat⁹ fuerit. Egit satis
pro aliorū edificatione ⁊ salute quantum in se erat ⁊
poterat. sed ne ab alijs aliquādo iudicaretur vel nō
deficeret cohibere non potuit. Ideo totū deo ꝑmisit
qui totū nouerat ⁊ pacientia ac humilitate contra
ora loquenciū iniqua aut etiam vana aut mentosa
cogitantū atq; pro libitu suo queq; iactantiū se de-
fendit. Respondit tamē interdū. ne infirmis ex sua
taciturnitate generaretur scandalū. Quis es tu vt
timeas a mortali hoīe hodie est ⁊ cras non cōparet.
Deū time ⁊ hominū terrores non expauesces. Quid
potest aliquis in te verbis aut iniurijs. sibi potius
nocet qm̄ tibi nec poterit iudiciū dei effugere q̄cūq;
est iste. Tu habe deum ꝑte oculis et noli contendere
verbis querulosis. Q̄ si ad presens tu videris suc-
cumbi ⁊ confusionem pati. quā non meruisti. ne in-
digneris ex hoc neq; ꝑ impatientiā. minuas coronā
tuā sed ad me potius respice in celū qui potens sum
eripere ab oīni ꝑfusione ⁊ iniuria ⁊ unicuiq; reddere
secundū opera sua. De pura ⁊ integra sui resig-
natione ad obtinendā cordis libertatē. Cap. xxx.

Reli quē te ⁊ inueies me. Sta sine electiōe
et oīni ꝑprietate. ⁊ lucraberis semp. Nā ⁊ ad-
iūciē tibi amplior gracia statū vt te resigna-
ueris nec resūperis. Dñe q̄ciens me resignabo et in
quibus me relinquā. Semp ⁊ in oīni hora. sicut in
paruo sic ⁊ in magno. Nichil exāpio sed in oībus te
nudatū inuenire volo. Alioquin quomodo poteris
esse me⁹ ⁊ ego tuus nisi fueris ab oīni ꝑpria volun-
tate intus ⁊ foris spoliatus. Quāto celerius hoc agis
tanto melius habebis. ⁊ quanto plenius ⁊ sincerius
tanto plus michi placebis ⁊ amplius lucraberis.
Quidā se resignant sed cū aliqua excepcoe. Non enī
plene deo ꝑficiunt ideo sibi puidere satagūt. Quidā

etiam pumo totum offerunt sed postea temptatiōe
pullante ad propria redeāt ideo minime in virtute
pfiūnt. **N**ō ad vera puri cordis libertatē et iocunde
familiaritatis mee graciā non ptingent nisi integra
resignacōe ⁊ cotidiana sui imolacōe pri⁹ facta sine
q̄ nō stat nec stabit vni⁹ fructiua. **D**ixi tibi sepiissime
et nūc itēz dico. **R**elinq̄ te resigna te ⁊ frueris mag-
na interna pace. **Q**uā totū p toto nil exq̄re nil repetere
Sta pure ⁊ inhesitanter in me ⁊ habebis me. **E**ris
liber i corde ⁊ tenebre nō g̃rueabūt te **Q**uod hoc conare
hoc ora hoc desiderā vt ab omni proprietate possis
epoliari ⁊ nudus nudum ihesum sequi tibi mori
et michi eternaliter viuere. **T**unc deficient omnes
fantasie g̃turbationes inique et cure superflue. **T**unc
etiam recedet immoderatus timor ⁊ inordinatus
amor morietur.

**De bono regimine in
exercitijs ⁊ recursū ad deū in p̃culis** **Cap. xl**

Illi ad istud diligent tendere debes vt in om̃i
loco ⁊ actiōe seu occupacōe externa sis intime
liber ⁊ triumphus potens ⁊ sint omnia sub te
et tu non sub eis vt sis dominus actionum tuarum
et rector non seruus neq̃ emptici⁹ sed magis exemp-
tus verusq̃ hebreus in sortem et libertatem trans
filiorum dei qui stant super presentia et speculantur
eterna. **Q**ui trāsitoria sinistro intuent̃ oculo et textu
celestia. **Q**uos temporalia non trahunt ad inheren-
dum sed trahunt ipsi magis ea ad bene seruiendum
prouē ordinata sunt a deo ⁊ instituta a sūmo pon-
tifice qui nil inordinatum relinquit in sua creatura
sed etiā in om̃i euentu stes nō in apparentia externa
non oculo carnali lustras visa vel audita sed mox
in qualibet causa intras cū mox s̃rintabernaculū ad
consulendū dominū. **A**udies nonnunq̃m diuinum
responsū et vedies instructus de multis presentibus
et futuris. **S**emper enim recursum habuit moyses

ad tabernaculū p dubijs ⁊ questionibus soluendis
fugitq; ad orationis adiutoriū p periculis ⁊ impro-
bitatibus hoīm subleuandis. Sic ⁊ tu pfugere debes
in cordis tui secretariū diuinū intentius implorādo
suffragiū. Propterea nanq; iosue ⁊ filij israhel aga-
baonitis leguntur recepti q; os dñi prius non inter-
rogauerūt. sed nimīū creduli dulcibus sermonibus
falsa pietate delusi sunt.

importunus in negotijs.

¶ homo non sit

Capitulum xli.

Eli cōmitte michi semper causā tuā ego bene
disponā eam in tempore suo. Expecta ordi-
nationem meā. et senties inde profectū. Dñe
satis libent̃ tibi om̃es res pmitto. q; paz potest mea
cogitatio pficere. Vtinā nō multū adherere futuris
eventib; s; ad beneplacitū tuū incunctant̃ me offerre
Sili sepe homo rē aliquā vehement̃ agitāt quā desi-
derat sed cū ad eā puenit. aliter sentire incipit q̃a
affectiones circa idē nō sūt durabiles s; magis de vno
ad aliud impellūt. Nō est ergo nimīū etiā in minis
seipm relinq̃re. Verus profectus hoīs est abnegatio
sui ip̃s. Et homo abnegatus valde liber est ⁊ secur⁹
Sed antiqu⁹ hostis oībus bonis aduersans a temp-
tacōe non cessat ⁊ die noctuq; graues molit̃ insidias
si forte in laqueū decep̃cōis possit p̃cipitare incautū.
Vigilate ergo ⁊ orate dicit dñs vt non intretis in
temptationem. ¶ homo nichil boni ex se habet
et de nullo gloriari potest.

Capitulum xlii.

Omine qd̃ est homo q; memor es eius aut
filius hoīs quia visitas eū. Quid pmeruit
homo vt dares illi graciā tuam. Dñe quid
possum conqueri si me deseris aut qd̃ iuste obtendē
si qd̃ peto non feceris. Certe hoc in veritate cogitare
possum ⁊ dicere. Dñe nichil sum nichil possū. nichil
boni ex me habeo sed in oībus deficio ⁊ ad nichil
semper tendo. ⁊ nisi a te fuero adiutus ⁊ interius

confortatus totus efficior tepidus et dissolutus. **Tu**
autem dñe semper idem ipse es et permanes in eternū
semper bonus iustus et sanctus et bene iuste et sancte
agens oīa et disponens cūcta insipientia. **Sed** ego
qui ad defectū sum magis pronus q̃ ad profectum
non sū semper in eodem statu perdurans. q̃a septem
tempora mutantur super me. **V**eruntñ cito melius
fit cū tibi placuerit et manū porrexeris ad iutricem et
tu solus sine humano suffragio poteris auxiliari et
intantū p̃firmare ut vultus me⁹ ampli⁹ in diuersa
non mutetur sed in te vno p̃uertat̃ cor meū. et q̃escat
Vnde si bene scirem hūanā solacōem abijcere siue
propter deuotionem adipiscendā siue propter necessi-
tatem qua compellor te querere quia non est homo
qui me consoletur. tunc possem bene de gracia tua
sperare et te bono nouo exultacōis exultare. **G**racias
tibi vnde totū venit q̃cienscunq̃ michi bene succedit
Ego autem vanitas et nichilum ante te inconstans
homo et infirmus. **V**nde ergo possū gloriari aut cur
appeto reputari. **N**unq̃d de nichilo. **E**t hoc vanissi-
mum est. **V**ere inanis gloria. mala pestis vanitas
maxima quia a vera trahit gloria et celesti spoliat
gracia. **D**um enī homo cōplacet sibi displicet tibi.
Quā inhiat laudibus humanis priuatur veris vir-
tutibus. **E**st autem vera gloria et exultatio sancta
gloriari in te et non in se gaudere in noīe tuo et nō in
p̃pria virtute nec in aliqua creatura letari nisi p̃pter
te. **L**audetur igit̃ nomen tuū non meū. **M**agnificet̃
opus tuū nō meū. benedicat̃ nomen tuū sc̃m nichil
aut̃ michi attribuat̃ de laudibus hoīm. **Tu** gloria
mea tu exultatio cordis mei in te gl̃iaboe et exultabo
tota die. pro me autem nichil nisi infirmitatibus
meis. **Q**uerant autem iudei gloriā q̃ nō ab inuicem
est ergo hanc req̃ras q̃ a solo deo est. **O**is q̃dā gloria
humana omnis honor temporalis omnis altitudo

humana eterne glorie tue comparata vanitas est et
stulticia. **O** veritas mea ⁊ misericordia mea de⁹ me⁹
trinitas beata tibi soli laus honor virtus ⁊ gloria
per infinita secula seculorū Amen. **De contemptu**
omnis temporalis honoris. Capitulum cliij.

Hili noli tibi attrahē si videas aliq̃s honorari
et eleuari te autē despici ⁊ humiliari. erige cor
tuū ad me in celū ⁊ nō contristabit te ⁊ temptet
hoīm intris. **D**ñe in cecitate sum⁹. vaitate cito sedu-
cimur. Si recte me inspicio nunquā facta est michi
iniuria ab aliqua creatura. **V**nde nec iuste habeo
conqueri aduersū te. **Q**uia autem frequent ⁊ grauiē
peccavi tibi merito armať ⁊ tra me oīs creatā. **M**ichi
ergo iuste debet ⁊ fusio ⁊ ⁊ tēpt⁹. tibi autē laus honor
et gloria. **E**t nisi me ad hoc pparauero q̃ veli libent
ab oīi creatura despici ⁊ relinqui atq; penit⁹ nichil
videri non possum interius pacificari ⁊ stabiliti nec
spiritualiter illuminari nec plene tibi vniri.

Quā pax non est ponenda in hoīb⁹ **Cap. cliiij.**

Hili ponis pacem tuā cū aliqua persona ppter
tuum sentire ⁊ conuiuere instabilis eris et
impacatus. **S**ed si recursū habeas ad semp
vuentem ⁊ manentem veritatem non contristabit
te amicus recedens aut moriens. **I**n me debet amici
dilectio stare ⁊ propter me diligendus est quisquis
tibi bonus visus est ⁊ multū carus in hac vita. **S**ine
me non valet nec durabit amicitia nec erit vera et
munda dilectio quā ego non copulo. **I**ta mortuus
debes esse talibus affectionibus dilectorum hominū
vt quantū ad te ptinet sine oīi humano optates
esse consortio. **T**anto homo deo magis appinquit
quanto ab humano solacō terreno longius recedit
Tanto etiā altius ad deū ascendit quanto pfundis
in se descendit. ⁊ plus sibiipsi vilescit. **Q**ui autem
sibi aliquid boni attribuit gratia; dei in se inuenire

impedit quia gracia spiritus sancti cor humile semp querit. Si scires te perfecte anichilare atq; omni creato amore euacuare tunc deberem tecum magna emanare. Quando tu respicis ad creatas subtrahit tibi aspectus creatoris. Disce te in oibus propter creatorē vincere. et tunc ad diuinā valebis cognitiōē peruenire. Quantumcūq; modicū sit si inordinate diligitur. et respicitur recordat a sūmo bono qđ sup oīa diligendū est. et respiciendū alias seducimur.

Contra vanā secularem scientiā.

Cap. xlv.

Non te moueant pulera et subtilia hoīm dicta. Non enī est regnū dei in sermone sed in virtute. Attende verba mea que cor accendunt et mentes illuminant. Inducūt cōpunctionem et variā ingerunt consolationem. Nunquā legas ad hoc verbū vt doctior et sapiētior possis videri. Stude mortificationem viciōr quia hoc amplius tibi proderit. qm multatū diff ciliū questionū. Cum multa legis et cognoueris ad vnum semper oportet redire principiū. Ego sum qui doceo hominem scientiā et clariorem paruulis tribuo intelligentiā quā ab hoīe posset doceri. Cui ego cito sapiens erit et multum in spiritu proficiet. Ve illis q mltā curiosa ab hoīb; inquirunt et de via michi seruendi parum curant. Veniet tempus quando apparebit magister cūctis dominus angelor cūctoz auditurus lectiones hoc est singulorū examinaturus conscientias. Et tunc scrutabitur iherusalem in lucernis et manifesta erunt abscondita tenebrar tacebūtq; argumenta. linguaz ego sum qui humilem in puncto eleuo mentem. vt plures eterne veritatis capiat rationes. q si qis decē annis studuisset in scholis. Ego doceo sine strepitu. verborum sine confusione opinionū. sine fastu honorū sine pugnatione argumentoz. Ego sū q doceo terrena despiciere. presentia fastidire. celestia querere

eterna sapere. honores fugere scandala sufferre omnē
spem in me ponere. extra me nil capere ⁊ sup omnia
me ardent amare. **N**ā qdaz aman do didicit diuina
et loquebat mirabilia plz pfect in relinquendo oia
qm in studendo subtilia. **S**ed alijs lo quor cōmunia
alijs specialia. aliquibus in signis ⁊ figuris dulciter
appareo quibusdaz vero in multo lumine reuela mi-
steria. **V**nde vox libroz sed nō eque omēs informat
quia intus sum doctoz veritatis scrutatoz cordis co-
gitationū intellectoz. actionū promotoz distribuens
singulis sicut dignum iudicauero.

De non attrahendo sibi res exteriores Cap. xlvj

Illi in multis oportet te esse insciū ⁊ estimare
te tanquā mortuū sup terrā. ⁊ cui totz mōdus
crucifixz sit. **M**ulta etiā oportet te surda auzē
pertransire. ⁊ q tue pacis sunt. magis cogitare. **V**t iliz
est oculos a rebus displicentibz auertē ⁊ vnicuiqz suū
sentire relinqre qm ptenciosis sermonibus deseruire
Si bene steteris cū xpo ⁊ ciz iudiciū aspexeris facilius
te victum portabis. **O** domine qulqz venimus. Ecce
dampnum defletur temporale ⁊ pro modico questu
laboratur et curatur. ⁊ spirituale detrimentū in obli-
uionem transit ⁊ vix sero reditur. **Q**uod parum vel
nichil pdest attendit. ⁊ qd necessariū est negligenter
preteritur. qā homo totus ad extetna defluit et non
resipiscat libens in exterioribus iacet.

Qz oibz nō ē cōcedū ⁊ d' facili lapsu verborz Ca. xlvij

O michi auxiliū domine de tribulatione qā
vana salus hominis. qm sepe ibi nō inueni
fidem vbi me habere putavi. **Q**uociens etiā
ibi reperi vbi minus presumpsi. **V**ana ergo spes in
hominibus salus autem iustozum in te deus. **B**ene-
dictus sis domine deus meus que accidunt nobis.
Infirmi sumz ⁊ instabiles cito fallimur. ⁊ pmutamr
Quis est homo q ita caute ⁊ circūspectē in omnibz

se custodire valet vt aliquando in aliquâ decepçem
vel perplexitatem non veniat. **S**ed qui inte domine
confidit ac simplici ex corde querit non tam facile la-
bitur. etsi incidet i aliquâ tribulationem quocunq;
fuerit etiam implicatus. per te citius euacuetur. aut
a te consolabitur q̃a nō deseris in te sperantem vsq;
in finem. **R**arus fidus aīcus in cunctis amici pseue-
rans pressuris. **T**u dñe tu solus es fidelissimus in
oībus ⁊ pret̃ te nō est alter talis. **Q**uā bene sapuit
sancta aīa illa que dixit. **M**ens mea solidata est ⁊ in
xp̃o fundata. **S**i ita mecū foret non tam facile timor
hūanus me sollicitaret nec verborū iacula mouerēt.
Quis oīa preuidere q̃s precauere fut̃a mala sufficit.
Si p̃uisa sepe etiā ledunt q̃d improuisa nisi grauit̃
ferūt. **S**ed q̃ ~~miser~~ non melius p̃uidi. **C**ur etiā t̃q;
facile alijs credidi. **S**ed hoīes sumus. ne aliud q̃m
fragiles hoīes sumus. etiā si angeli a multis estima-
mur ⁊ dicimur. **C**ui credas dñe. cui nisi tibi. **V**eritas
es que non fallis nec falli potes. **E**t rursum omnis
homo mendax. ⁊ infirmus et instabilis. ⁊ labilis
maxime in verbis. **I**ta vt statim vix credi debeat q̃d
rectū in facie sonare videtur. **Q**uā prudenter premo-
nuisti cauendū ab hoībus ⁊ quia inimici hominis
domestici eius nec credendum. **S**i quis dixerit. **E**cce
hic aut ecce illic. **D**octus sum dāpno. ⁊ vtinam ad
cautelam maiorem ⁊ non ad insipientiam michi.
Cautus esbait q̃daz cautus esto. serua apud te quod
dico. **E**t dū ego sileo ⁊ absconditū credo. nec iste silcre
potest qui silendū petiit sed statim prodit me ⁊ se/et
abiit. **Q**uod huiusmodi fabulis ⁊ in cautis hominibus
protege me dñe. ne in manus eorū incidam. ne vnq;
talīa cōmittam. **V**erbū verū et stabile da in os meū
et linguam callidam longe fac a me. **Q**uod pati nolo
omnino cauere debeo. **Q**uā bonum ⁊ pacificum
de alijs silere nec indifferenter omnia credere neq; de

facili vltcrius effari paucis seipm reuelare. te semper
inspectore cordis q̄rete nec oia v̄eto verboꝝ circūfiri
sed oia intima nec exterieꝝa secundū beneplacitū tue
voluntatis optare p̄firi. Qm̄ tutū est p̄ conseruacōe
celestis gracie humanā fugere apparentiā. n̄ appetere
que foris ammiracionem prebere vident̄ sed ea tota
seculitate sectari q̄ vite emendacōem dant ⁊ feruore
qm̄ multis nocuit virtus scita ac p̄pete laudata. qm̄
sane p̄fuit gracia silentio seruata in hac fragili vita
que tota temptatio fertur ⁊ militia. De p̄sidentia
in deo habēda qm̄ insurgūt verboꝝ iacta Cap̄ xlviii

Huic ita fortit̄ ⁊ spera in me. Quid enī s̄t verba
nisi verba. Per aerē volāt. s̄ lapidē nō ledūt
Si res es. cogita q̄ libent̄ te emēdare velis. Si
nichil tibi p̄scius pensa q̄ velis libent̄ hoc p̄ deo susti-
nere. Datū satis est. vt vel verba interdū sustineas q̄
nec dū forcia verbera tolletare vales. Et q̄re taz pua
tibi ad cor transeunt. nisi quia adhuc carnalis es. et
hoīes magisqm̄ oportet attendis. Nam q̄a despici
metuis reprehēdi p̄ excessibus nō vis. ⁊ exultationū
vmbacula q̄ris. Sed inspicite te melius ⁊ agnosces
q̄a viuit in te adhuc mundus ⁊ van⁹ amor placēdi
hominib⁹. Qū enī bassari fugis ⁊ p̄fundi p̄ defectib⁹.
constat itaq̄ q̄ nec verus humilis sis nec vere mūdo
mortu⁹ nec mūdo tibi crucifixus. Sed audi verbū
meum ⁊ nō curabis decēmilia verba hominū. Ecce
si cūcta p̄trate dicerent̄ q̄ fingi maliciosissime possūt.
quid tibi nocere possent si omnino trāsire p̄mitteres
nec plusqm̄ festucā p̄penderes. Nunquid vel vnum
capillū tibi extrahere possent. Sed qui cor intus non
habet nec deum pre oculis facili⁹ verbo mouetur vi-
tuperacōis. Qui aut̄ in me cōfidit nec p̄prio iudicio
stare appetit. absq̄ humano terrore erit. Ego enim
sum iudex et cognitor omniū secretorū. Ego scio qua
liter res acta ē. Ego iniuriantē noui ⁊ sustinentem.

a me exijt verbum istud . me permittente accidit vt
reuelentur ex multis cordibz cogitationes. Ego res
et innocentem iudicabo sed occulto iudicio vtrunq;
ante probare volui. Testimonium hoim sepe fallit
meu iudiciu veru est . stabit ⁊ non subuertetur. **I**acet
plerunq; ex paucis ad singula patet . nunqua tamen
errat . nec errare potest etiam si oculis insipientiu no
recte videatur. Quid me ergo curandum est in omni
iudicio . nec proprio immitendū arbitrio. **I**ust⁹ enī
non contristabitur / q̄cquid ei a deo acciderit. **E**tia; si
iniustu aliquid contra eū prolatu fuerit . non multu
curabit. Sed nec vane exultabit si per alios excuset
rationabiliter. **M**ensat namq; q̄a ego sum scrutans
corda ⁊ res q̄ non iudico secundū faciem ⁊ humanā
apparentiā. **N**ā sepe in oculis meis reperit culpabile
q̄d hoim iudicio creditur laudabile. **O**ne deus iuste
fortis ⁊ paciens q̄ hoim nostri fragilitatē ⁊ prauitatē
esto robur meū ⁊ tota fiducia mea. **N**on enim michi
sufficit conscientia mea / tu nosci q̄d ego nō noui. **E**t
ideo in omni reprobensione humiliare me debui . et
mansuete sustinere. **I**gnosce quoq; michi propicius
quociens sic non egi ⁊ dona iterū graciā amplioris
sufferencie. **M**elior est enī michi tua copiosa miseri
cordia ad consecutiōem indulgētie / q̄m mea oppiata
iusticia / pro defensione latentis ꝓscientie. **E**t si nichil
michi conscius sum tamen in hoc me iustificare non
possū . q̄ remota misericordia tua non iustificabit in
ꝓspectu tuo oīs viuens. **Q**u oīa graua p etna vita

Illi nō te frangāt sūt tolleranda. **C**ap. xlix.
labores quos assumpxisti ꝓpter me nec tribu
ationes te deiciant vsq; quaq; . sed mea ꝓ
missio in omni euentu te roborat ⁊ consoletur. **E**go
sufficiēs sū ad reddendū sup omēz modū ⁊ mensurā
Non diu h̄ laborabis neq; semp grauaberis doloribz
Expecta paulisper ⁊ hēbis celerē finē maloz. **V**eniet

una hora quando cessabit omnis labor & tumultus
Modicu est. et breue est. omne qđ transiit cũ tempore
Age qđ agis fideliter. labora in vinea mea. ego ero
merces tua. **P**eribe. lege. cāta. geme. tace. ora. sustine
vitaliter conūcia. **D**igna est his omnibz et maioribz
prelijs vita etna. **V**eniet & par in die una q̄ nō ta est
dño & erit nō dies neq; nox. huius scilicet tēporis. s̄
lux ppetua. claritas infinita. pax firma & requies se-
cura. **N**on dices tunc. quis me liberabit de corpore
mortis huius neq; clamabis. **N**eu michi quia inco-
latus meꝝ plongatꝝ est. quoniā precipitabit mors.
et salus erit in defediua. anxietas nulla. iocunditas
beata. societas dulcis & decora. **O** si vidisses sanctorū
in celo coronas ppetuas. quanta q̄ nunc exultabunt
gloria qui huic mundo olim cōtemptibiles. & quasi
vita ipsi indigni putabant. **P**rofecto te statim humi-
liat. res vsq; ad terram & affecta res potiꝝ omnibus
subesse qm̄ vni p̄esse. nec huius vite letos dics con-
cupisceres. sed magis pro deo tribulari gauderes et
pro nichilo inter homines. reputari maximū lucrū
duceres. **O** si tibi hec saperent et pfunde ad cor tran-
sirent. quomodo auderes vel semel conqueri. **N**onne
pro vita eterna cūcta laboriosa sunt tolleranda.
Non est paruum quid p̄dere aut lucrari regnū dei
Leua igitur faciem tuā in celum. **E**cce ego & omnes
sācti meū qui in hoc seculo habuere certamen moro
gaudent. modo consolant. modo securi sunt. modo
requiescūt sine fine in regno p̄is mei pmanebūt.

De eternitatis & huius vite angustijs. Cap l.

O Superne ciuitatis mansio beatissima. o dies
eternitatis clarissima quā nox non obscurat.
sed summa veritas semper irradiat. **D**ies
semper letā. semper securā. et nunquam statum mu-
tans in contraria. **O** vtinā dies illa illuxisset. & cūcta
hec temporalia finē accepissent. **L**ucet qđem sanctis

perpetua claritate splendida sed nō nisi a longe per
speculū peregrinantibus in terra. **N**otum celi ciues.
q̃ gaudiosa sint illa gemūt exules filij eue q̃ amara
et tediosa sit ista. **D**e huius temporis parui et mali
pleni doloribus ⁊ angustijs ubi homo multis pec-
catis inq̃natur multis passionibus irritetur multis
terrozibus stringitur multis curis distenditur mul-
tis curiositatibus distrahitur multis vanitatibus
implicatur multis erroribus confunditur multis
laboribus atteritur temptacōibus grauat̃. delicijs
eneruatur egestate cruciatur. **Q**uando finis horū
maloz. quādo liberabor a miseria ⁊ seruitute vicioz
quanto memorabor dñe tui solius. quāto ad plenū
letabor in te. **Q**uando ero sine omni impedimento.
in vera libertate sine om̃i grauamēte mētis et corpis
quādo erit pax solida. pax in p̃turbabilis et secunda.
pax intus et foris. pax ex omni parte firma. **I**hesu
bone quando stabo ad vixendū te. quando contem-
plabor gloriam regnī. quando eris michi omnia in
omnibus. **Q**uando ero tecum in regno tuo quod
preparasti dilectis tuis ab eterno. **R**elictus sū paup̃
et exul in terra hostili ubi bella cotidiana ⁊ infortu-
nia maxima. **C**onsolate exiliū meū. mitiga dolorem
meū. q̃a ad te suspirat om̃e desideriū meū. **N**ā onus
michi totū est q̃cquid huius mundi fecit ad solaciū
Desidero te intime frui sed nequeo apprehendere.
Opto inherere celestibus sed deprimunt me res tem-
porales ⁊ immortificate passionēs. **M**ente om̃ibus
rebus superesse volo sed carne inuite eis subesse co-
gor. **D**ic ego homo infelix mecum pungno et factus
sum michimetipsi grauis. dum spiritus sūctū caro
querit esse deorsum. **Q**uid intus pacior dū mente
celestia pertracto. mox carnalium turba occurrit
oranti. **D**eus meus ne elongeris a me ne declines
in ira a seruo tuo. **S**ulgura coruscationem tuam et

dissipa eā·emitte sagittas tuas et conturbent omnes
fantasie inimici. **R**ecollige sensus meos ad te·fac me
obliuisci omnium mundanorum. **V**a cito abicere et
contēnere fantasmata vicioꝝ·Succurre michi eterna
veritas·vt nlla me moueat vanitas. **A**dueni celestis
suauitas·et fugiat a facie tua omnis impuritas·
Agnosce quoq; michi et misericorditer indulge·quo-
ciens preter te aliud in oratione reuoluo. **C**onfiteor
enim vere·q; valde distracte me habere osueui. **N**am
ibi multociens nō sum vbi corporalit̃ sto aut sedeo·
sed ibi magis sum·q̃ cogitationibus feror. **I**bi sum
vbi cogitatio mea est. **V**bi est frequenter cogitatio
mea·ibi est qđ amo·hoc michi cito occ̃rit qđ nat̃alit̃
delectat aut ex vsu placet. **V**nde tu veritas aperte
dixisti. **V**bi enim est thesaurus tuus ibi est et cor tuū.
Si celū diligo libent̃ de celestib; penso. **S**i mundū
amo·mundi felicitatib; gaudeo et de aduersitatib;
eius tristor. **S**i carnē diligo·q̃ carnis sunt sepe ima-
ginor. **S**i spiritū amo de spūalib; cogitare delector
Quecunq; enim diligo de his libenter loqr̃ et audio·
atq; talium imagines mecum ad domum reporto.
Sed beatus ille homo qui ppter te dñe oībus crea-
turis licentiā abeundi tribuit·q̃ nature vim facit·et
concupiscentias carnis feruore spiritus crucifigit vt
seruata conscientia·puram tibi orationem offerat.
Dignusq; sit interesse angelicis choris·oībus t̃renis
fozis et intus exclusis. **De desiderio etne vite et**
quanta sint certantibus bona promissa: Cap l j.

Illi cū tibi desiderū etne beatitudinis infūdi
desup sentis et de tabernaculo corporis exire desi-
piscis·vt claritatē meam sine vicissitudinis
vmbra ptemplari possis. **D**ilata cor tuum et omne
desiderū tuū·hanc sanctā inspirationē suscipe. **R**ed-
de amplissimas superne bonitati gracias·que tecū
sit dignanter agit·clementer visitat·ardenter excitat

potenter subleuat. ne proprio pondere ad tertena la-
baris. Negꝫ enī hoc cogitas tuo proprio accipis. sed
sola dignacōe supꝫe gracie ⁊ diuini respectꝫ q̄tenus
in virtutibus ⁊ maioꝝi humilitate ꝑficias ⁊ ad futa-
certamīa te ꝑpares. michiqꝫ toto cordis affectu adhe-
rere ac feruenti voluntate studeas deseruire. Sili sepe
ignis ardet sed sine fumo flāma nō ascendit. Sic et
aliquorum desideria ad celestia flagrant ⁊ tamen a
temptacōe carnalis affectꝫ liberi nō sunt. Idcirco nec
omnino pure ꝑ honore dei agūt. qđ tam desiderant
ab eo petunt. Tale est ⁊ tuum sepe desiderīū qđ insi-
nuasti fore tam importunū. Non enī est hoc putū et
ꝑfectum. qđ ꝑpria cōmoditate est factū. Pete non qđ
tibi ē delectabile ⁊ cōmodū. sꝫ qđ michi ē acceptabile
atqꝫ honorificū. q̄a si recte iudicas ordinacōem meā.
tuo desiderio ⁊ omni desiderato preferre debes ⁊ seqꝫ
Nam desiderīū tuū ⁊ frequentes gemitꝫ audiui. Nā
velles in libertate glorie filiorum dei esse. Nam te de-
lectat domus eterna ⁊ celestis patria gaudio plena.
sed nondū venit hora ista. Et adhuc aliud tempus
belli. tēpus laboris. ⁊ ꝑbationis. optas sūmo reple-
ri bono sed non potes. hoc assequi modo. Ego sum ex-
pecta me dicit dñs. donec veiat regnū dei. Probādꝫ
es adhuc in trīs ⁊ in multis exercitandus. Cōsolacō
tibi interdū dabit. sed copiosa sacietas nō concedit.
Confortare igitꝫ et esto robustꝫ. tā in agendo q̄m in
patiēdo nature cōtraria. Oportet te nouū induere
hominem ⁊ in altūm vicum mutari. oportet te sepe
agere quod non vis. ⁊ qđ vis oportet te relinquere.
Quod alijs placet processum habebit. qđ tibi placet
vltꝫa nō ꝑficiet. Quod aliqꝫ dicūt audietur. quod tu
dicis ꝑ nichilo cōputabit. petent aliqꝫ ⁊ accipient. tu
petes nec impetrabis. Erunt aliqꝫ magni in ore ho-
minū. de te autem tacebitur. Alijs hoc vel illud cō-
mittetur. tu aut ad nichil vtilis iudicaberis. ꝑꝫ hoc

natura cōtristabit. ⁊ magnū certamen sustinebit sed
similes hec portaueris. In his ⁊ similibus. multis
probari solet fidelis dñi seruus. qualiter se abnegare ⁊
in omnibus frāgere queat. Vix est aliqd tale in quo
tantundē mori indiges sicut videre ⁊ pati q̄ volūtati
tue sunt aduersa. Maxime autem cū discōuenientia
que minus tibi vtilia apparēt fieri iubent. Et q̄a nō
audes resistere alicui p̄cati sub dominio constitutus
Ideo durū tibi videtur ad nutū alterius ambulare ⁊
omne propriū sentire obmittere. Sed pensa fili horū
fructum / laborem celerem / finem atq; premiū nimis
magnū / ⁊ habebis inde grauamen / sed fortissimum
patientie tue solamen. Nā ⁊ p̄ modica hac volūtate
quā nunc sponte deseris / habebis voluntatem tuam
in celis. Ibi aderit tibi totius boni facultas / sine ti-
more amittendi. Ibi voluntas tua vna semper
mecum / nil cupiet extraneum priuatum. Ibi nullus
resistet tibi. Nemo de te q̄ratur nemo te impediet.
nichil obuiabit. sed cuncta desiderata simul erunt
presentia / totūq; affectū tuū reficient. et adimplebūt
vsq; ad summū. Ibi reddā gloriā pro contumelia
p̄fessa / palliū laudis. pro merore. pro loco nouissimo
secreto regni in secula. Ibi apparebit fructus obedi-
entie / gaudebit labor penitentie / et omnis subiectio co-
ronabitur gloriose. Nunc ergo inclina te humiliter
sub omnium manibus. nec tibi sit curā quis hoc
dixerit vel iusserit / sed hoc magno opere curato v t
siue p̄latus siue minor aut equalis. aliquid a te
exposcerit vel inuenierit. pro bono totum accipias
et sincera voluntate studeas adimplere. Querat
alius hoc alius illud. gloriatur ille in illo et iste in
isto. Laudeturq; millies mille. tu autem nec in isto
nec in illo / sed in tui ipsius gaude contemptu. et in
mei solius beneplacito ac honore. Hoc optandum
est tibi / ut siue per vitam siue per mortem deus in

te semper glorificetur.

se debet in manus dei offerre

Qualiter homo desolat?

Capitulum liij.

Domine deus sancte pater/sis nunc et in eternum
benedictus/et sic vis sic factus est. et quod facis bonum
est/letetur in te seruus tuus non in se nec in aliquo
alio/et tu solus leticia vera/tu solus spes mea et corona
mea/tu gaudium meum et honor meus domine. quid habet
seruus tuus/nisi quod a te accepit etiam sine merito
suo. Tua sunt omnia que dedisti et fecisti. **P**auper sum
et in laboribus meis a iuuentute mea et tristitatur anima
mea nonnunquam usque ad lacrimas. quoniam etiam perturbatur
ad se propter imminentes passionem. **D**esidero pacis
gaudium. pacem filiorum tuorum flagito/qui in lumine
consolationis a te pascuntur. Si das pacem. si gaudium
sanctum infundis/erit anima serui tui plena modu-
latione et deuota in laude tua. **P**er si subtraxeris te
sicut sepius soles/non poterit currere viam man-
datoe tuorum/sed magis ad tundendum pedus genua
eius incuruantur. quia non est illi sicut heri et nudius-
tertius/quando splendebat lucerna tua super caput
eius/et sub umbra alarum tuarum protegatur a tem-
pationibus irruentibus. **P**ater iuste et semper lau-
dande/venit hora ut probetur seruus tuus. **P**ater
amante dignum est. ut hac hora paciatur pro te ali-
quid seruus tuus. **P**ater perpetue venerande/venit
hora quam ab eterno presciebas affuturam/ut ad modicum
tempus succubatur foris seruus tuus/viuat vero semper
apud te intus. **P**aululum vilipendatur/humilietur
et deficiat coram hominibus. passionibus contera-
tur et languoribus. et iterum tecum in aurore noue lucis
resurgat. et in celestibus glorificetur. **P**ater sancte
tu sic ordinasti. et sicut voluisti et factum est. quod
precepisti. **P**er enim est gratia ad amicum tuum/pati
et tribulari in mundo pro amore tuo/quocienscumque
et a quocumque id permiseris fieri. **P**erine consilio et

prouidentia tua. ⁊ sine causa nichil fit in terra. **B**onum michi domine q̃ humiliasti me. vt discam
iustificationes tuas. et omnes electiones cordis atq̃
presumptiones abijciās. **V**tile michi est q̃ confusio
cooperuit faciem meam. vt te potius q̃m homines
ad consolandum requiram. **I**didici etiam ex hoc
inscrutabile iudiciū tuum expauescere. qui affligis
iustum cum impio. sed non sine equitate ⁊ iusticia.
Gracias tibi quia non pepercasti malis. ⁊ attriuiſti
me verberibus amaris. infligens dolores ⁊ immitēs
angustias intus ⁊ foris. **N**on est qui conſoletur ex
omnibus que sub celo sunt. nisi tu dñe deus meus
celestis medicus animarū. qui percutis ⁊ sanas de-
ducis ad inferos ⁊ reducis. **D**isciplina tua super me.
et virga tua ipsa me docebit. **E**cce pater dilecte in
manibus tuis sum ego. sub virga correctionis tue
me inclino. percutite dorsum meum vt curuem ad vo-
luntatem tuam tortuositatem meam. **S**ac me pium
et humilem discipulum. sicut bene facere consueuisti.
vt ambulem ad omnem nutū tuū. **T**ibi me ⁊ omnia
mea ad corrigendū cōmendo. **M**elius est enim hic
corripī q̃ in futuro. **T**u scis oīa ⁊ singula. et nichil te
latet in būana conscientia. **A**ntequā fiant nostri fu-
tura. ⁊ non opus est tibi vt q̃s doceat te. aut moneat
de hīs que geruntur in terra. **T**u scis quid expedit
ad profectum meū. et quantū deseruit tribulatio ad
rubiginem viciorū purgandā. **S**ac meū desideratū
beneplacitum tuum. ⁊ ne despicias peccaminosam
vitam meam. nulli melius nec clarius q̃m tibi soli
notā. **D**a michi domine hoc scire quod sciendū est.
hoc amare quod amandū est. hoc laudare quod tibi
sūme placet. hoc reputare quod tibi preciosū apparet.
hoc vituperare quod oculis tuis sordescat. **N**on me
finas secundū visionem oculorū exteriorū iudicare.
neq̃ secundum auditum aurium hominū. impiorū

sententiarē. sed in iudicio vero de visibilibus et spiri-
tualibus discernere/atq; sup oīa voluntatem bene-
placiti tui semper inquirere. **F**allunt sepe hominū
sensus in iudicando. **F**alluntur et amatores seculi
visibilia tantummodo amando. **Q**uid est homo
inde melior. q̃ reputatur ab homine maior. **F**allax
fallacem. vanus vanum. cecus cecum. infirmus in-
firmum decipit. dum exultat et veraciter magis con-
fundit. dum inaniter laudat. **N**am quantum vnus
quisq; est in oculis tuis tantū est et non amplius ait
humilis franciscus.

Et humilibus insistendū
est operibus et non deficitur a summis **Cap. liij.**

Hlli nō vales semp i seruetiozi desidio virtutū
stare nec in altiori gradu contemplacōis sistē.
sed necesse habes interdū ad originalem cor-
ruptelā ad inferiora descendere et onus corruptibilis
vite etiam inuite cū tedio portare. **Q**ūdiu mortale
corp⁹ geris tediū senties et grauamē cordis. **O**portet
enī hoc sepe in carne de carnis onere gemere. eo q̃ nō
vales spiritualibus studiis et diuine contemplacōi
indefinenter inherere. **T**unc expedit tibi ad humilia
et exteriora confugere opera et in bonis adibus te
recreare. **A**duentū meū et supernā visitacōnem firma
confidentia expectare. **E**xiliū tuū et ariditatē mentis
patienter sufferre donec iterum a me visiteris et ab
omnibus anxietatibus libereris. **N**am faciam te la-
boris obliuisci et interna quiete perfrui. **E**xpandam
coram te prata scripturarum vt dilatato corde tute
incipias viā mandatorū meorū et dices. **N**on sunt
cōdigne passionēs huius temporis ad futurā gloriā
que reuelabitur in vobis.

Et homo nō reputet se consolacōe dignū
sed magis verberibus reū. **Cap. liiij.**

Omine non sū dignus solatione tua nec
aliq̃ spūali visitatione et ideo iuste mecum

agis quando me inopem et desolatum relinquis.
Si enim ad instar maris lacrimas fundere possem.
adhuc consolatione tua dignus non essem. Unde
nichil dignus sum quam flagellari et puniri. quia graviter
et sepe te offendi et multis valde te dereliqui. Ergo
vera pensata ratione nec minima dignus sum con-
solatione. Sed tu clemens et misericors deus qui non
vis perire opera tua ad ostendendum diuicias boni-
tatis tue in uasa misericordie. etiam preter omne meritum
proprium digneris consolari seruum tuum supra humanum
modum. Tue enim consolationis non sunt sicut humane
confabulationes. Quid egi domine ut michi conferres
aliquam celestem consolationem. Ego nichil boni me
egisse recolo. sed semper ad uicia pronus et ad emenda-
tionem piger fuisse. Verum est et negare non possum.
Si aliter dicerem tu stares contra me et non esset qui
defenderet. Quid merui pro peccatis meis nisi infernum
et ignem eternum. In ueritate confiteor quoniam dignus sum
omni ludibrio et contemptui tam deus me inter iustos et deuotos
tuos commemorari. Et licet hec egre audiam tamen aduersum
me pro ueritate peccata mea arguam ut facilius misericor-
dia tua me merear impetrare. Quid dicam deus et omni
confusione plenus. Non habeo os loquendi nisi hoc
tantum uerbum. Peccavi domine peccavi miserere mei.
Agnosce michi. Sine me paululum ut plangam dolorum
meum antequam uadam ad terram tenebrosam et optatam mortis
caligine. Quid tam maxime a teo peccatore misero requi-
ris nisi ut conuertatur et humiliet se pro delictis suis.
In uera contritione et cordis humilatione noscitur
spes uenie. reconciliatur turbata conscientia. reparatur
perdita gratia. tueretur homo a futura ira et occurrunt
libi mutuo in osculo sancto deus et penitens anima. Hu-
milis peccatorum contritio acceptabile est sacrificium
deus longe suauius odorans in conspectu tuo quam thuris
incensum. Hoc est gratum etiam unguentum quod facis pedibus

tuis infuncoi voluisti|q̄a cor contritū & humiliatum
nunquā respexisti. **I**bi est loc⁹ a facie ire inimici. **I**bi
emendat⁹ & abluit⁹ q̄ aliū de p̄tractū est & inquinatum.

Que gracia dei nō miscet⁹ trena sapiētib⁹. **Cap. 10**

Hilī preciosa est gracia mea|non patitur se
misceri extraneis rebus|nec consolacōnibus
terrenis. Obijcere ergo oportet oīa impedi-
mēta graciēsi optas eius infusio nem suscipere. **P**ere
secretū tibi|ama solus habitare|tecū nullius requirere
consolacōem|sed magis ad deū deuotā effunde prece
ut sp̄s dā tenās mentē & purā cōscientiā. **T**otū mōm
nichil estima|rei vocacōem oībus antepone exūcitō
Non enī poteris michi vacare|& in transitorijs pati
semper delectari. **Q**uod notis & caris oportet te elongari
et ab omī temporeali solacō mentem tenere priuatā.
Sic obsecrat beatus petrus apostolus|ut tanquam
aduenas & peregrinos in mundo|hoc se continent
cristi fideles. **Q**uanta fiducia erit morituro|quem
nullius rei aspect⁹ detinet in mūdo **S**ed sic segregatū
cor habere ab oībus eger nec dū capit animus|nec
animalis homo nouit interni hominis libertatem.
Quamēn si vere velis esse sp̄ualis|oportet te renunc-
tiare tam remotis q̄m propinqs|& a nemine magis
cauere q̄m a teipso. **S**i temetipsum perfecte viceris|
cetera facilius subiugabis. **P**erfecta victoria est|de
semetipso triumphare. **Q**ui enim sic semetipsum sub-
iectum tenet|ut sensualitas racōni & ratio in cūctis
obediat michi. hic vere victor est sui et dominus
mundi. **S**i ad hunc apicem scandere gliscis|oportet
te viriliter incipere|& securim ad radicem ponere|ut
cuellas & destruas occultam & inordinatam inclina-
tionem ad teipsum|& ad omne priuatū & materiale
bonum. **E**x hoc vicio q̄ homo seipsum nimis in-
ordinate diligit|pene totum pendet quicquid radi-
caliter vincendum est. **Q**uo deuicto et subacto malo

pax magna et tranquillitas erit continuo. Sed quia pauci sibiip[s]is perfecte mori laborant nec plene extra se in spiritu eleuari possunt. Qui autem libere mecum ambulare desiderat necesse est ut omnes prauas et inordinatas affectiones suas mortificet/atq[ue] nulli creature priuato amore concupiscenter inhereat.

De diuersis motibus nature & gr[ati]e.

Cap. lvi.

Hu[m]iliter aduerte motus nature & gracie. quia valde contrarie et subtiliter mouentur. et vix nisi a spirituali & intimo illuminato homine discernuntur. Omnes q[ui]dem bonu[m] appetunt et aliquid boni in suis dictis vel factis pretendunt. Ideo sub specie boni multi fallunt. Natura callida est et multociens trahit illa q[ui]at ac decipit. & se semper pro fine habet. sed gracia simpliciter ambulat ab omni specie mala declinat. fallacitas non pretendit et omnia pure propter deu[m] agit. In quo & finaliter requiescit. Natura inuite vult mori nec premi nec superari. nec subesse. nec sponte subiugari. Gracia vero studet mortificationi proprie resistit sensualitati querit subijci. appetit vinci. nec propria vult libertate fungi. sub disciplina amat tenci. nec alicui cupit dominari. sed sub deo semper viuere stare et esse/atq[ue] propter deum omni humane creature humiliter parata inditari. Natura pro comoto laborat. et quid lucri sibi ex alio proueniat attendit. Gracia autem no[n] q[uo]d sibi utile & promotosu[m] sit. sed q[uo]d multis proficiat magis considerat. Natura libenter honore[m] et reuerentiã accipit. Gracia vero omnem honorem et gloriam deo fideliter attribuit. Natura confusio[n]em timet. et contemptu[m]. gracia autem gaudet. pro nomine ihesu contumeliã pati. Natura ociu[m] amat et quietem corporalem. Gracia vero vacua esse non potest sed libenter amplectit[ur] laborem. Natura q[ui]t habere curiosa et pulcra & abhorret vilia et grossa.

Gracia vero simplicibus delectatur & humilibus
aspera non asperantur nec vetustis refugit indui
pannis. Natura respicit temporalia/gaudet ad lucra
terrena-tristatur de dñno-irritatur leui iniurie verbo.
Sed gracia attendit eterna/non inheret temporali-
bus-nec in perditione rerum turbatur-negq; verbis
durioribus acerbatur/quia thesaurũ suũ et gaudiũ
in celo vbi nil perit constituit. Natura cupida est/et
libencius accipit quã donat/amat ppria ⁊ priuata.
Gracia autem pia est & cõmunis/vitat singularia
contentatur paucis/beacius dare iudicat q̃ accipere.
Natura inclinat ad creaturas ad carnem ppriaꝝ ad
vanitates & discursus. Sed gracia trahit ad deũ et
ad virtutes/renunciat creaturis/fugit mundũ-odit
carnis desideria-restringit euaginacões-crubescit in
publico apparere. Natura libenter aliquod solacium
habet-externũ/in quo delectetur ad sensũ. Sed gracia
in solo deo querit consolati⁹ ⁊ in sũmo bono sup oia
visibilia delectari. Natura totũ agit propter lucrũ-⁊
ppriũ cõmodum-nichil gratis agere potest-sed aut
equale-aut melius-aut laudem-aut fauorem pro
benefactis consequi sperat-⁊ multum ponderari sua
gesta ⁊ dona concupiscit. Gracia vero nil temporale
querit-nec aliud premiũ quã deũ solũ-pro mercede
postulat-nec amplius de temporalibus necessarijs
desiderat/nisi quantum hec sibi ad affectuconem eter-
norum valeant deseruire. Natura gaudet de amicis
multis et propinquis-gloriatur de nobili loco et
ortu generis/atridet potentibus/blanditur diuitib⁹
applaudit sibi similibus. Gracia autem inimicos
diligit/nec de amicorũ turba extollitur-nec ortũ-nec
locum nataliũ reputat-nisi virtus maior ibi fuerit.
Fauet magis pauperi-q̃m diuiti-compatietur plus
innocenti q̃ potenti-congaudet veraci ⁊ non fallaci-
exhortatur semp bonos melioza Carismata emulici-

et filio dei per virtutes assimilari. **N**atura defectu
et molestia cito conquerit. **G**racia vero constanter
fert inopiam. **N**atura omnia ad se reflectit pro se
certat et arguit. **G**racia autem ad deum cuncta re-
ducit. **V**nde originaliter emenant; nichil boni sibi
ascribit nec arroganter presūmit. nec contendit nec
sententiam alijs presert. sed in omni et intellectu
eternae sapientiae ac diuino examīe se submittit. **N**a-
tura appetit scire secreta. et noua audire vult exteri⁹
apparere et multa per sensus experiri. **D**esiderat ag-
noscere et agere. ubi laus et amiratio procedit. **S**ed
gracia non curat noua nec curiosa perapere. quia to-
tum de vetustate corruptionis est ortum. cum nichil
nouum et durable sit super terraz. **D**ocet itaq; gra-
cia sensus restringere. vanam complacentiā ⁊ osten-
tationem reuitare. laudanda et digne miranda hu-
militer abscondere. et de omni re et omni scientia.
utilitas fructum atq; dei laudem ⁊ honorem querere.
Non vult se nec sua predicari. sed deū in donis suis
optat benedicere. qui cuncta ex mera caritate largitur.
Gracia supernale lumen est. quoddam dei speciale.
conū et proprie electoz signaculū. et pignus salutis
eternae. quia hominem de terrenis ad celestia sustollit.
et de carnali spiritualement efficit. **Q**uāto ergo natura
amplius premitur et vincitur. tanto maior gracia
infunditur. et cotidie nouis visitationibus interior
homo secundū imaginem reformatur. **D**e corrupcōe
nature ⁊ efficacia gracie diuine. **Cap. iiii.**

Omine deus meus q me creasti ad ymaginē
et similitudinem tuam. **C**oncede michi hanc
graciaz qm ostendistitam magnā ⁊ necessa-
riam ad salutem ⁊ vnicam pessimam naturā meā
retrahentem ad peccata ⁊ in perditionem. **S**encio
enī in carne mea legem peccati contradicentem. legi
mentis mee ⁊ captiuū me ducentem ad obediendū

sensualitati in multis nec possū resistere passiōibus
eius nisi assistat tua sanctissima gracia cordi meo
arcent infusa. Opus est gracia tua ⁊ magna gracia
ut vincat nāta ad malū semp pna ab adolescētia
sua. Natura p primū hoīem adam lapsa ⁊ viciata
p peccatū in omnes hoīes pena huius maculā redūdat.
et ipsa natura q̄ bene ⁊ recte a te p̄dita fuit p vicio
iā et infirmitate corrupte nature ponat eo q̄ motus
eius sibi relictus ad malū ⁊ ad inferiora trahit. Nā
modica vis que remansit est tanq̄ scintilla quedā
latens in cinere. Hec est ipsa ratio natalis circūfusa
magna caligine ad iudiciū habens boni ⁊ mali
veri falsiq̄ distantia. licet impotens sit adimplere
omne quod approbat nec pleno iā lumine veritatis
et nec sanitate affectionū suarum potatur. Hinc est
deus meus q̄ delector legi tue secundum interiorem
hoīem sciens mandatū tuū fore bonū iustū ⁊ sanctū
arguens etiā omne malū ⁊ peccatū fugiendū in carne
autem secūdo lege peccatū dum magis sensualitati
obedio q̄ rationi. Hinc q̄ velle bonū michi adiacet
perficere autem non inuenio. Hinc est q̄ sepe multa
bona propono sed q̄a gracia deest ad adiuvandū
infirmitatem meā ex leui resistantia resilio ⁊ deficiō.
Hinc accidit q̄ viā p̄fectionis agnosco qualiter agere
debeā dare satis video sed p̄prie corruptiōis pondere
pressus ad perfectiora non assurgo. O qm̄ maxime
est michi necessaria dñe gracia tua ad inchoandum
bonū ad p̄ficiendū ⁊ ad perficiendū nā sine ea nichil
possū facere omnia autem possum in te confortante
me gracia tua. O vere celestis gracia sine qua nulla
sunt p̄pria merita nulla q̄a nature ponderanda.
nichil artes nichil diuicie nichil pulcritudo nichil
fortitudo nichil ingeniū nichil eloquencia valent
apud te dñe sine gracia. Nā tona natē bonis ⁊ mal
it p̄muia. Electorū aut p̄prium tonū ē grā siue dilectio

qua insigniti digni habentur vita eterna. **T**antum
eminet hec gracia, vt nec donū prophetie. nec signorū
operatio. nec quantalibet alta speculatio aliquid
estimatur sine ea. **S**ed neq; fides. neq; spes. neq; alie
virtutes. tibi accepte sunt sine caritate et gracia. **O**
beatissima gracia que pauperem spiritu virtutibus
diuitem facis ⁊ diuitē multis bonis humilem corde
reddis. **V**eni descende ad me. reple me mane conso-
lacione tua. ne deficiat p̄lassitudinē et ariditate mētis
aīe mee virtus mea. **O**bscuro dñe vt inueniā graciaꝝ
in oculis tuis. sufficit enim michi gracia tua ceteris
nō obtentis que desiderat natura. **S**i fuero tēptat⁹
et vexatus turbacionibus multis non timebo mala.
dūmodo fuerit mecū gracia tua. **I**psa fortitudo mea
consiliū confert ⁊ auxiliū. **C**unctis hostibus potētior
est. et sapientior vniuersis sapiētibus. **M**agistra enī
veritatis. doctrix discipline. lumen cordis. solamen
pressure. sagatrix tristitie. ablatrix timoris. nutritrix de-
uocōnis. productrix lacrimarū. **Q**uid sum sine ea nisi
aridū lignū ⁊ stips inutilis. **T**ua ergo domine me
gracia semper preueniat. ⁊ sequat̄. at bonis opibus
iugiter presteet esse intentū. **P**er ihesum cristum filiū
tuum Amen. **Q**uod nosmetipsos abnegare et
cristum imitari debemus per crucem. **Cap. lviij.**

Illi quantum a te vales exire: tantum in me
poteris transire. **S**icut nichil foris ꝑcupiscere
internā pacem facit. sic se intent⁹ relinq̄re deo
coniungit. **V**olo te addiscere perfectā abnegationem
tui in voluntate mea sine contradictione et querela.
Pequere me ego sum via veritas et vita. **S**ine via
nō itur sine veritate nō cognoscit̄. sine vita nō viuūt
Ego sum via quā sequi debes veritas infallibilis
vita intermiabilis. **E**go sum rectissima via veritas
sup̄ma. vita vera vita beata. vita increata. si māseris
in via mea cognosces veritatem. ⁊ veritas liberabit

te. et apprehēdes vitā eternā. Si vis ad vitā ingredi
serua mandata. Si vis veritatem cognoscere crede
michi. Si vis esse discipulus meus abnega te et
ipsum. Si vis beatā vitā possidere. presentem vitā
contempne. Si vis exaltari in celo humilia te in
mundo. Si vis regnare meū porta crucem mecum
Soli enī serui crucis inueniunt viā beatitudinis et
vere lucis. Domine ihesu quia ardua erat via tua et
mundo despecta. dona michi te. cū mundi despectu
imitari. Non enī maior est seruus domino suo nec
discipulus super magistrū. Exerceatur seruus tuus
in vita tua quia ibi est salus mea et sanctitas vera.
Quicquid extra eā lego. vel audio nō me recreat nec
delectat plene. Fili qā hec scis et legisti oīa. beatus es
si feceris ea. Qui habet mādata mea et seruat ea ipse
est q̄ diligit me. ego diligā eū. et manifestabo ei me.
ipsum et faciā eum sedere meū in regno patris mei.
Domine ihesu sicut dixisti et promissisti sic utiq; fiat
et michi promereri cōtingat. Suscepi de manu tua
crucem et portabo eā vsq; ad mortē sicut imposuisti
michi. Vera vita boni monachi est crux. sed dux
paradisi. Inceptū est retro abire non licet nec relin-
quere oportet. Et a pergamus simul ihesus erit no-
biscū. Propter ihesū sūpsimus hanc crucem. propter
ihesū perseueramus in cruce. Erat adiutor noster qui
est dux noster et predecessor. En rex noster graditur
ante nos qui pugnabit pro nobis. Nequam viriliter
nemo metuat terrores. Simus parati mori fortiter
in bello et inferamus crimen glorie nostre vt fugia-
mus a cruce. Q̄ homo non sit nimis reiectus
quanto in aliquos labitur defectus. **Cap. lix.**

Hilli magis placet michi patientia et huilitas
in aduersis qm̄ multa iubilacō et exultatio in
p̄speris. vt qd̄ contristat paruū factū extra te
dictū. Si ampliū fuisset et moueri non debuisses. Sed

nunc permitte transire. Non est primū nec vltimum
erit si diu vixeris. Datis virilis es q̄m diu tibi nil
obuiat aduersi bene etiam consulis ⁊ alios nosci ro-
borare verbis. Sed cū ad ianuā tuā venit repentina
tribulatio deficiis consilio ⁊ robore. Attende magnā
fragilitatem tuam quā sepius experiris in modicis
obiectis. Tamen pro salute tua ista fiunt cum hec ⁊
similia cōtingunt. propone vt melius nosci ex corde
et si te tetigit. nec tamen deiciat nec diu implicet.
Adminus sustine patienter si non potes gaudenter
Etsi minus libenter audis ⁊ indignationem sentis.
repone te. nec paciaris aliquid inordinatum ex ore
tuo exire. Vnde paruuli scandaliscentur. Cito q̄scēs
commotione excitata ⁊ dolor internus dulcorabitur
reuertente gracia. Adhuc viuo ego iuuare te parat⁹
et solito amplius consati. Si confisus fueris michi
et deuote inuocaueris aminequior esto ⁊ ad maiore
sustinentiam attingere. Non est totum frustratum.
si te sepius percipis tribulatum vel grauiter temp-
tatum. Homo es ⁊ non deus. Caro es ⁊ nō angelus
Quomodo tu posses semper in eo dem statu virtutis
permanere. quando hoc defuit angelo in celo ⁊ pri-
mo homini in paradiso. Ego sum qui merentes
erigo sospitalitate ⁊ suam cognoscentes infirmitatē
ad meam proueho diuinitatem. Domine benedictū
sit verbū tuū dulce super mel ⁊ fauū ori meo. Quid
facerem in tantis tribulacōibus ⁊ angustijs nisi me
confortares tuis sanctis sermonibus dūmodo tandē
ad portū salutis peruenero. Quid cure est q̄ ⁊ quāta
passus fuero. Da finē bonū. felicitē da in hoc transitū.
Memento mei deus me⁹ ⁊ dirige me in recto itinere
in regnum tuum Amen.

De altioribus rebus et occultis dei iudicijs non scrutandis. Cap. lx.

Hilli caueas disputare de altis materijs et de
occultis iudicijs dei. Cur iste sic relinquitur.

et iste ad tantam gratiam assumitur. **C**ur etiam iste
tantum affligitur. et iste tam epimie exaltat. **I**sta omnem
humanam facultatem excedunt. nec ad inuestigandum
iudicium diuinum nulla ratio preualet. vel disputatio
Quando ergo hec tibi suggerit inimicus vel etiam
curiosi inquirunt homines. **R**esponde illud prophete.
Iustus es domine et rectum iudicium tuum. **E**t illud. **J**udicia
domini vera iustificata in semetipsa. **J**udicia mea me-
tuenda sunt non discutienda quia humano intellectui
sunt contemptibilia. **N**oli etiam inquirere nec dispu-
tare de meritis sanctorum quis alio sit sanctior. aut
quis maior fuerit in regno celorum. **T**alia generant
sepe lites et contentiones inutiles nutriunt quoque
superbiam et vanam gloriam unde oriuntur inuidie
et dissensiones. dum iste illum sanctum et alius alium
conatur superbe preferre. **T**alia autem velle scire et
inuestigare nullum fructum afferunt. sed magis dis-
plicent quia non sum deus dissentionis. sed pacis
que pax in humilitate vera que etiam in propria exalta-
tione consistit. **Q**uodam zelo dilectionis trabuntur
ad hos vel ad illos ampliori affectu. sed humano
potius quam diuino. **E**go sum qui cunctos condidi sanctos
ego donavi gratiam. ego prestici gloriam. ego noui
singulorum merita. ego preueni eos in benedictionibus
dulcedinis mee. **E**go prescui dilectos ante secula. ego
elegi eos de mundo. non ipsi me preelegerunt. **E**go
voxavi eos per gratiam. attraxi per misericordiam. **E**go
perduxi eos per temptationes varias. **E**go infudi
consolationes magnificas. **E**go dedi perseverantiam.
Ego coronavi eorum patientiam. **E**go primum et
nouissimum agnosco. **E**go omnes in estimabili di-
lectione amplector. **E**go laudandus sum in omnibus
sanctis meis. **E**go super omnia benedicendus sum. et
honorandus in singulis. quia sic gloriose magnificauit
et predestinaui sine ullis precedentibus propriis meritis.

Qui vnū de minimis meis cōtemplerit nec magnū
honorat. quia pusillū & magnū ego feci. Et qui de-
rogat alicui sanctorū derogat & michi & ceteris oībus
in regno sanctorū. Omnes vnū per caritatis vinculū
Idem sentiunt. idem volunt. & omnes in vnum se
diligūt. Adhuc autem quod multo altius est. plus
me qm sua merita diligūt. Nā super scriptū. & extra
propriā dilectionem tracti toti in amorem mei per-
gunt. In quo & scitīue quiescunt. Nichil est qd eos
auertere possit aut deprimere. quippe qui eternā veri-
tate pleni igne ardescunt inextinguibilis caritatis
Taceant igitur carnales & animales homines de
sanctorū statu differere qui non norunt nisi priuata
gaudia diligere. Demunt et addūt p sua inclinacōe
nō put placet eterne veritati. In multis ē ignorātia
eorū maxime pui parū illūiati. raro aliquem perfecta
spirituali dilectione diligere norunt. Multū adhuc
naturalī affectu & humana amicicia ad hos vel ad
illos trahuntur. et sicut in inferioribus se habent ita
et de celestibus p̄maginantur. Sed est distantia in-
cōperabilis que imperfecti cogitant. & q̄ illūiati viri
per reuelacōnem supernā specularunt. Caue ergo fili
de istis curiose tractare q̄ tuā scienciā excedunt. Sed
hoc magis satage. & intende. vt vel minimus in reg-
no dei queas inueniri. Et si quispiā sciret quis alio
sanctior esset. vel maior haberetur. in regno celorum
quid hec noticia prodest. nisi se ex hac cognitione
coram me humiliaret et in maiorem nominis mei
laudem exurgeret. Multo acceptius deo facit qui de
peccatorū suorū magnitudine & virtutū suarū p̄uitate
cogitat & qm longe a sanctorū perfectione distat qm
is qui deorum maiortate vel paruitate disputat.
Melius est sanctos deuotis precibus et lacrimis ex-
orare et eorum gloriosa suffragia humili mente
implorare qm eorū secreta vana inquisicōe p̄scrutari

Illi bene & optime contentantur si homines scirent
contentari & vaniloquio cōpescere. Non gloriantur
de proprijs meritis quippe qui sibi nichil bonitatis
ascribunt solū totū michi quoniā ipsis cuncta ex in-
finita caritate mea conaui. Tāto amore diuinitatis
replent^r et gaudio supereffluenti ut nichil eis glorie
nichilq; possit deesse felicitatis. Omnes sancti quanto
altiores in gloria. tanto humiliores in seipsis & michi
uiciniore & dilectiores existunt. Ideo q; habes scrip-
tum quia mittebant coronas suas ante deum et ce-
ciderunt. in facies suas coram agno & adorauerunt
uiuentem in secula seculorum. Multi querunt quis
maior sit in regno dei que ignorant. an cū minimis
erunt digni cōputari. Magnū est vel minimū esse in
celo ubi omnes magni sunt quia filij dei uocabunt^r
et erunt. Minimus erit in mille & peccator centum
annorū morietur. Cum enī quærent discipuli quis
maior esset. in regno celorū. tale audierunt responsū
Nisi conuersi fueritis & efficiamini sicut paruuli nō
intrabitis in regnū celorū. Quicunq; ergo humilia-
uerit se sicut paruulus iste maior est in regno celoz.
Ve eis qui cū paruulis humiliare se sponte dedig-
nantur quoniam humilis ianua regni celestis eos
nō admittet intrare. Ve etiā diuitibus qui habent
hic consolationes suas q̄a pauperibus intransibilibus
in regnū dei ipsi stabunt. foris euilantes. Gaudete
humiles et exultate pauperes quia uestrum est reg-
num dei si tamen in veritate ambulatis

Q̄ omnis spes & fiducia in solo deo est figenda.

Capitulum lxi.

Domine que est fiducia mea quā in hac vita
babeo aut qđ maius solaciū meū ex oībus
apparentibus sub celo. Nonne tu dñe deus
meus cui⁹ misericordie non est numerus. Vbi michi
bene fuit sine te. Aut quāto male esse potuit pñte te

Malo pauper esse ppter te qm diues sine te . Eligo
potius tecu in tra pegrinari qm sine te celu possidere
Vbi tu ibi celu atq ibi mors ⁊ infernus vbi tu no
es . Tu michi in desiderio es ⁊ ideo post te gemere et
clamare ⁊ exorare necesse e . In nullo deniq possum
plene confidere q in necessitatibus auxilietur oportu-
nis nisi i te solo deo meo . Tu es spes mea tu solator
meus et fidelissimus in omnibus . Omnes que sua
sunt querunt tu salutem mea ⁊ pfectum meum solu
modo pretendis ⁊ omnia michi in bonu conuertis .
Etiam si varijs temptationibus ⁊ aduersitatibus
exponas . Hoc totu ad vtilitatem mea ordinas qui
mille modis electos tuos pbare consueuisti . In qua
probatione nonminus diligi debes ⁊ laudari qm si
celestibus solacombus me repleres . In te ergo dne
deus meo pono totam spem mea ⁊ refugium . In te
omnem tribulationem ⁊ angustia constituo . quia
totum infirmu ⁊ instabilem inuenio quicquid extra
te conspicio . Non enim proderunt multi amici neq
fortes auxiliarij adiuuare poterunt . nec prudentis
consiliarij responsum vtile dare . neq libri doctorum
consolari nec aliqua preciosa substantia liberare nec
locus aliquis secretus aut amenus contutari si tu
ipse non assistas iuues confortes consolatis prestes
instruas ⁊ custodias . Omnia namq que ad pacem
videntur esse ⁊ felicitatem habenda te absente nichil
sunt . nichil felicitatis in veritate conferunt . Finis
ergo omnium bonoru ⁊ altitudo vite ⁊ pfunditas
eloquiorum tu es ⁊ in te super omnia sperare fortis-
simum solacium seruoꝝ tuoz . Ad te sunt oculi mei
in te confido misericordiaz pater . Benedic ⁊ sancti-
fica animaz meam benedictione celesti vt fiat habi-
tatio tua sancta ⁊ sedes eterne glorie tue . Nichilq
in templo tue dignitatis inueniat quod oculos tue
maiestatis offendat scdm magnitudinē bonitatis

tue ⁊ multitudinem miserationū tuarum respice in
me ⁊ exaudi orationem serui tui longe exultantis in
regione vmbre mortis. Protege ⁊ conserva animā
seculi tui · inter tot discrimina vite corruptibilis
ac comitante gracia tua dirige in viam ad patriam
perpetue claritatis Amen.

Explicit liber interne cōsolationis qui est tercius de
imitacōe xpi. Sequitur tabula huius libri tercii de
interna xpi locucōe ad aīam fidelem. Cap.

Qz veritas intus loq̃tur sine strepitu verboꝝ i

Qz verba dei cum humilitate sunt audienda et q̃ ea
multi non ponderant ij.

Oratio ad implorandū deuotiōis graciā iij.

Qz in veritate ⁊ huilitate corā deo p̃sundū est iiii

De mirabili effectu diuini amoris. v.

De probatione veri amoris vj.

De occultanda gracia siue huilitatis custodia vij.

De vili estimacōe sui ipsius in oculis dei viij.

Qz oīa ad deū sicut ad finē vltimū s̃t referenda ix.

Qz spreto mundo dulce est seruire deo x.

Qz desideria cordis examinanda sunt xi.

Qz de informacōe patientie ⁊ luctamine aduersus
concupiscentias xij.

De obedientia humilis subditi ad exemplum ihesu
cristi xij.

De occultis dei iudicijs considerandis ne extollā
mur xiiij.

Qualiter standum sit et dicendum in omni re deli
derabili xv.

Oratio pro beneplacito dei petficiendo xvj.

Qz verum solaciū in solo deo est querendū xvij.

Qz omnis sollicitudo in deo statuenda sit xviij.

Qz temporales miserie exemplo cristi equanimiter
sunt ferende xix.

De tollerancia iniuriarū ⁊ q̄s p̄ciens cōprober ꝑꝑ. xx.
 De ꝑfessione ꝑꝑrie infirmitatis ⁊ hꝫ vite mihiꝫs ꝑꝑi. xxi.
 Q̄ in deo sup oīa bona ⁊ dona req̄scentū est ꝑꝑi. xxii.
 De recordacōne multipliciū beneficiōꝝ dei ꝑꝑi. xxiii.
 De quatuor magnū importantibus pacē ꝑꝑi. xxiiii.
 Ibidem oīo ō malas cogitacōes ⁊ oīo ꝑ illuīacōne
 mētis. De euitacōe t̄io se inq̄ficōe sup altiꝫ vita ꝑꝑ. xxv.
 In quibus pax cordis ⁊ verus ꝑfectus ꝑsistit ꝑꝑ. xxvi.
 De eminentia libere mentis quā suplex oīo magis
 meretur q̄m frequens lectio ꝑꝑ. xxvii.
 Q̄ priuatus amor a summo bono retardat ꝑꝑ. xxviii.
 Ibidē oīo ꝑ purgacōe cordis ⁊ celesti sapiētia ꝑꝑ. xxix.
 Contra linguas detractorum ꝑꝑ. xxx.
 Qualiter instante tribulacōe deꝫ inuocandꝫ est ꝑꝑ. xxxi.
 De diuino petento auxilio et ꝑfidentia recuperande
 gracie ꝑꝑ. xxxii.
 De neglectu oīs creat̄e vt c̄atoꝝ possit inueniri ꝑꝑ. xxxiii.
 De abnegatione sui ⁊ abdicacōe omnis cupidi-
 tatis ꝑꝑ. xxxiiii.
 De instabilitate cordis ⁊ d̄ int̄cōe finali ad deū ꝑꝑ. xxxv.
 Q̄ amanti sapit deꝫ sup oīa ⁊ in omnibus ꝑꝑ. xxxvi.
 Q̄ nō est securitas a tēptacōe in illa vita ꝑꝑ. xxxvii.
 Contra vana hominum iudicia ꝑꝑ. xxxviii.
 De pura ⁊ integra resignatione sui ad obtinendum
 cordis libertatem ꝑꝑ. xxxix.
 De bono regimine in exercitijs ⁊ recurſu ad deū ꝑꝑ. xl.
 Q̄ homo non sit importunus in negocijs ꝑꝑ. xli.
 Q̄ homo nichil boni ex se habet ⁊ de nullo gloriari
 potest ꝑꝑ. xlii.
 De contemptu omnis temporalis honoris ꝑꝑ. xliii.
 Q̄ pax non est ponenda in hominibus ꝑꝑ. xliiii.
 Contra vanam ⁊ secularem scientiam ꝑꝑ. xlv.
 De non attrahendo sibi res exteriōres ꝑꝑ. xlvi.
 Q̄ omnibus non est credendum et de facili lapsu
 verborum ꝑꝑ. xlvii.

De confidentia in deo habenda quando insurgunt
verborum iacula xlviii.

Quod omnia grauia pro eterna vita sunt tolleranda lii.

De die eternitatis et huius vite angustijs l.

De desiderio eterne vite et quanta sint bona promissa li.

Qualiter homo desolatus se debet deo offerre lii.

Quod humilibus insistendum est opibus deficiat a summis liii.

Quod homo non reputet se consolacione dignum liiii.

Quod gratia dei non miscet terrena sapientibus lv.

De diuersis modis nature et gratie lvj.

De corrupcione nature et efficacia gratie diuine lvij.

Quod nosmetipsos abnegare debemus et christum sequi lviii.

Quod homo non sit nimis reiectus quando in aliquo
labitur defectus lix.

De altioribus rebus et occultis dei iudicijs non scrutandis lx.

Quod omnis spes et fiducia in solo deo est figenda lxi.

Sequitur nunc liber quartus de imitatione christi
in quo tractatur de venerabili sacramento altaris.

Sequitur deuota exhortatio ad sacramentum
communione. Vox christi.

Uenite ad me omnes qui laboratis et
onerati estis et ego reficiam vos dicit
dominus. Panis quem ego dabo caro mea
est pro mundi vita. Accipite et comedite
hoc est corpus meum quod pro vobis traditur
hoc facite in meam memoracionem. Qui

manducat meam carnem et bibit meum sanguinem in me
manet et ego in eo. Verba que locutus sum vobis spiritus
et vita sunt. Cum quanta sit deuotione christus
suscipiendus. Vox discipuli. Cap. i.

Hec sunt verba tua christe ihesu veritas eterna
quis non vno tempore plura nec in vno loco
scripta. Quia ergo tua sunt hec verba gratantur
mihi et fideliter cum dicta sunt audienda et accipienda. Tua
sunt et ea petulisti et mea que sunt quod pro salute mea ea

edidisti. libenter ea suscipio ex ore tuo. vt arcus infle-
rant cordi meo. Excitat me verba tate pietatis plea
dulcedinis ⁊ dilectionis. Si terrent me delicta ppria
et ad capiēda tanta misteria me reuerberat impura
pccācia pccat me dulcedo verborū tuorū. Sed onerat
me mltitudo vicioz meorū. Iubes vt fiducialit̃ a d te
accedas si tecū velim habere partem. ⁊ vt immortalitatis
accipiā alimoniam. si eternā cupiā obtinere vitaz
et gloriā. Venite inquit ad me omnes q̃ laboratis
et onerati estis ⁊ ego reficiam vos. O dulce ⁊ amica-
bile verbum in aure peccatoris qđ tu domine deus
meus egenum ⁊ pauperem inuitas ad cōmunionem
sanctissimi corporis tui. Sed quis ego sum domine
vt ad te presummas accedere. Ecce celi celorū te non
capiunt ⁊ tu dicis. venite ad me omnes. Quid vult
sibi ista benignissima dignatio ⁊ tam amicabile in-
uitatio. Quomodo ausus ero venire ad te qui nichil
boni sum conscius. vnde presume possū. quomodo
te introducam in domum meam quā sepius offendi
benignissimam faciem tuam. Reuerentur Angeli. et
archangeli metuunt sancti ⁊ iusti ⁊ tu dicis. venite
ad me omnes. Nisi tu domine hoc diceres quis vix
hoc crederet. Et nisi tu iuberēs. q̃s accedere attempta-
ret. Ecce noe vir iustus in archa quā fabricauit cen-
tum annis laborauit vt cum paucis saluaretur. Et
ego quomodo potero me vna hora sp̃are vt mūdi
fabricatorem cum reuerencia summam. Moyses fa-
mulus tuus magnus et specialis amic⁹ tuus archā
ex imputretilibus lignis fecit ⁊ eam mundissimo
auro vestiuit vt tabulas legis in ea reponeret. Et
ego putrida creatura audebo te creatorem et vite da-
torem taz facile suscipere. Salomon sapientissimus
regum israhel templum magnificum septem annis
in laudem nominis tui edificauit. Et octo diebus
festum dedicationis eius celebravit ⁊ mille hostias

pacificas obtulit et archam federis in clangore buc-
cine et iubilo in locum sibi preparatum sollempniter
collocauit. Et ego infelix et pauperrimus hominum
quomodo in domum meam te introducam. qui vix
expendere mihi mediant horā deuotā et vere vix semī
mediā. O mi deus quantum illi agere studuerunt
ad placendum tibi. heu qm pusillum est qd ego ago
qm breue expleo tempus. cū me ad cōmunicandum
dispono. Raro totus recollatus rarissime ab omni
distractione purgatus. Et certe in tua salutari deita-
tis presentia nulla debet occurrere indecens cogitacō
Nulla etiam occupare creatura quia non angelum
sed angelorum dominū suscepturus sū hospicio. Et
tamen valde magna distantia est. inter archā fede-
ris cū suis reliquijs et mundissimū corpus tuum cū
suis ineffabilibus virtutibus inter legalia illa sacri-
ficia futurorū figuratiua et verā tui corporis hostiā
omnium sacrificiorū antiquorū cōpletiuam. Quare
igitur non magis ad tuam venerabilem inardesco
presentiā. Cur me non maiori preparo sollicitudine
ad tua sancta sumenda. quādo illi sancte patriarche
et prophete reges quoq; et principes cum vniuerso
populo tantū deuotionis demonstraerunt effectū
circa cultum diuinum. Saltauit deuotissimus rex
David coram archa dei totis viribus. recolens bene-
ficia olim indulta patribus. fecit diuersi generis
organa psalmos edidit et cantare instituit cū leta-
nia. Cecinit et ipse frequenter in cythara spiritus
sancti afflatus gracia. Docuit populum israhel toto
corde laudare et ore consono diebus singulis bene-
dicere et predicare. Si tanta agebatur deuotio ac
diuine laudis extitit recordatio corā archa testamēti
qnta nunc michi et omni populo cristiano habenda
est reuerentia et deuotio in presentia sacramenti in
sumptione excellentissimi corporis cristi. Currunt

multi ad diuersa loca p̄ visitādis reliquijs. sanctorū
et mirantur auditis gestis eorum et ampla edificia
templorum inspiciunt et osculantur seritis et auto
involuta sacra ossa eorum. **E**t ecce tu presens es hic
apud me in altari deus meus sanctus sanctorū crea
tor oīm hoīm. et dñs angelorum. **S**epe in talibus
videndis curiositas est hominū et nouitas inuisorū
et modicus reportatur emendationis fructus maxie
vbi est tā levis sine vera contritione discursus. **H**ic
autem in sacramento altaris totus es presens deus
meus homo xp̄us Ihesus vbi copiosus percipitur.
eternae salutis fructus quocienscūq; fueris digne et
deuote susceptus. **A**d istud vero non trahit leuitas
aliqua nec curiositas. aut sensualitas. s; firma fides.
deuota spes et sincera caritas. **I**nuisibilis conditor
mundi deus q̄ mirabiliter agis nobiscū. q̄ graciose
et suauiter cū electis tuis disponis quib; temetipsū
in sacramento sumendum propomis. **H**oc nanq;
omnem intellectū superat. hoc specialiter deuotorum
corda trahit et attendit ad effectū. **I**psi vero fideles
tui qui totam vitā suam ad emendationem dispo
nunt ex hoc dignissimo sacramento magnā deuotio
nis graciā et virtutis amorem frequenter recipiunt.
Admirabilis et abscondita gracia sacramenti qm̄
norunt tantum xp̄i fideles. Infideles autem et pec
catis seruientes experiri non possunt. **I**n hoc sacra
mento confertur spiritalis gracia et reperatur in
anima virtus amissa et per peccatū deformata redit
pulchritudo. **T**anta est aliquando hec gracia vt ex
plenitudine collate deuotionis non tantum mens
sed et debile corpus vires sibi prestitas sentiat am
pliores. **V**olendū tamen valde et miserandū super
tepebitate et negligentia nostra qd non maiori affec
tione trahimur ad xp̄m sumendū in quo tota spes
nostre salutationis consistit et meritū. **I**pse enī est

sanctificatio nostra et redemptio. Ipse consolatio
viatorum et sanctorum eterna fructio. Volendum est
itaque valde quod multi tam parum hoc misterium salutare
aduertunt. quod celum letificat et mundum conseruat
vniuersum. **H**oc acutus et duricia cordis humani tam
ineffabile bonum non magis accendere et ex cotidiano
vfu etiam in aduertentias defluere. **S**i enim hoc sacratis-
simum sacramentum in vno tantum celebraretur loco et
ab vno tantum consecraretur sacerdote in mundo. quanta
putas desiderio ad locum illum et ad talem dei sacerdotem
homines afficerentur ut diuina misteria celebrare vider-
rent. **N**unc autem multi facti sunt sacerdotes et in
multis locis offertur cristus ut tanto maior appareat
gratia et dilectio dei ad homines quanto lacius est sa-
cra communio diffusio per orbem. **G**racias tibi bone
Ihesu pastore eterne qui nos pauperes et egules dig-
natus es precioso corpore et sanguine tuo reficere et
ad hoc misteria percipienda etiam propriis tui allo-
quio inuitare dicendo. **V**enite ad me omnes qui
laboratis et onerati estis et ego reficiam vos.

Quam magna bonitas et caritas dei in sacramento
exhibetur homini vox discipuli. **Cap. ii.**

Sper bonitate tua et magna misericordia
tua domine confusus accedo eger ad saluatorem
esumens et ficiens ad fontem vite. **E**genus
ad regem celi secus ad dominum creatura ad creatorem
desolatus ad meum piū saluatorem. **S**ed vnde hoc
michi ut venias ad me. **Q**uis ego sum ut prestas michi
tripsum. **Q**uomodo audet peccator coram te apparere
et tu quomodo dignaris ad peccatorem venire. **T**u
nosci secum tuum et scis quia nichil boni in se habet.
Vnde hoc illi prestas. **C**onfiteor igitur vilitatem meam
agnosco bonitatem tuam laudo pietatem et voluntatem
et gratias ago propter nimiam caritatem propter

te metipsum enim hoc facis non propter mea merita
ut bōitas tua mihi magis innotescat. caritas āplior
ingeratur & humilitas perfectius p̄mendetur. Quia
ergo tibi hoc placet & tu sic fieri iussisti. Placet & dig-
natio tua mihi & utinam iniquitas mea non obliſcat
O dulcissime & benignissime ihesu quanta tibi reue-
rentia ē & gratiarū actio. cū p̄petua laude p̄ susceptōe
sacri corporis tui debetur. cuius dignitatem nullius
hominum explicare potens inuenitur. Sed quid co-
gitabo melius & salubrius nisi meipsum totalit̄ hu-
milianto & tuā infinitā bonitatē exaltanto supra me
lauto te deus meus et exaltabo te in eternū. despicio
me & subiicio tibi p̄fundū vtilitatis mee. Ecce tu
sanct⁹ sanctorū & ego sordes peccatorū. Ecce inclines
tu te ad me et tu vis esse mecum. tu inuitas me an-
quiuiū tuū. Tu mihi dare vis celestē cibū et panem
angelorum ad manducandū. nō alium sanctū quā
teipsū panem viuū qui de celo descendisti et das vitā
mundo. Ecce vnde dilectio procedit qualis dignatio
illudescit q̄m magne gratiarum actiones & laudes
pro hīs debentur. O q̄m salutare & vtile consilium
tuū. cum istud instituisti q̄m suauē & iocundum q̄
teipsū ancibū conasti. O q̄m admirabilis operatio
tua domine. q̄ potens virtus tua q̄ infallibilis veri-
tas tua. Dixisti enim et facta sunt omnia et factum
est hoc quod iussisti. Mira res & h̄de digna & hūanū
vincens intellectum. quod tu dñe deus meus verus
de⁹ & homo sub modica specie panis & vini integer
contineas. & sine consumptione a sūmente mandu-
catis. Tu domine vniuersorum qui nullius habes
indigentia; voluisti per sacramentū tuum habitare
in nobis. Conserua cor meū et corpus meū immacu-
latum ut leta et pura conscientia. sepius tua valeas
celebrare misteria. et ad meam perpetuam accipere
salutem que precipue ad tuū honorem & memoriale

perhennē sanxisti ⁊ instituisti. Letare anima mea et
gracias age deo pro tam nobili munere et solatio
singulari in hac lacrimatum valle tibi relicto. Nam
quociens hoc mysteriū recolis ⁊ corpus Crīsti accipis
tociens tu redemptionis opus agis et particeps om-
nium meritoy Crīsti efficieris. caritas enī Crīsti nunq̃
minuitur et magnitudo propiciationis eius nunq̃
exhauritur. Ideo noua semper mentis renouatione
ad hoc te disponere debes ⁊ magnū salutis mysteriū
attenta consideratione pensare. Ita magnum ⁊ io-
cundum ⁊ nouū tibi videri debet cum celebras vel
missam audis. ac si eadem die Crīstus primum in
vterum virginis descendens homo factus esset aut
in cruce pendens pro salute hominum pateretur et
moreretur.

Qm̃ vtile sit sepe communicare

Vox discipuli.

Capitulum iij.

Ecce ad te venio vt bene michi sit ex munere
tuo et letificer in viuio sãcto tuo qđ parasti
in dulcedine tua pauperi deus. Ecce in te est
totū qđ desiderare possū et debeo. Tu salus mea et
redemptio. spes ⁊ fortitudo. decus ⁊ gloria. Letifica
ergo hodie animay serui tui quoniam ad te dñe ihesu
aiam m̃ā leuauī. desidero nunc te deuote ⁊ reuerent̃
accipere cupio te in tomū meā inducere q̃tenuis cum
zacheo merear a te bñdici ac int̃ filios abrahā spu-
tari. Anīa mea corpus tuū concupiscit cor meū tecū
vniri desiderat. Trade te michi et sufficit. Nam preter
te nulla consolatio valet. sine te esse nequeo. et sine
uisione tua viuere non valeo. Ideoq̃ oportet
me frequenter ad te accedere ⁊ remediū salutis mee
te accipere. ne forte deficiam in via si fuero celesti
fraudatus alimonia. Sic enim tu misericordissime
Ihesu predicans populis et varios curans languo-
res aliquando dixisti. Nolo eos ieiunos dimittere in
domū suam ne deficiant in via. Orge ergo hoc meū

modo qui pro fidelium consolatione te in sacramento reliquisti. Tu es enim suavis refectio anime. et qui te digne manducauerit particeps et heres erit eterne glorie. Necessarium quidem michi est. ut qui tam sepe labor et pectus. tam cito corpesco et deficio ut per frequentes orationes et confessiones ac sacramenti tui corporis perceptionem me renouem et mundem et accendam ne forte diutius abstinento a sancto proposito defluam. Deoni enim sunt sensus hominis ad malum ab adolescentia sua et nisi succurrat diuina medicina labetur homo mox ad peiora. Retrahit ergo sancta communio a malo et confortat in bono. Si enim modo tam sepe negligens sum et tepidus quanto comunico aut celebros quid fieret si me belam non sumerem et tam grande iuuamen. non querebam et licet omni die non sum aptus nec ad celebrandum bene dispositus. Dabo tamen operam congruis temporibus diuina percipere sacramenta siue misteria ac tante gratie participem me prebere. Nam hec est vna principalis fidelis anime consolatio quam diu peregrinetur a te in mortali corpore ut sepius memor dei sui dilectum suum deuota suscipiat mente. O mira circa nos tue pietatis dignatio. quod tu domine deus creator et viuificator omnium spirituum ad pauperculam dignaris venire animam et cum tota diuinitate tua ac humilitate eius impugnare esuriem. O felix et beata anima que te dominum deum suum meretur deuote suscipere in tua susceptione spirituali gaudio repleri. O quam magnam suscipit dominum. quam dilectum inducit hospitem. quam iocundum recipit socium. quam fidelem acceptat amicum. quam speciosum et nobilem amplectitur sponsum pre omnibus dilectis et super omnia desiderabilia amandum. Sileant a facie tua dulcissime dilecte deus meus celum et terra et omnes ornatus eorum. quoniam quicquid laudis habet et decoris ex dignatione est

tue largitatis et ad decorem tui perueniet nominis
cuius sapientie non est numerus ꝛc.

Q multa bona pstant deo te ꝓmunicatibo. Ca. iij.

Domine deus meus preueni seruum tuum in
benedictionibus dulcedinis tue vt ad tuum
magnificum sacramentum digne et deuote
moleatur accetere. Excita cor meum in te ⁊ a graui cor-
pore erue me. Visita me in salutari tuo ad gustandum
in spiritu suauitatem tuam que in hoc sacramento tanquam
in fonte plenarie latet. Illuina quoque oculos meos
ad intueundum tantum misterium ⁊ ad credendum illud in-
dubitata fide me roborata. Est enim operatio tua non
humana potentia tua sancta instructio non hominis
ad inuencio. Non enim adhuc capienda ⁊ intelligenda
aliquis ꝓdoneus per se reperitur que angelicam etiam
sublimitatem excedunt. Quid ergo ego peccator in-
dignus terra ⁊ cinis de tam alto secreto potero in-
uestigare ⁊ capere. Domine in simplicitate cordis mei in
bona firma fide ⁊ in tua iussione ad te cum spe et reue-
rentia acceto. ⁊ vere credo quia tu presens es hic in
sacramento. Vis ergo vt te suscipias ⁊ me ipsum tibi in
caritate vniam. Vnde precor tuam clementiam ⁊ specialem
ad hoc implozo mihi dare gratiam vt totus intus lique-
fiam ⁊ amore pereffluam ⁊ de nulla alia seu aliqua
consolatione amplius me intromittas. Est enim hoc
altissimum ⁊ dignissimum sacramentum salus anime et
corporeis. medicina omnis spiritualis languoris in
quo vicia mea curantur passionibus frenantur temp-
tationes vincuntur ⁊ diminuantur. Gracia maior
infunditur. virtus incepta augetur. firmatur fides.
spes roboratur caritas ignescit ⁊ dilatat. Multa
namque bona largiris es ⁊ adhuc sepius largiris in sac-
ramento dilectis tuis deuote communicantibus deus
meus susceptor anime mee reparator infirmitatis hu-
mane ⁊ totius dator consolationis eterne. Nam multa

temporis consolationem aduersus variam tribulationem infundis . & de imo deiectionis proprie ad spem tue ptectionis erigis atq; noua quadã gracia eos intus viuificas recreas & illustras vt qui anxij primũ et sine affectione se ante 9muniouẽ senferant postea refecti cibo et potu celesti in mediũ se mutatos inueniant. Quid igitur cũ electis dispensanter agis vt veraciter agnoscant et potenter experiantur . quãtũ infirmitatis ex seipsis habeant et quid bonitatis et gracie ex te consequentur . quia ex seipsis frigidi & duri et indeuoti . ex te autem feruentes alacres et deuoti esse merentur . Quis em̃ ad fontem suauitatis humiliter accedens non modicum suauitatis inde reportauit. Aut quis iuxta copiosũ ignem stans nũ parũ caloris inde percipit et tu fons es et nunquam deficiens. Vnde si non licet haurire de plenitudine fontis neq; vsq; ad societatem potare apponã tamen os meũ ad foramen celestis fistule vt salti modicam inde gutta'ã capiã . ad reuocillandã siti meaz et non penitus atescã. Et si nec dum celestis et tam ignitus vt cherubin et seraphin esse possim . conabor tamen deuotioni insistere et cor meũ preparare vt vel modicam diuini incendij flãmaz ex humili susceptione viuifici sacramenti acquirã. Quicquid autem mihi deest ihesu bone saluator sanctissime tu pro me supple benigne ac gratiose qui a te homines dignatus es vocare dicens. Venite ad me omnes qui laboratis et onerati estis et ego reficiam vos Ego quidem laboro in sudore vultus mei dolore cordis torqueor . peccato oneroz . temptationibus inquietor . multis malis passionibus implicor et premor & non est qui adiuet . non est qui liberet . et saluũ faciat . nisi tu domine deus saluator meus cui cõmitto me et oĩa mea . vt me custodias et perducas in vitam eternaz. Suscipe me in laudem et gloriam nominis tui qui

corpus tuū et sanguinem in cibū et potū michi pre-
parasti. Presta domine deus salutaris meus vt cum
frequentatione misterij tui crescat in me deuotionis
affectus.

De dignitate sacramenti
et dignitate sacerdotali. Vox dilecti. Cap. v.

Sil habeas angelicā puritatem et sancti Io-
hannis baptiste sanctitatem nō es dignus
hoc sacramentū accipere et tractare. Non
enī meritis hoc debetur hominū quod homo conse-
cret et tractet xpi sacramentū et sumat in cibū panē
angeloz. Grande misterij et magna dignitas sacer-
dotum quibus datū est quod angelis non est accessū
Soli namq; sacerdotes rite in ecclesia ordinati po-
testatem habent celebrandi et corpus xpi cōsecrandi.
Sacerdos quidem minister est dei. vtens verbo dei.
per iussionem et institutionem dei deus autem prin-
cipalis est ibi auctor et inuisibilis operator. cui subest
omne quod voluerit. et paret omne quod iusserit.
Plus ergo deo credere debes omnipotenti in hoc ex-
cellentissimo sacramento quam proprio sensui aut
alicui signo visibili. Ideoq; cū timore et reuerentia
ad hoc opus accedendum est. Attende tibi et vide
cuius misterij tibi traditum est. per impositionem
manus episcopi et tu sacerdos factus es et ad cele-
brandū cōsecratus. Vide nunc vt fideliter et reuote
in suo tempore deo sacrificij offeras et teipsum irrepre-
hensibilem exhibeas. Non alleuisti onus tuū sed
artiori iā obligatus es vinculo discipline et ad ma-
iorem teneris perfectionem sanctitatis. Sacerdos
omnib; virtutibus debet esse ornatus. et alijs bo-
ne vite exemplū prebere. Eius conuersatio non cū
populatis et omnibus hominū vñs sed cū ange-
lis in celo aut cum perfectis viris in terra debet esse.
Sacerdos sacris vestibus indutus xpi vices gerit vt

deū p se et pro omni populo suppliciter et humiliter
roget. Habet ante se ⁊ retro se dominice crucis signū
ad memorandū iugiter xpī passionem. ante se crucē
in casula portat vt xpī vestigia diligenter inspiciat
et sequi feruenter studeat. Post se cruce signatus est
vt aduersa quelibet illata. ab hīs clementer pro deo
tolleret. Ante se crucem gerit vt propria peccata lu-
geat. Post se vt aduersa aliorū etiā cōmissa percom-
passionem. defleat. et se mediū inter deū ⁊ peccatorem
constitutum esse sciat. nec ab oratione et oblatione
sancta torpescat donec graciā ⁊ misericordiā impetire
mereatur. Quando sacerdos deuote celebrat deum
honorat angelos letificat viuos adiuuat. defunctis
requiem parat ⁊ se oīm bonorū participem efficit.

Interrogatio de exercicio ante communionem

Vox discipuli.

Capitulū vj.

Quam tuā dignitatem dñe et meā vilitatem
penso. valde cōtremisco ⁊ ī me ipso ofun dor
Si enī non accedo vitam fugio et indigne
me ingressero offensam incurro. Quid ergo faciam
deus meus auxiliator meus in necessitatibus meis.
Tu doce me viā rectā. ppone breue aliquod exercitiū
sacre omunioni congruū. Vtile est enī scire qualiter
scilicet deuote et reuerenter tibi preparare deb eo. cor
meū ad recipiendū salubriter tuū sacmētū seu etiā
celebrandū tam magnū et diuinū sacrificiū.

De discussione proprię sciētie et emendacōis
proposito.

Capitulum vii.

Super omnia cū sūma humilitate ⁊ simplici
reuerentia et plena fide et pia intentione ho-
noris dei ad h. sacmētū celebrandū tractādū
et lamendū oportet dei sacerdotem accerere diligentē
ex aīa sciētiā tuā ⁊ pro posse tuo vera cōtitiōne et
huili pfessione eā munda ⁊ clarifica. ita vt nil graue
habeas aut scias qđ te remordeat. ⁊ liberū accessum

impediat habeas displicentiā omnium peccatorum tuorum
in generali et pro quotidianis excessibus magis in
speciali doleas et gemas . et si tempus patitur deo
in secreto cordis cunctas conficere passionum tuarum mi-
serias. Ingemisce et dolo quod ita carnalis adhuc es et
mundanus tam immortificatus a passionibus tam
plenus concupiscentiarum motibus tam incustoditus in
sensibus exterioribus tam sepe multis fantasijs implicatus
tam multum inclinatus ad exteriora . tam levis ad risum et
dissolutionem . tam durus ad fletum et compunctionem .
tam promptus ad luxuriam et carnis promota . tam segnis ad
rigorem et feruorem . tam curiosus ad nova audienda
et pulcra videnda . tam remissus ad humilia et abiecta
amplectenda . tam cupidus ad multa habenda . tam
parcus ad dandum . tam tenax ad retinendum . tam in con-
sideratus in loquendo . tam incontinens in tacendo . tam
incompositus in moribus . tam importunus in actibus
tam effusus super cibum . tam surdus ad dei verbum . tam velox
ad quietem . tam tardus ad laborem . tam vigilans ad
fabulas . tam somnolentus ad vigilias sacras tam festinus
ad finem . tam fagus ad attendendum . tam negligens in
horis persoluendis . tam tepidus in celebrando . tam tar-
dus in communicando . tam cito distractus . tam raro plene
recollectus . tam subito commotus ad iram . tam facilis ad
alterius displicentiam . tam pronus ad iudicandum . tam
rigidus ad arguendum . tam letus ad prospera . tam debi-
lis in aduersis . tam sepe multa bona proponens et
modicum ad effectum perducens. His et alijs defectibus
tuis cum dolore et magna displicentia proprie et infirmi-
tatis confessis et deploratis . firmum statue propositum
emendandi vitam tuam et in melius perficiendi. Deinde
cum plena resignatione et integra voluntate offer te ipsum
in honorem nominis mei . in ara crucis cordis tui .
mi holocaustum perpetuum corpus tuum scilicet animam michi
fideliter committendo quatinus sic digne merearis

ad offerendum deo sacrificiū accedere et sacramentū
corporis mei salubriter suscipere. **N**on enī est oblatiō
dignior & satisfactio maior pro peccatis diluendis
q̃ seipsū pure & integre cum oblatione corporis cristi
in missa & in ȝmunione deo offerre. **S**i fecerit hoc qđ
in se est. et vere penituerit quocienscunq; pro venia &
gracia ad me accesserit. **V**iuo ego dicit dominus
nolo mortem peccatoris sed magis vt cōuertatur et
viuat quoniā peccatoꝝ suoꝝ nō recordabor ampliꝰ
sed cuncta sibi indulta erunt.

De oblatiōe xp̃i in cruce & pp̃ia resignatiōe. Cap. viij

Sicut ego meipsum expansi in cruce manibus
et nudo corpore pro peccatis tuis deo patri
sponte ita vt nichil in me remaneret quin
totū in sacrificiū diuine placationis transiret. **I**ta
debes et tu teipsū michi volūtarie in oblatiōe purā
et sanctā cotidie in missa cū oībus virib; & affectio-
nib; tuis. q̃nto intimius vales offerre. **Q**uid magis
a te requiro q̃m vt tu te studeas michi ex integro
offerre & resignare. **Q**uicquid preter teipsū das nichil
curo q̃a non requiro datū tuū sed te. **S**icut non suf-
ficeret tibi oībus habitis preter me. ita nec michi
placere poterit. q̃cquid dederis te non oblato. **O**ffer
te mihi & da te totū p̃ teo & erit accepta oblatiō. **E**cce
ego me totū obtuli deo patri pro te etiam dedi totū
corpus meū & sanguinem in cibum & potū. vt totus
tuꝰ essem & tu meus permaneres. **S**i autem in teipso
steteris nec sponte te ad voluntatem meā obtuleris.
nō est plena oblatiō nec integra inter nos erit vnio.
Igitur omnia opera tua precedere debet spontanea
tuiuspius in manus dei oblatiō. si libertatem conseq̃
et gratiam velis. **I**deo enim tam pauci illuminati &
liberi intus efficiuntur quia seipsos ex toto abnegare
nesciūt. **E**t firma sententia mea nisi q̃s renūciauerit
oībus que possidet nō potest meꝰ esse discipulꝰ. **T**u

ergo si optas meus esse discipulus offer teipsū mihi
cū oībus affectibus tuis. Et nos et oīa nostra deo
offerre et pro oībus orare debemus. Cap. ix.

Domine oīa tua sunt que in celo sunt et que
in terra desidero meipsū tibi in spontaneā
oblationem offerre et tuus perpetue manere.
Dñe ī simplicitate cordis mei offerre tibi oīa peccata
et delicta mea q̄ cōmisi corā te et sanctis angelis tuis
a die qua primo peccare potui vsq; ad horā hāc sup
placabili altari tuo offero etiā meipsū tibi hodie in
seculum sempiternū in obsequiū et sacrificiū laudis
perpetue. **A**uscipe cū hac oblatione sancta tui pre
ciosi corporis quā tibi hodie in presentia angelorū
inuisibiliter assistentiū offero vt sit p me et p cuncto
populo tuo in salutem remissionem peccatorū meorū
tibi in altari tuo a me oblatoz vt tu oīa pariter in
cendas et cōburnas igne caritatis tue deleas vniūsas
maculas peccatorū meorū et conscienciā meā ab omī
delicto emundes et restituas mihi graciā tuā quā
peccādo amisi oīa mihi plene indulgēdo et in osculū
pacis tue me misericorditer recipiendo. **Q**uid possū
agere pro peccatis meis nisi huīliter ea confitendo
et lamentando et tuā propiciationem incessanter de
precando. **D**eprecor te exaudi me ppius ubi assisto
corā te deus meus. **O**mnia peccata mihi maxie displic
ent nolo ea amplius vnquā perpetrare. **S**ed p eis
doleo et dolebo q̄ diu vixero parat⁹ penitentiā agere
et proposse satisfacere. **D**imitte michi deus meus
dimitte mihi peccata mea propter nomē sanctū tuū
salua anīas meas quā precioso sanguine tuo redemi
sti. **E**cce committo me misericordie tue. resigno me
manibus tuis age mecū secundū bonitatem tuā nō
secundū meā maliciā et iniquitatē. **O**ffero tibi etiā oīa
bona mea q̄uis valde pauca et impfcta vt ea emen
des et scīfices et ea grata habeas et accepta tibi facias

et semper ad meliora trabas. nec non ad beatum et laudabilem finem me pigru et inutilem hominem perducas. Offero quoq; tibi oia desideria deuotoru necessitates parentu amicoru fratru sororu omniuq; caroz meoz et eoz michi aut alijs propter amorem tuu benefecerut et qui orationes et missas p se suisq; oibus dici a me desiderauerut et petierut siue in carne adhuc viuât siue iam a seculo defuncti sint ut omnes sibi auxiliu gratie opem consolationis et ptectione a periculis. liberationem a peccatis aduenire sentiant et ut ab oib; malis erepti gratias tibi magnificas leti persoluant. Offero etiâ tibi preces et hostias placationis pro illis specialiter q me in aliquo leserunt contristauerunt aut vituperauerut. vel aliud damnû vel grauamen intulerunt. Pro hjs quoq; omibus quos aliquando contristavi cõturbavi grauavi scâdalisau. verbis aut factis scienter vel ignoranter ut oibus nobis parit indulgeas peccata nra et mutuas offensiones. Aufer dñe a cordibus nostris omnem suspicionem indignacõem irâ. et disceptacõez et qcqd potest caritatẽ ledere et fraternâ dilectionẽ minuere. Miserece michi dñe secundũ misericordiã tuã. poscẽtib; da graciã indigentibus veniã et fac nos tales existere ut simus gracia tua digni perfici et ad vitã proficiamus eternã.

Quod sacra communio non est relinquenda de facili.

Cap. x.

Frequenter recurrendu est ad fontẽ gratie et diuine misericordie ad fontẽ bonitatis et totius puritatis qtenus a passionib; tuis et vicij; curati valeas et extra vniuersas tẽptacões et fallacias dyaboli fortior atq; vigilantior effici merearis inimicus sciens fructu et remediũ maximũ in sacra cõmunione positũ esse omni modo et occasione nititur fideles et deuotos quantũ preualet retrahere et impedire. Cum enim quidem sacre cõmunioni se aptare

disponunt peiores sathane immisiones paciuntur. Ipse namq̃ spiritus in Job scribitur. venit inter filios dei vt solita illos nequicia sua pturbet aut timidos nimium reddat ⁊ perplexos quatinus affectū eorum minuat vel fidem impugnando auferat. si forte aut omnino ꝓmunionem relinquant vel cū torpore accedant. Sed non est quicq̃ curandū de versarijs et fantasijs illius quantūlibet turpibus et horridis sed cuncta fantasmata in caput eius sunt retorq̃nda. Contēnendus est miser ⁊ terrendus nec ꝓpt̃ insult⁹ eius et cōmotiones quas suscitāt sacra cōmunio est obmittenda. Sepe enī impedit nimia sollicitudo ꝓ deuocōe habenda ⁊ anxietas q̃dā de ꝓfessione faciēda age secundū cōsiliū sapientū ⁊ deponere anxietatem et scrupulū q̃a graciā dei impedit ⁊ deuotiōem mentis destruit ꝓpter aliquā paruā pturbacōē vel grauitatē sacram non dimittas cōmunionem sed vade citius confiteri et omnes offensas alijs libenter indulge. Si tu vero aliquē offendisti veniā humili⁹ deꝓcare et deus libenter indulgebit tibi. Quid prodest diu tardare ꝓfessionē aut sac̃menti differre cōmunionē. Expurga te cū primis. expue veloci⁹ venenū ⁊ festina recipere remediū ⁊ scies melius q̃ si diu distuleris. Si hodie ꝓpter istud dimittis cras forsitan aliud maius eueniet ⁊ sic diu posses a cōmunionē impediri ⁊ magis ineptus fieri. Quanto citius vales a ꝓsenti inercia et grauitate te excutias. quia nichil importat diu anxiasi q̃m cum per turbationē transire ⁊ se ob cottidiana obstacula a diuinis sequestrare. Imo plurimū nocet diu ꝓmunionem ꝓtelare. Nam ⁊ grauem torporem consuevit inducere. Procholor quidam tepidi et dissoluti moras confitendi libenter accipiunt ⁊ ꝓmunionē sac̃rā idcirco differre cupiunt ne ad maiorem sui custodiā se dare teneantur. Neq̃ modicā caritatem ⁊ debilem deuotionem

habent qui sacra communione faciliter postponunt.
Quoniam felix ille et deo acceptus habetur qui sic vivit et in
tali puritate conscientiam suam custodit ut etiam omni
die communicare paratus et affectatus esset. si hoc licite
et sine nota agere posset. Si quis interdum abstinet
humilitatis gracia aut legitima impediens causa
laudandus est de reuerentia. Si autem corporis ob-
replerit seipsum excitare debet et facere quod in se est et dominus
aderit desiderio suo pro bona voluntate quam specia-
liter respicit. Cum vero legitime impeditur est habeat
semper bonam voluntatem et piam intentionem communi-
candi et sic non carebit fructu sacramenti. Potest enim
quilibet deuotus omni die et omni hora ad spiritualem
cristi communionem salubriter et sine prohibitione
accedere et tamen certis diebus et statuto tempore corpus
sui receptoris cum affectuosa reuerentia sacramenta-
liter debet accipere et magis laudem dei et honorem
pretendere quam consolationem suam querere. Nam totiens
mistic communitur et inuisibiliter reficitur quociens
incarnationis cristum misterium passionemque deuote re-
colit et in amore eius accendit quod aliter se non parat
nisi instante festo vel consuetudine compellente sepius
imparatus erit. Et beatus qui se domino in holocaustum
offert quociens celebrat aut communitur. Non sis in
celebrando nimis prolixus aut festinus sed serua
modum communem cum quibus viuis non debes alijs
generare molestiam et tedium sed communem serua viam
secundum maiorem institutionem et potius aliorum ser-
uias utilitati quam proprie deuotioni vel affectui.

Quod corpus cristum et sacra scriptura maxime sunt anime
fidei necessaria.

Capitulum .xi.

O Dulcissime domine Ihesu criste quanta est dul-
deuote anime tecum epulantis in conuiuio tuo
Ubi ei non alius cibus manducandus proponitur
nisi tu vnicus dilectus eius super omnia desideria cordis

cuius desiderabilis. **E**t michi quodam foret in presentia
tuo extinctio affectu lacrimas fundere et cum pia **M**ag-
dalena pedes tuos lacrimis rigare. Sed ubi est hec
deuotio ubi lacrimarum sanctarum copiosa effusio certe
in conspectu tuo et sanctorum angelorum tuorum cor meum ardere
deberet et ex gaudio flere. **H**abeo enim te in sacramento
vere presentem quamuis aliena specie occultatum. Nam in
propria et diuina claritate te conspiceret oculi mei non
possent. Sed neque totus mundus in fulgore tue ma-
iestatis subsisteret. **I**n hoc ergo inbecillitati mee con-
sulcius agit quod te sub sacramento abscondis et ego
habeo vere et adoro quem angeli adorant in celo. Sed
ego adhuc interius in fide illi autem in specie et sine vela-
mine me oportet esse contentum in lumine vere fidei et
in ea ambulare donec aspiat dies eterne claritatis
et umbræ figurarum inclinentur. **C**um autem venerit quod
perfectum est cessabit usus sacramentorum quia beati in glo-
ria celesti non egent medicamine sacramentali. **G**au-
dent enim sancti in presentia dei facie ad faciem gloriam
eius speculari et te claritate in claritatem abyssalis
deitatis transformati gustant verbum dei quod caro
factum est sicut ab initio et manet in eternum. **M**emor
horum mirabilium graue michi sit tedium etiam quodlibet
spirituale solacium quia quod diu dominum meum aperte in
gloria sua non video pro nichilo ducio omne quod in
mundo conspicio et audio. **T**estis michi deus quod nulla
res potest me consolari nulla creatura quietare nisi tu
deus meus quem desidero eternaliter contemplari.
Sed non est hoc possibile durante me in hac mortali-
tate. **I**deo oportet ut me ponam ad magnam patientiam
et me ipsum in omni desiderio tibi submittam. **N**am
et sancti tui domine qui tecum iam in regno celorum
exultant in fide et patientia magnadum viuerent
aduentum glorie tue expectabunt. **Q**ui illi credide-
runt ego credo quod illi sperauerunt ego spero. **Q**uo

illi peruenerunt per graciã tuam me venturũ confido
ambulabo interim infide exemplo confortatũ sanctorũ
Habeo etiam libros sanctos p̃ solatio et vite specu-
lo. atq; super hec omnia sanctissimum corpus tuum
pro singulari remedio & refugio. Da michi namq;
necessaria & per maxime senciõ in hac vita sine qui-
bus importabilis foret ista miserabilis vita in car-
cere huius corporis detentũ duobus me egere fateor
cibo scilicet & lumine. dedisti itaq; michi infirmo
sacrum corpus tuũ ad refectiõem mentis & corporis
et posuisti lucernam pedibus meis verbũ tuũ. sine
hĩs duobus bene viuere non possum. Nam verbũ
dei lux anĩe mee & sacramentũ tuũ panis vite. Nec
possunt dici mense due hinc et inde in gazophylario
sancte ecclesie posite. Vna mensa est sacri altaris
habens panem sanctum idest corpus cristi preciosũ.
Altera est diuine legis continens doctrinam sanctã
erudiens fidem rectã et firmiter vsq; ad interiora ve-
laminis vbi sunt sancta sanctorum perducẽs. Gra-
cias tibi ago domine ihesu criste lux lucis eterne pro
doctrina sacre mense quã nobis per seruos tuos pro-
phetas et apostolos aliosq; doctores ministrasti.
Gracias tibi ago creator et redemptor hominum
qui ad declarandam toti mundo caritatem tuam
cenam parasti magnam in qua agnum non tĩpicũ
sed tuum sanctissimum corpus et sanguinem pro-
posuisti manducandum letificans omnes fideles
conuiuio sacro et calice inebrians salutari. in quo
sunt omnes deliciae paradisi et epulentur nobiscum
angeli sancti sed suauitate feliciori. O qm̃ magnum
et honorabile est officium sacerdotum quibus datũ
est dominum maiestatis verbis sacris consecrare.
labijs benedicere. manibus tenere. ore proprio sum-
mere et ceteris ministrare. O qm̃ munde debent esse
manus ille. qm̃ purum os. qm̃ sanctum corpus. qm̃

immaculatum cor erit sacerdotis ad quem totiens in-
greditur auctor puritatis. Ex ore sacerdotis nichil
nisi sanctū nichil nisi honestū ⁊ vtile debet procedere
verbū. qui tam sepe accipit cristi sacramentum. oculi
eius simplices pudia qui cristi corpus solent intueri
Manus pure ⁊ in celū eleuate. que creatorem celi et
terre solent contrectare. Sacerdotibus specialiter in
lege dei dicitur. Sancti estote quoniam ego sanctus
sum dñs de⁹ vester. Adiuuet nos gracia tua omni-
potens deus. vt q̄ officiū sacrotole suscepimus. digne
et deuote tibi in omni puritate ⁊ conscientia bona
famulari valeamus. Etsi non possumus in tanta in-
nocentia vite conuersari. vt debemus. concede nobis
tamen digne flere mala que gessimus et in spiritu
humilitatis. ⁊ bone voluntatis proposito feruenti⁹
tibi decetero deservire

Qm̄ diligenter
debeat cōmunicaturus se xpo p̄parare. Cap. xij.

Ego sū puritatis amator ⁊ dator oīs sc̄itatis
ego cor pur⁹ quero et ibi est locus requiriōis
mei. Para michi cenaculū grande stratū et
facia aput te pasca cū discipulis meis. Si vis vt veniā
ad te et aput te maneam. Expurga vetus fermentū
et munda cordis tui habitaculum. Exlude totum
seculum et omnem vicioꝝ tumultū sede tanq̄ passer
solitarius in tecto ⁊ cogita excessus tuos in amari-
tudine anime mee. Omnis namq̄ amans suo dilecto
amatori optimum preparat locum. quia in hoc cog-
noscitur affectus suscipientis dilectum. Scito tamen
te non posse satisfacere huic preparationi ex merito
tue actionis etiam si per integrum annum te prepa-
rares et nichil aliud in mente haberes. Sed ex sola
pietate ⁊ gracia mea permitteris ad mensam meam
accedere. ac si mendicus ad brandium vocaretur di-
uitis et ille nichil habeat ad retribuendū beneficijs
eius nisi se humiliando et ei regraciando fac quod

in te est. et diligenter facito. non ex cōsuetudine non
ex necessitate sed cū timore et reuerentia et cū affectu
accipe corpus dilecti dei tui dignanter ad te venire.
Ego sum qui vocaui. ego iussi fieri ego supplebo qđ
tibi deest. veni ⁊ suscipe me cum graciā deuotionis
tribuo. grācias age deo tuo. non quia dignus es sed
quia tui misertus sum. Si non habes deuotionem
sed magis aridū te sentis. insiste oratiōi. Ingemiste
et pulsa. nec desistas donec merearis micā aut guttā
salutaris gracie accipere. Tu mei indiges non ego
tui indigio. nec tū sanctificare me venis. sed ego te
sanctificare ⁊ meliorare venio. Tu venis vt ex me
sanctificeris ⁊ mihi vniaris ⁊ nouā graciā accipias.
et de nouo ad deuotionem accendaris. Noli neglige
re hanc graciā sed prepara te ⁊ cor tuū cum omni
diligentia ⁊ introduce ad te dilectū tuū. Oportet enī
non solū vt te prepares ad deuotionem ante cōmu
nionem. sed etiā sollicitē te conserues in ea post sacra
menti perceptionem. Nec minor custodia post exigīt
q̃ deuota preparatio prius. Nam bona post modū
custodia optima est preparatio ad maiorem graciā
consequendā. Ex eo quippe. valde indispositus quis
redditur si statim nimis effusus est ad exteriora so
latia. Caue a multiloquio mancas ī secreto ⁊ fructe
deo tuo. Ipsum enī habes quem totus mundus tibi
auferre non potest. Ego sum cui te totū dare debes
Ita vt iam ultra non in te sed in me absq̃ omni so
licitudine viuas.

De toto corde anima deuota xpi vniōnem in
sacramento affectare deber.

Cap. xiiij.

Quis mihi det dñe vt inueniā te solū ⁊ apias
tibi cor meū ⁊ fruatur te sicut desiderat aīa mea
et iā me nemo respiciat n vlla creatā mōeat
vel respiciat. Sed tu solus mihi loqueris ⁊ ego tibi
sicut solet dilect⁹ ad dilectū loqui ⁊ amico cū amico

coniuuari. Hoc oro. hoc desidero. vt tibi totus vniam
et cor meū ab omnibus creatis rebus abstraham. ma-
gisq; per sacra cōmunionem et frequentē celebratio-
nem celestia et eterna sapere discā. Ach dñe deū meū
quando ero tecum totus vnitus. ⁊ absorptus meiq;
totaliter oblitus. Tu in me et ego in te ⁊ sic pariter
in vnū cōcede. Vere tu es dilectus meus ex milibus
electus in quo oplaui anime mee habitare oībus
diebus vite sue. vere tu pacificus meus in quo pax
sāma ⁊ requies vera extra quem labor ⁊ dolor et in-
finita miseria. Vere tu es deus absconditus ⁊ siliū
tuū non est cū impijs sed cū huīlibus ⁊ simplicibus
sermo tuus. O q̃ suauis est dñe spiritus tuus. q̃ vt
dulcedinem tuā in filios demonstrares pane suauis-
simo de celo descendens illos reficere dignaris. Vere
non est alienatio tam grandis que habeat deus ap-
propinquantes sibi sicut tu deū noster. ades vniuersis
fidelibus tuis quibus ob. cotidianū solaciū et cor-
erigendū in celū te tribuis ad edendū ⁊ fruendum.
Que est enī alia gens tā indita sicut plebs cristiana
aut que creatura sub celo tam dilecta vt aīa deuota
ad quā ingreditur deus vt pascat eā carne sua glo-
riosa. O ineffabilis grācia. O admirabilis dignatō.
O amor immensus homini singulariter impensius.
Sed quid retribuā dño pro grācia ista caritate tam
eximia non est aliud q̃ tam gratū tibi queam dare
q̃ vt cor meū deo totaliter tribuā ⁊ intime cōiungā.
Tunc exultabunt omnia interiora cū perfecte fueris
vnita deo anima mea. Tunc dicet. Si tu vis esse
mecū ego volo esse tecū ⁊ ego respondebo illi. Dis-
curre dñe manere mecū ego libenter volo esse tecum
hoc est totū desiderū meū vt cor meū sit tibi vnitiū.

De quorundam deuotozum attenti desiderio
ad corpus cristi.

Cap. xliij.

O q̃ magna multitudo dulcedinis tue dñe q̃
abconditi timentibus qñ recordor deuotoꝝ
aliquoꝝ ad sac̃mentũ tuũ dñe cũ deuotione
et affectu accedentiũ. Tũc sepius in meipso ofundor
et ecubesco q̃ ad altare tuũ ⁊ sacre cõmuniõis mensã
tuã tã tepide ⁊ frigide accedo q̃ ita aridus et sine af-
fectione cordis maneo q̃ non sũ totaliter accensus
coꝛã te deo meo. nec ita vehementer attract⁹ et affect⁹
sicut multi deuoti fuerunt qui pre nimio desiderio
cõmuniõis ⁊ sensibili cordis amore. a fletu se non
potuerunt continere sed ore cordis ⁊ corporis pariter
ad te deũ fontem viuũ medullitus inhiabant suã
esuriem non valentes aliter tempozare nec saciare.
nisi corpus tuũ cũ omni iocunditate ⁊ spiritali audi-
tate accepissent. **O** vere ardens fides eoꝝ p̃babile
existens argumentũ sacre presentie tue Isti enĩ vera-
citer cognoscunt dñm suũ in fractione panis quorũ
coꝛ tam valide ardet in eis de Ihesu ambulante cũ
eis. longe est a me sepe talis affectus et deuotio tam
vehemens amor ⁊ artor. Esto mihi propicius ihesu
bone dulcis ⁊ benigne. Et concede pauperi mendico
tuo. vel interdũ modicu de cordiali affectu amoris
tui in sacra cõmunione sentire vt fides mea magis
conualescat. Spes in bonitate tua proficiat et cari-
tas semel perfecta accensa ⁊ celesti manna expecta
nunquã deficiat. Potens est autem misericordia tua
etiã graciã dei desideratã prestare mihi ⁊ in spiritu
artoris cũ dies beneplaciti tui aduenerit me clemen-
tissime visitare. Etenĩ licet tanto desiderio tag spiri-
taliũ deuotoꝝ tuorum non ardeo tamen de gracia
tua illius magni inflammati desiderij desiderium
habeo orans et desiderans omniũ taliũ feruidorũ
amatoꝝ tuorũ participem me fieri ac eorum sancto
consortio annumerari.

Oportet te deuotionis graciã instanter petere
patienter querere. desideranter ⁊ fiducialiter
expectare gratanter recipere. huiliter oseruare
studiose cū ea operare ⁊ deo terminũ ⁊ modũ superne
visitationis donec veniat cōmittere. huiliare p̄cipue
te debes cū paz ⁊ nihil deuotionis interius sentis. sed
non nimiũ deici nec inordinate cōtristari. Dat sepe
deũ in vno breui momento qđ longo negauit tēpore
dat quandoq; in fine quod in principio orationis
disculit dare. Si semp cito gracia daretur. ⁊ p uoto
atresset nō infirmo homini bene portabili p̄pterea in
bona spe et humili patientia expectāda cū deuocōis
gracia. Tibi tamen ⁊ peccatis tuis imputa cū non
datur et absconditur vel etiã occulte tollit. Modicũ
quantoq; est qđ graciã impedit ⁊ abscondit. si tamē
modicũ et non potius grande dici debeat. q̄ tã bonũ
phibet. et sic hoc ipsũ modicũ vel grande amoueris
et perfecte viceris ⁊ erit quod petisti. Statim nanq;
vt te deo toto corde tradideris. nec hoc vel illud pro
tuo libitu seu velle quesieris. Sed si te integre in ip̄o
posueris. vnicũ te inuenies ⁊ pacatũ. Quia nil ita
bene sapiet vel placebit sicut beneplacitum diuine
voluntatis. Quisquis ergo intentionem suam sim-
plici corde sursum ad deum leuauerit seq; ab omni
inordinato amore seu displicentia cuiuslibet rei crea-
te euacuauerit aptissimus gracie percipiēde ac dig-
nus deuotionis munere erit. Dat enī dominus ibi
benedictionem suam vbi vasa vacua inuenerit. Et
quanto perfectius infimis renunciauerit quis et
magis sibi ipsi per contemptum sui moritur tanto
gracia celerius venit et copiosius intrat et alius
cor libez eleuat. Tunc videbit et affluet ⁊ dilabitur.

cor eius in ipso quia manus dei cū eo ⁊ ipse se posuit
totaliter ī manu eius vsq; in seculū. Ecce sic benediceſ
homo qui querit deum toto corde suo nec inuaniū
accepit aniā suā. Nūc in accipiēdo saccā eucharistiā
magnā promeretur diuine vniōis graciā · q̄a non
respicit ad propriā deuotionem et consolationem ·
sed dei gloriam et honorem.

Q̄ necessitates nostras xpo aperire et eius graciā
postulare debemus.

Cap. xvj.

O Dulcissime atq; amatissime domine quem
nunc deuote desidero suscipere · tu scis infir-
mitatem meā ⁊ necessitatem quā patior in
quantis malis ⁊ vicijs iaceo quā sepe sū grauatus ·
temptatus · turbatus et inquinatus pro remedio ad
te venio pro consolatione et subleuāne te deprecor ·
ad oīa scientem loquor tui manifesta sunt oīa inte-
riora mea et qui solus potest me perfecte consolari ⁊
adiuuare. Tu scis quibus bonis indigeo pre oībus
et pauper sū in virtutibus · Ecce sto ante te pauper
et nudus graciā postulans et graciā implorans.
Respice esuriētem mendicū tuū. Accende frigidita-
tem meā igne amoris tui. Illuina cecitatem meam
claritate presentie tue. Verte mihi omnia terrena in
amaritudinem · oīa graua et contraria in paciētiā
omnia infinita et creata in cōtemptū et obliuionem
Erige cor meū ad te in celū ⁊ ne dimittas me sagari
super terrā. Tu solus mihi ex hoc iam dulcestis vsq;
in seculū quia tu solus cibus et potus meus · amor
meus · et gaudiū meum · et totū bonū meum · vtinā
me totaliter ex tua presentia incendas comburas et
te transmutēs vt vnus tecū efficiar spiritus per gra-
ciam interne vniōis et liquefactionem ardentis
amoris. Ne paciaris me ieiuniū et aridū a te recedē
Sed operare mecū misericordiē sicut sepius operat̃

es cū sanctis mirabiliter . Quid mirū si totus ex te
ignescerem . et in meipso deficerem cum tū sis ignis
semper ardens et nunquā deficiens amor corda pu-
rificans et intellectū illuīnans.

De ardenti desiderio et amore ⁊ affectu vehemēti
suscipiendi cristū. Cap. xvij.

Quā sūma deuotione et ardenti amore desu-
dero te domine suscipe quemadmodum
multi sancti cū toto cordis affectu et seruire-
sicut et deuote persone in cōmunicando te desidera-
uerunt qui tibi maxie in sanctitate vite placuerunt.
et in ardentissima deuotione fuerunt . O deus meus
amor eternus totū bonū meū felicitas interminabi-
lis cupio te suscipe cū vehementissimo desiderio et
dignissima reuerentia quā aliquis sanctorū vnquā
habuit et sentire potuit et licet indignus sū omnia
sentimenta deuotionis habere tamen offero tibi totū
cordis affectū ac si omnia illa gratissima inflāmata
desideria solus haberem . Sed et quecūq; potest-
pia mens concipere et desiderare . Hec oīa cū sūma
veneratione ⁊ intimo seruire-prebeo et offero nichil
opto michi reseruare . sed me et oīa mea tibi sponte
et libentissime immolare . Dñe deus meus creator
meus et redemptor meus cū tali affectu et reuerentia
laude ⁊ honore cū tali gratitudie dignitate ⁊ amore
cū tali fide spe et caritate et affectu hodie suscipe sic
te suscepit ⁊ desiderauit sanctissima mater tua glo-
riosa virgo Maria quando angelo euangelī sancti
sibi incarnationis misterīū huīliter ⁊ deuote respon-
dit . Ecce ancilla domini fiat michi secundū verbū .
Et sicut beatus precursor tuus excellentissimus sanc-
torū Iohannes baptista in presentia tua letabūdu
exultauit in gaudio spiritū sancti dū adhuc matris
claudetur visceribus postmodū cernens Ihesū inter

homines ambulantes valde humilians se deuoto
cum affectu dicebat. Osmicus autem sponsi qui stat
et audit cum gaudio gaudet. propter vocem sponsi
sic & ego magnis & sacris desideriis opto inflam-
mari & tibi ex toto corde meipsum presentare. Vnde
et oim deuotoꝝ cordiũ iubilacões ardentes affecti-
ones & affectus mentales excessus & super naturales
illuinationes et cecitas visiones tibi offero exhibeo
cum omnibus virtutibus & laudibus ab oim crea-
tura in celo & in terra celebratis et celebrandis p me
et omnibus michi in oratione commendatis qua-
tinus ab omnibus digne lauderis et imperpetuum
glorificeris. Accipe vota mea domine deus meus et
desideria infinite laudationis et immense benedicti-
onis que tibi secundum multitudinem ineffabilis
magnitudinis tue iure debentur. Hec tibi reddo et
reddere desidero per singulos dies & momenta tem-
porum ac ad reddendum mecum tibi gratias & lau-
des omnes celestes spiritus et cunctos fideles tuos.
precibus et affectibus inuito et exoro. Laudent te
vniuersi populi tribus et lingue ac sanctum & melli-
fluum nomen tuũ cum sũma iubilatione et ardenti
deuotioe magnificent. Et q̃cunq; reuerenter & deuote
altissimum sacramentum tuum celebrant et plena
fide recipiunt gratiam et misericordiam apud te in-
uenire mereantur. Et pro me peccatore suppliciter
exorent. Cũq; optata deuotione et fruibili vnione
potati fuerint ac bene consolati et mirifice refecti de
sacra mensa celesti abscesserint mei pauperis recor-
dari dignentur.

¶ Q̃ homo non sit
curiosus scrutator sacramenti sed humilis amator
xpi subdento sensũ sacre fidei. Cap. vltimũ.

Quendũ est tibi a curiosa & inutile perscruta-
tione huius p̃fundissimi sacramenti si non

vis in profundū dubitationis submergi. Qui scrutator est maiestatis opprimeretur a gloria. Plus enim valet deus operari . quam homo intelligere potest. Tollerabilis est pia & humilis inquisitio veritatis parata semper dotari & personans patrū sententias studiosius ambulare. Sancta simplicitas que difficiles questionū relinquit vias et planas ac firmas pergit semitas mandatorū dei . Multi deuotionem perdiderunt dū altiora scrutari voluerunt. Fides a te exigitur & sincera vita . non altitudo intellectus neq; profunditas misteriorū dei. Si non intelligis nec capis que infra te sunt quomodo apprehendes que supra te sunt . Subdere deo & huilia sensū tuū fidei . & dabitur tibi lumen prout tibi fuerit vtile et necessariū . Quidam grauitur temptantur de fide et sacramento sed non est hoc ipsis imputandū . sed potius in isto . noli curare . noli disputare . cū cogitationibus tuis nec ad immissas a Dyabolo temptationes responde sed crede verbis dei . crede sanctis eius & prophetis et fugiet a te inimicus nequas . Sepe multū prodest q̃ talia sustinet seruus dei. Nam infideles et peccatores non temptat quos iam secure possidet. Si de . es autem deuotos varijs modis verat & temptat Perge ergo cū simplici & indubitata fide & cum simplici reuerentia ad sacramentum accede et quicquid intelligere non vales deo omnipotenti secure omittite Non fallit te deus . Fallitur qui minie sibi credit. Graditur deus cū simplicibus & reuelat se huilibus Dat intellectū paruulis . aperit sensū puris mentibus . et abscondit graciā curiosis et superbis. Ratio humana debilis est et falli potest . fides autem vera falli non potest . Omnis ratio et naturalis inuestigatio fidem sequi debet non precedere nec infringere Nam fides et amor maxime precellunt et occultis modis in hoc sacratissimo et super excellentissimo

sacramento operantur. Deus eternus et immensus
infiniteque potentie fecit magna et inscrutabilia in celo
et in terra. nec est inuestigatio mirabiliu operu eius
Si talia essent opera ut facile ab humana ratione
capent non essent mirabilia nec ineffabilia dicenda.

Explicit liber quartus de imitatione cristi
in quo specialiter tractatur de venerabili
sacramento altaris.

Sequitur tabula huius libri quarti.

- Primo deuota exhortatio ad sacrâ xpi communicacõe
Cû quanta reuerentia suscipiendus sit cristus. j.
Quoniam magna bonitas et caritas dei in sacramento ex-
hibetur homini. ij.
Quoniam utile sit homini communicare. iij.
Quoniam multa bona prestant deuote communicantibus iiij.
De dignitate sacramenti et de dignitate sacerdotali v
De interrogatione et exercicio ante communionem vj
De discussione proprie conscientie et emendationis
proposito. vij.
De oblatiõe cristi in cruce et propria resignacõe viij.
Quod nos et oia nostra deo debemus offerre. ix.
Quod sacra communicatio defacili non est relinquenda x.
Quod corpus cristi et sacra scriptura sunt anime fidei
necessaria. xi.
Quod diligenter debeat se communicaturus xpo preparare xij.
Quod toto corde anima deuota cristi unionem in sacramento
affectare debet xij.
De quorundam deuotoꝝ desiderio ardenti ad corpus
cristi. xiiij.
Quod gratia deuotionis humilitate et suipsius abne-
gatione acquiritur. xv.
De ardenti desiderio et amore et affectu vehementi
suscipiendi xpm. xvj.

Q homo non sit curiosus scrutator sacramenti sed
humilis imitator xpi subdento sensum suum sacre
fidei.

Capitulum xviii

Viti egregij Thome montis sancte Agnetis in
Traiecto regulatis canonici libri de xpi imitatione
numero quatuor finiunt feliciter per Cintheum
zainer ex reutlingen pgenitū literis impssi abenis.

